

Cauzele T²²⁷/01-T²²⁹/01, T²⁶⁵/01, T²⁶⁶/01 și T²⁷⁰/01

Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava și alⁱⁱ

împotriva

Comisiei Comunit^ărilor Europene

„Ajutoare de stat – Avantaje fiscale acordate de o entitate teritorială a unui stat membru – Credit fiscal de 45 % din quantumul investi^{țiilor} – Decizii prin care schemele de ajutor sunt declarate incompatibile cu pia^{ța} comună și prin care se dispune recuperarea ajutoarelor pl^{ătite} – Asocia^{ție} profesională – Admisibilitate – Calificarea drept ajutoare noi sau ajutoare existente – Principiul protec^{ției} încrederii legitime – Principiul securit^{ăți} juridice – Principiul propor^{ționalității}”

Sumarul hotărârii

1. *Procedură – Interven^{ție} – Admisibilitate – Reexaminare ulterioară unei ordonan^{țe} de constatare a admisibilit^{ăți}*

(Statutul Cur^{ții} de Justi^{ție}, art. 40 al doilea paragraf)

2. *Procedură – Interven^{ție} – Persoane interesate – Asocia^{ție} reprezentativă având ca obiect protec^{ția} membrilor săi – Admisibilitate în cauze care ridică probleme de principiu de natură să afecteze membrii men^{ționați}*

(Statutul Cur^{ții} de Justi^{ție}, art. 40 al doilea paragraf și art. 53 primul paragraf)

3. *Procedură – Cerere de interven^{ție} – Cerin^{țe} de formă*

[Regulamentul de procedură al Tribunalului, art. 116 alin. (4) al doilea paragraf]

4. *Ac^{țiune} în anulare – Persoane fizice sau juridice – Acte care le privesc direct și individual – Decizie a Comisiei de constatare a incompatibilit^{ăți} unei scheme de ajutor cu pia^{ța} comună – Ac^{țiune} formulată de o asocia^{ție} profesională de protec^{ție} și de reprezentare a membrilor săi*

(art. 230 al patrulea paragraf CE)

5. *Ajutoare acordate de state – No^{țiune} – Acordare de către autorit^{ăți}ile publice a unei scutiri fiscale anumitor întreprinderi – Includere*

[art. 87 alin. (1) CE]

6. *Ajutoare acordate de state – Examinarea plângerilor – Obliga^{țiile} Comisiei – Motivare*

[art. 87 alin. (2) CE și art. 253 CE]

7. *Ajutoare acordate de state – Afectarea schimburilor comerciale dintre statele membre – Atingere adusă concuren^{ței} – Criterii de apreciere – Examinare globală a unei scheme de ajutor*

(art. 87 CE)

8. Ajutoare acordate de state – Afectarea schimburilor comerciale dintre statele membre – Atingere adus? concuren?ei – Ajutoare de importan?? redus? – Ajutoare cu caracter temporar – Irelevan??

[art. 87 alin. (1) CE]

9. Ajutoare acordate de state – No?iune – Caracterul selectiv al m?surii – Reglementare na?ional? de instituire a unui credit fiscal

[art. 87 alin. (1) CE]

10. Ajutoare acordate de state – No?iune – Ajutoare acordate de entit??i regionale sau locale – Includere

[art. 87 alin. (1) CE]

11. Ajutoare acordate de state – No?iune – M?sur? fiscal? specific? – Caracterul selectiv al m?surii – Justificare întemeiat? pe natura sau structura sistemului fiscal – Excludere

[art. 87 alin. (1) CE]

12. Ajutoare acordate de state – Interzicere – Derog?ri – Ajutoare care pot fi considerate compatibile cu pia?a comun? – Puterea de apreciere a Comisiei

[art. 87 alin. (3) CE]

13. Ajutoare acordate de state – Ajutoare existente ?i ajutoare noi – Calificare drept ajutor existent – Criterii – M?sur? de modificare substan?ial? a unei scheme de ajutor existente – Excludere

[art. 87 CE ?i 88 CE; Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului, art. 1 lit. (b) pct. (ii)]

14. Ajutoare acordate de state – Ajutoare existente ?i ajutoare noi – Calificare drept ajutor existent – Criterii – Evolu?ia pie?ei comune

[art. 87 CE ?i 88 CE; Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului, art. 1 lit. (b) pct. (v)]

15. Ajutoare acordate de state – Procedur? administrativ? – Dreptul p?r?ilor interesate de a-?i prezenta observa?iile

[art. 88 CE; Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului, art. 6 alin. (1)]

16. Procedur? – Interven?ie – Cerere având ca obiect sus?inerea concluziilor uneia dintre p?r?i

[Statutul Cur?ii de Justi?ie, art. 40 al patrulea paragraf; Regulamentul de procedur? al Tribunalului, art. 116 alin. (3)]

17. Ajutoare acordate de state – Examinarea de c?tre Comisie – Procedur? de examinare anterioar? intr?rii în vigoare a Regulamentului nr. 659/1999 – Neaplicarea unor termene specifice – Limit? – Respectarea cerin?elor securit??ii juridice – Obliga?ia de a încheia într?un termen rezonabil examinarea preliminar? ini?iat? în urma unei plângeri

(art. 88 CE; Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului)

18. *Ajutoare acordate de state – Recuperarea unui ajutor ilegal – Ajutor acordat cu încălcarea normelor de procedură prevăzute la articolul 88 CE – Încredere legitimă eventuală a beneficiarilor – Protecție – Condiții și limite*

[art. 88 alin. (2) primul paragraf CE]

19. *Ajutoare acordate de state – Proiecte de ajutoare – Examinarea de către Comisie – Fază preliminară și fază contradictorie – Respectarea unui termen rezonabil*

[art. 88 alin. (2) și (3) CE]

20. *Ajutoare acordate de state – Recuperarea unui ajutor ilegal – Încălcarea principiului proporționalității – Inexistență*

[art. 88 alin. (2) primul paragraf CE]

1. Faptul că Tribunalul, printr-o ordonanță anterioară, a admis intervenția unei persoane în susținerea concluziilor unei părți nu se opune efectuării unei noi examinări a admisibilității intervenției sale.

(a se vedea punctul 81)

2. Adoptarea unei interpretări extensive a dreptului de a interveni al asociațiilor reprezentative având ca obiect protecția membrilor lor în cauze care ridică probleme de principiu de natură să îi afecteze pe aceștia urmărește să permită o mai bună apreciere a cadrului cauzelor, evitând în același timp o multitudine de intervenții individuale care ar compromite eficacitatea și buna derulare a procedurii.

Justifică un interes pentru a interveni în cadrul acțiunilor în anulare împotriva deciziilor Comisiei prin care scheme de scutire fiscală sunt declarate ilegale și incompatibile cu piața comună și prin care se dispune recuperarea ajutoarelor plătite în acest temei o organizație profesională confederativă intersectorială, având ca obiect, printre altele, reprezentarea și apărarea intereselor unor întreprinderi dintre care unele sunt beneficiarii efectivi ai ajutoarelor acordate în temeiul schemelor fiscale menționate și care a participat, de altfel, la procedura administrativă care a condus la adoptarea deciziilor în cauză.

(a se vedea punctele 83-90)

3. Cererea de intervenție, care trebuie să cuprindă, potrivit articolului 116 alineatul (4) al doilea paragraf din Regulamentul de procedură al Tribunalului, o expunere sumară a motivelor și a argumentelor invocate de intervenient, trebuie, la fel ca cererea de sesizare a instanței, să fie suficient de clară și de precisă pentru a permite părții să își pregătească apărarea, iar Tribunalului să se pronunțe asupra acțiunii, dacă este cazul față de alte informații suplimentare.

În vederea garantării securității juridice și a bunei administrări a justiției, este necesar, la fel ca în cazul cererii de sesizare a instanței, ca elementele esențiale de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea de intervenție să rezulte, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul său. În această privință, dacă cuprinsul cererii introductive poate fi suficient și completat cu privire la aspecte specifice prin trimiteri la anumite pasaje din înscrisurile anexate, o trimitere globală la alte înscrisuri, chiar anexate la cerere, nu poate suplini absența elementelor esențiale ale argumentării în drept, care trebuie să figureze în cerere. În plus, nu intră în competența Tribunalului să caute și să identifice în anexe motivele și argumentele care ar putea fi considerate drept temei al cererii, anexele având o funcție pur probatorie și auxiliară.

Nu îndeplinește aceste cerințe cererea de intervenție care operează o trimitere globală la cereri introduse în cauzele conexate la cea în susținerea căreia se exercită intervenția, fărâșă să reiasă din cererea în intervenție însăși, fie în mod sumar, fie în esență, niciunul dintre elementele esențiale de fapt și de drept pe care se întemeiază aceasta.

(a se vedea punctele 94-97, 100 și 101)

4. O asociație care are sarcina de a apăra interesele colective ale unor întreprinderi nu poate introduce, în principiu, o acțiune în anulare admisibilă împotriva unei decizii finale a Comisiei în materia ajutoarelor de stat decât dacă aceste întreprinderi sau unele dintre acestea au calitate procesuală activă în mod individual sau dacă asociația poate invoca un interes propriu.

O persoană fizică sau juridică nu poate pretinde că este vizată individual decât dacă este afectată de actul în litigiu din cauza anumitor calități care îi sunt specifice sau din cauza unei situații de fapt care o caracterizează în raport cu orice altă persoană și, prin urmare, o individualizează ca și cum ar fi destinatarul actului. În această privință, dacă beneficiarii potențiali ai unei scheme de ajutor nu pot, numai în această calitate, să fie considerați ca fiind vizați individual de decizia Comisiei de constatare a incompatibilității acestei scheme cu piața comună, este diferită totuși situația în care se găsește o întreprindere care nu este vizată de decizia în cauză numai în calitate de întreprindere potențial beneficiară a schemei de ajutoare în litigiu, ci și în calitate de beneficiar efectiv al unui ajutor individual acordat în temeiul acestei scheme și a cărei recuperare a fost dispusă de Comisie. Pe de altă parte, din moment ce decizia obligă statul membru să adopte măsurile necesare pentru a recupera de la beneficiari ajutoarele în cauză, întreprinderile care au beneficiat de aceste ajutoare trebuie să fie considerate ca fiind vizate în mod direct de aceasta.

Prin urmare, are calitate procesuală activă împotriva deciziilor Comisiei prin care se constată nelegalitatea și incompatibilitatea cu piața comună a schemelor de ajutoare și se dispune eliminarea acestora și recuperarea ajutoarelor plătite o asociație care are sarcina de a apăra interesele unor întreprinderi în legătură cu care se stabilește, chiar și în cadrul procedurii orale, că sunt beneficiarii efectivi ai unui ajutor individual, acordat în temeiul schemelor menționate, și că acestea ar avea, ele însele, calitate procesuală activă.

(a se vedea punctele 107-118)

5. Noțiunea de ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) CE cuprinde nu numai prestații pozitive precum subvențiile, ci și intervenții care, sub diverse forme, reduc sarcinile care grevează în mod normal bugetul unei întreprinderi și care, din acest motiv, fărâșă să fie subvenții în sensul strict al termenului, au aceeași natură și efecte identice.

O măsură prin care autoritățile publice dintr-un stat membru acordă anumitor întreprinderi o scutire fiscală care, deși nu implică un transfer de resurse de stat, plasează beneficiarii într-o

situa?ie mai favorabil? dec?at cea a celorlal?i contribuabili constituie un ajutor de stat ?n sensul articolului 87 alineatul (1) CE.

Aceasta este situa?ia creditelor fiscale pentru ?ncurajarea investi?iilor care, oferind ?ntreprinderilor beneficiare o reducere a sarcinii lor fiscale echivalent? cu un procent din quantumul investi?iei eligibile, permi?ându?le astfel s? nu achite totalitatea quantumului final al impozitului de plat?, le plaseaz? ?ntr-o situa?ie financiar? mai favorabil? dec?at cea a altor contribuabili. Faptul c? aceste credite fiscale urm?resc s? ?ncurajeze investi?iile, av?nd ca obiectiv s? genereze la termen ?ncas?ri, este, ?n aceast? privin??, nerelevant, din moment ce obiectivul urm?rit de o m?sura nu poate permite acesteia s? se sustrag? calific?rii drept ajutor de stat ?n sensul articolului 87 alineatul (1) CE.

(a se vedea punctele 124-126, 130 ?i 184)

6. Motiva?ia cerut? de articolul 253 CE trebuie s? fie adaptat? naturii actului ?n cauz? ?i trebuie s? men?ioneze ?n mod clar ?i neechivoc ra?ionamentul institu?iei care a emis actul, astfel ?nc?t s? dea posibilitatea persoanelor interesate s? ia cuno?tin?? de temeiurile m?surii luate, iar instan?ei competente s? ?i exercite controlul. Cerin?a motiv?rii trebuie apreciat? ?n func?ie de ?mprejur?rile cauzei, ?n special de con?inutul actului, de natura motivelor invocate ?i de interesul de a primi explica?ii pe care ?l pot avea destinatarul sau alte persoane vizate ?n mod direct ?i individual de acest act.

O decizie a Comisiei prin care se declar? incompatibil? cu pia?a comun? o schem? de ajutor sub forma unor credite fiscale cuprinde o motivare suficient? ?n ceea ce prive?te efectele ajutoarelor men?ionate asupra schimburilor ?i asupra concuren?ei, at?t timp c?t se constat? c?, din cauza caracteristicilor de deschidere spre exterior ?i a tendin?ei spre export a economiei statului membru ?n cauz?, acestea, pe de o parte, ?nt?resc pozi?ia ?ntreprinderilor beneficiare ?n raport cu alte ?ntreprinderi concurente ?n schimburile intracomunitare ?i afecteaz?, a?adar, aceste schimburi ?i, pe de alt? parte, amelioreaz? rentabilitatea acelora?i ?ntreprinderi beneficiare datorit? cre?terii rezultatelor lor nete (profitul dup? impozitare) ?i le permit s? concureze ?ntreprinderile care nu beneficiaz? de creditele fiscale men?ionate.

(a se vedea punctele 136-138)

7. Atunci c?nd un ajutor financiar acordat de un stat sau prin intermediul resurselor statului ?nt?re?te pozi?ia unei ?ntreprinderi ?n raport cu alte ?ntreprinderi concurente ?n schimburile intracomunitare, acestea din urm? trebuie s? fie considerate influen?ate de ajutor, inclusiv ?n cazul ?n care ?ntreprinderea beneficiar? nu ar participa ea ?ns??i la exporturi. Comisia nu este obligat? s? stabileasc? un efect real al acestei m?suri asupra schimburilor dintre statele membre ?i o denaturare real? a concuren?ei, ci numai s? examineze dac? m?sura respectiv? este de natur? s? afecteze aceste schimburi ?i s? denatureze concuren?a.

?n cazul unei scheme de ajutor, Comisia se poate limita s? studieze caracteristicile generale ale schemei ?n cauz?, f?r? a fi obligat? s? examineze fiecare caz de aplicare ?n parte, preciz?ndu?se c?, ?n cazul ?n care aceast? schem? nu a fost notificat?, nu este necesar ca motivarea ?n aceast? privin? s? con?in? o apreciere actualizat? a efectelor sale asupra concuren?ei ?i a afect?rii schimburilor comerciale dintre statele membre.

(a se vedea punctele 142 ?i 143)

8. Faptul c? unele avantaje fiscale au un caracter temporar, c? influen?a lor este redus? ?i nedecisiv? sau c? acestea nu constituie singurul element care trebuie luat ?n considerare nu poate pune sub semnul ?ntreb?rii calificarea drept ajutor de stat ?n sensul articolului 87 alineatul (1) CE,

din moment ce jurisprudența nu impune ca denaturarea concurenței sau amenințarea unei astfel de denaturări să afectarea schimburilor intracomunitare să fie sensibile sau substanțiale.

(a se vedea punctul 148)

9. Specificitatea unei măsuri de stat, și anume caracterul său selectiv, constituie una dintre caracteristicile noțiunii de ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. Din acest motiv, trebuie să se verifice dacă măsura determină sau nu determină avantaje în beneficiul exclusiv al anumitor întreprinderi sau al anumitor sectoare de activitate.

Constituie un avantaj selectiv, „în favoarea anumitor întreprinderi”, în sensul articolului 87 alineatul (1) CE schemele fiscale care acordă avantaje sub forma creditelor fiscale de care beneficiază numai întreprinderile care realizează investiții ce depășesc un anumit prag și dispun, prin urmare, de resurse financiare importante, cu excluderea tuturor celorlalte întreprinderi, chiar dacă realizează investiții, și care, pe de altă parte și în plus, acordă administrației o putere de apreciere discreționară care îi permite să stabilească quantumul sau condițiile de acordare a avantajului fiscal în funcție de caracteristicile proiectelor de investiții supuse aprecierii sale.

(a se vedea punctele 158-162 și 166-168)

10. Faptul că o entitate intrastatală dispune de o autonomie fiscală recunoscută și protejată de constituția unui stat membru nu scutește totuși această entitate de respectarea dispozițiilor tratatului în materia ajutoarelor de stat. Articolul 87 alineatul (1) CE, menționând ajutoarele acordate de „state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă”, vizează orice ajutor finanțat prin intermediul resurselor publice. Rezultă că măsurile adoptate de entități intrastatale (descentralizate, federale, regionale sau altele) ale statelor membre, oricare ar fi statutul lor juridic și denumirea acestora, într-un anumit mod ca măsurile adoptate de puterea federală sau centrală, în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE, dacă sunt îndeplinite condițiile acestei dispoziții.

(a se vedea punctul 178)

11. În cadrul aprecierii unei măsuri de stat ca ajutor de stat, caracterul selectiv al acesteia poate, în anumite condiții, să fie justificat „prin natura sau prin structura sistemului”. Dacă aceasta este situația, măsura nu intră sub incidența articolului 87 alineatul (1) CE. Astfel, o măsură fiscală specifică justificată prin logica internă a sistemului fiscal – cum ar fi caracterul progresiv al impozitului care este justificat prin logica redistributivă a acestuia – nu intră în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE.

Faptul că măsurile fiscale se bazează pe criterii obiective și au un caracter orizontal nu poate fi suficient pentru a pune sub semnul întrebării caracterul lor selectiv și pentru a permite să se considere că reprezintă măsuri justificate prin logica internă a sistemului fiscal în cauză din moment ce de acestea beneficiază numai întreprinderile care realizează investiții ce depășesc un anumit prag și dispun, prin urmare, de resurse financiare importante, cu excluderea tuturor celorlalte întreprinderi, chiar dacă realizează investiții. În mod similar, obiectivul urmărit de măsurile în cauză nu le poate permite să se sustragă calificării drept ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, în lipsa căreia ar fi suficient ca autoritățile publice să invoce legitimitatea obiectivelor vizate prin intermediul adoptării unei măsuri de ajutor pentru ca aceasta să poată fi considerată o măsură generală, căreia nu îi sunt aplicabile prevederile articolului 87 alineatul (1) CE. Or, această dispoziție nu distinge în funcție de cauzele sau de obiectivele intervențiilor de stat, ci le definește în funcție de efectele lor.

(a se vedea punctele 179, 180, 184 și 185)

12. În domeniul articolului 87 alineatul (3) CE, Comisia dispune de o largă putere de apreciere. Controlul exercitat de instanța comunitară trebuie, așadar, să se limiteze la verificarea respectării normelor de procedură și a obligației de motivare, precum și a acurateții situației de fapt, a absenței unei erori vătătoare de apreciere și a unui abuz de putere. Nu revine instanței comunitare obligația să substituie aprecierea sa economică celei a Comisiei.

În materia schemelor de ajutor, Comisia se poate limita la studierea caracteristicilor generale ale schemei în cauză, fără a fi obligată să examineze fiecare caz de aplicare particular.

(a se vedea punctele 198 și 199)

13. Tratatul instituie proceduri distincte după cum ajutoarele sunt existente sau noi. În timp ce ajutoarele noi trebuie, potrivit articolului 88 alineatul (3) CE, să fie notificate în prealabil Comisiei și nu pot fi puse în aplicare înainte ca procedura să conducă la o decizie finală, ajutoarele existente pot, în temeiul articolului 88 alineatul (1) CE, să fie puse în aplicare în mod legal în măsura în care Comisia nu a constatat incompatibilitatea acestora. Ajutoarele existente pot, așadar, să facă obiectul, dacă este cazul, numai al unei decizii de incompatibilitate care produce efecte pentru viitor.

În temeiul articolului 1 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 88 CE, constituie un „ajutor existent” în special „orice ajutor care a existat înainte de intrarea în vigoare a tratatului în aceste state membre, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale puse în aplicare anterior și care se aplică și ulterior intrării în vigoare a tratatului”.

Nu poate fi considerat ajutor existent, în sensul acestor dispoziții, o schemă fiscală de credite fiscale, instituită ulterior intrării în vigoare a tratatului în statul membru în cauză, ale cărei condiții de aplicare și, prin urmare, cerc de beneficiari, bază de calcul și procent, precum și durata par o modificare substanțială a unei scheme existente anterior acestei intrări în vigoare.

(a se vedea punctele 228-234)

14. Noțiunea „evoluție a pieței comune” care figurează la articolul 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 88 CE poate fi înțeleasă ca o modificare a contextului economic și juridic în sectorul vizat prin măsura în cauză. O asemenea modificare poate, în particular, să rezulte din liberalizarea unei piețe inițial închise concurenței.

În schimb, această noțiune nu vizează ipoteza în care Comisia își schimbă aprecierea numai în temeiul unei aplicări mai riguroase a normelor tratatului în materia ajutoarelor de stat.

Prin urmare, chiar dacă se presupune că este demonstrată o schimbare de doctrină a Comisiei ulterior adoptării măsurii în cauză, privind criteriile de selectivitate aplicate în aprecierea măsurii respective din perspectiva articolului 87 alineatul (1) CE, acest fapt nu poate permite să se stabilească o „evoluție a pieței comune” în sensul articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999.

(a se vedea punctele 245, 247 și 250)

15. Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 88 CE prevede că, în cadrul procedurii oficiale de investigare, părțile interesate au

posibilitatea de a?i prezenta observa?iile Comisiei. Dispozi?ia men?ionat? precizeaz? c? aceste observa?ii trebuie s? fie prezentate într?un termen determinat, care poate fi prelungit în cazuri întemeiate, dar nu prevede posibilitatea unei p?r?i interesate de a depune la Comisie noi observa?ii, din proprie ini?iativ? ?i dup? expirarea termenului prev?zut în acest scop.

Rezult? c? faptul c? nu au fost luate în considerare de c?tre Comisie observa?ii suplimentare ale unei p?r?i interesate, pentru motivul c? i?au parvenit în afara termenului ?i c? partea respectiv? nu a prezentat nicio cerere de prelungire a termenului acordat în temeiul articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999, nu poate s? constituie, în lipsa unor asigur?ri precise c? observa?ii suplimentare, chiar tardive, vor fi luate în considerare în lipsa unei cereri de prelungire a termenului, o înc?lcare a principiilor protec?iei încrederii legitime sau buneii administr?ri.

Astfel, dreptul de a invoca principiul protec?iei încrederii legitime apar?ine oric?rui justi?iabil pe care o institu?ie comunitar? l?a determinat s? nutreasc? speran?e întemeiate, iar nimeni nu poate invoca o înc?lcare a acestui principiu în lipsa unor asigur?ri precise pe care i le?ar fi oferit administra?ia.

Pe de alt? parte, printre garan?iile conferite de ordinea juridic? comunitar? în cadrul procedurilor administrative figureaz? în special principiul buneii administr?ri, care include obliga?ia institu?iei competente de a examina atent ?i impar?ial toate elementele relevante ale cauzei. Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 constituie o transpunere, în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat, a principiilor men?ionate. În cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat, persoanele interesate nu pot avea acces ele însele la o dezbatere în contradictoriu cu Comisia, similar? celei de care beneficiaz? statul membru responsabil de acordarea ajutorului, ?i nu pot invoca drepturi la fel de întinse precum dreptul la ap?rare ca atare. Principiile generale de drept, precum principiul buneii administr?ri, nu pot permite instan?ei comunitare s? extind? drepturile procedurale conferite persoanelor interesate, în cadrul procedurilor de control al ajutoarelor de stat, prin tratat ?i prin dreptul derivat.

(a se vedea punctele 259-272)

16. De?i articolul 40 al patrulea paragraf din Statutul Cur?ii de Justi?ie, aplicabil Tribunalului în temeiul articolului 53 din statutul respectiv, ?i articolul 116 alineatul (3) din Regulamentul de procedur? al Tribunalului nu se opun ca intervenientul s? prezinte argumente diferite de cele ale p?r?ii pe care o sus?ine, acest lucru este totu?i valabil cu condi?ia ca argumentele s? nu modifice cadrul litigiului ?i ca interven?ia s? vizeze întotdeauna sus?inerea concluziilor prezentate de aceasta din urm?.

Este admisibil un motiv invocat de un intervenient care, de?i distinct de cele ale reclamantului, are leg?tur? cu obiectul litigiului astfel cum a fost definit de acesta ?i nu are, a?adar, drept efect modificarea cadrului litigiului.

(a se vedea punctele 292-294)

17. De?i pân? la intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 88 CE Comisia nu era supus? unor termene specifice pentru investigarea m?surilor de ajutor, aceasta trebuia totu?i s? asigure c?, pentru a respecta cerin?a fundamental? a securit??ii juridice, exercitarea competen?elor sale nu este întârziat? pe termen nedeterminat.

Astfel, în m?sura în care de?ine o competen?? exclusiv? pentru a aprecia compatibilitatea unui ajutor de stat cu pia?a comun?, Comisia este obligat?, în interesul unei bune administr?ri a normelor fundamentale din tratat referitoare la ajutoarele de stat, s? procedeze la o examinare diligent? ?i impar?ial? a unei plângeri care denun?? existen?a unui ajutor incompatibil cu pia?a

comun?. Reiese c? examinarea preliminar? a m?surilor adoptate de stat care fac obiectul unei plângeri nu poate fi prelungit? la infinit de c?tre Comisie. Caracterul rezonabil al duratei examinării unei plângeri trebuie apreciat în func?ie de circumstan?ele proprii fiec?rei cauze ?i, în special, de contextul acesteia, de diferitele etape procedurale pe care Comisia trebuie s? le urmeze ?i de complexitatea cauzei.

Un termen de 38 de luni între momentul la care Comisia a luat cuno?tin?? de schemele de ajutor ?i cel al deschiderii procedurii oficiale de investigare prev?zute la articolul 88 alineatul (2) CE nu constituie, având în vedere contextul în care se înscriu schemele respective, un termen nerezonabil care viciaz? procedura preliminar? de investigare, nereprezentând o înc?lcare nici a principiului securit??ii juridice, nici, pe cale de consecin??, a principiului bunei administrări, din moment ce, pe de o parte, m?surile în cauz? necesitau o examinare aprofundat? a legisla?iei na?ionale în cauz?, iar, pe de alt? parte, durata procedurii este, cel pu?in în parte, imputabil? autorit??ilor na?ionale, care au cerut în special prelungiri ale termenului acordat pentru a r?spunde cererilor de informa?ii ale Comisiei.

(a se vedea punctele 296-309)

18. O încredere legitim? în legalitatea unui ajutor nu poate fi invocat? decât dac? acest ajutor a fost acordat cu respectarea procedurii prev?zute la articolul 88 CE. Astfel, o autoritate regional? ?i un operator economic diligen?i trebuie, în mod normal, s? fie în m?sur? s? se asigure c? această procedur? a fost respectat?. Din moment ce articolul 88 CE nu distinge dup? cum este vorba despre scheme de ajutor sau despre ajutoare individuale, aceste principii sunt aplicabile inclusiv în cazul schemelor de ajutor.

Cu toate acestea, nu se poate exclude posibilitatea beneficiarilor unui ajutor ilegal, deoarece nu a fost notificat, de a invoca circumstan?e excep?ionale, care au putut determina în mod legitim încrederea lor în caracterul legal al acestui ajutor, pentru a se opune rambursării sale.

(a se vedea punctele 310-314)

19. Caracterul rezonabil al duratei procedurii de control în materia ajutoarelor de stat, fie c? este vorba despre etapa examinării preliminare, fie despre procedura oficial? de investigare, este apreciat în func?ie de circumstan?ele proprii fiec?rei cauze ?i, în special, de contextul acesteia, de diferitele etape procedurale pe care le?a urmat Comisia, de comportamentul p?r?ilor în cursul procedurii, de complexitatea, precum ?i de miza cauzei pentru diferitele p?r?i interesate.

O procedur? de investigare cu o durat? de cinci ani ?i o lun? în ansamblul s?u, din care 38 de luni pentru etapa examinării preliminare ?i 23 de luni pentru procedura oficial? de investigare, nu are un caracter nerezonabil, ?inând cont de context, de complexitatea m?surilor în discu?ie ?i de miza cauzei ?i având în vedere faptul c? autorit??ile na?ionale au contribuit, cel pu?in în parte, prin comportamentul lor, la prelungirea procedurii de examinare. Aceast? durat? nu constituie o circumstan?? excep?ional? de natur? s? justifice încrederea legitim? în caracterul legal al ajutoarelor.

(a se vedea punctele 336-342 ?i 347)

20. Eliminarea unui ajutor ilegal prin recuperare este consecin?a logic? a constatării nelegalit??ii sale. În consecin??, recuperarea unui ajutor de stat acordat în mod ilegal, în vederea restabilirii situa?iei anterioare, nu poate, în principiu, s? fie considerat? drept o m?sur? dispropor?ionat? în raport cu obiectivele dispozi?iilor tratatului în materia ajutoarelor de stat.

Prin restituirea ajutorului, beneficiarul pierde avantajul de care beneficiase pe pia?? în raport cu

concuren?ii s?i, iar situa?ia anterioar? pl?ii ajutorului este restabilit?. Rezult? de asemenea din această func?ie a ramburs?rii c?, în general, în afara unor circumstan?e excep?ionale, Comisia nu poate înc?lca puterea discre?ionar? de care dispune atunci când solicit? statului membru s? recupereze sumele acordate cu titlu de ajutoare ilegale, întrucât aceasta nu face decât s? restabileasc? situa?ia anterioar?.

Desigur, principiul propor?ionalit??ii impune ca actele institu?iilor comunitare s? nu dep??easc? limitele a ceea ce este adecvat ?i necesar pentru a atinge scopul urm?rit, fiind stabilit c?, atunci când este posibil? alegerea între mai multe m?suri adecvate, trebuie s? se recurg? la cea mai pu?in constrâng?toare.

Cu toate acestea, recuperarea ajutoarelor ilegale, din moment ce vizeaz? restabilirea situa?iei anterioare, nu poate, în principiu, s? fie considerat? drept o m?sur? dispropor?ionat? în raport cu obiectivele dispozi?iilor tratatului în materie de ajutoare de stat. O asemenea m?sur?, chiar dac? este pus? în aplicare la mult timp dup? acordarea ajutoarelor în cauz?, nu poate constitui o sanc?iune neprev?zut? de dreptul comunitar.

(a se vedea punctele 372-375)

HOT?RÂREA TRIBUNALULUI (Camera a cincea extins?)

9 septembrie 2009(*)

„Ajutoare de stat – Avantaje fiscale acordate de o entitate teritorial? a unui stat membru – Credit fiscal de 45 % din quantumul investi?iilor – Decizii prin care schemele de ajutor sunt declarate incompatibile cu pia?a comun? ?i prin care se dispune recuperarea ajutoarelor pl?tite – Asocia?ie profesional? – Admisibilitate – Calificarea drept ajutoare noi sau ajutoare existente – Principiul protec?iei încrederii legitime – Principiul securit??ii juridice – Principiul propor?ionalit??ii”

În cauzele T?227/01-T?229/01, T?265/01, T?266/01 ?i T?270/01,

Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava (Spania),

Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco (Spania),

reprezenta?i ini?ial de R. Falcón Tella, ulterior de M. Morales Isasi ?i I. Sáenz-Cortabarría Fernández, avoca?i,

reclamant?i în cauza T?227/01,

sus?inu?i de

Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava (Spania), reprezentat? de I. Sáenz-Cortabarría Fernández ?i M. Morales Isasi, avoca?i,

?i de

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), cu sediul în Bilbao (Spania), reprezentat? inițial de M. Araujo Boyd și R. Sanz, ulterior de Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco și V. Sopeña Blanco, avocați,

interveniente,

Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya (Spania),

Comunidad autónoma del País Vasco ? Gobierno Vasco,

reprezentați inițial de R. Falcón Tella, ulterior de M. Morales Isasi și I. Sáenz-Cortabarría Fernández, avocați,

reclamant? în cauza T?228/01,

susținuți de

Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya (Spania), reprezentat? de I. Sáenz-Cortabarría Fernández și M. Morales Isasi, avocați,

și de

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), cu sediul în Bilbao, reprezentat? inițial de M. Araujo Boyd și R. Sanz, și ulterior de Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco și V. Sopeña Blanco, avocați,

interveniente,

Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa (Spania),

Comunidad autónoma del País Vasco ? Gobierno Vasco,

reprezentați inițial de R. Falcón Tella, ulterior de M. Morales Isasi și I. Sáenz-Cortabarría Fernández, avocați,

reclamant? în cauza T?229/01,

susținuți de

Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa (Spania), reprezentat? de I. Sáenz-Cortabarría Fernández și M. Morales Isasi, avocați,

și de

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), cu sediul în Bilbao, reprezentat? inițial de M. Araujo Boyd și R. Sanz, ulterior de Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco și V. Sopeña Blanco, avocați,

interveniente,

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), cu sediul în Bilbao, reprezentat? de M. Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco și V. Sopeña Blanco, avocați,

reclamant? în cauzele T?265/01, T?266/01 și T?270/01,

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată inițial de domnul J. Buendía Sierra și ulterior de domnii F. Castillo de la Torre și C. Urraca Caviedes, în calitate de agenți,

pârâți,

susținuți de

Comunidad autónoma de La Rioja (Spania), reprezentată inițial de A. Bretón Rodríguez și ulterior de J. Criado Gámez și I. Serrano Blanco, avocați,

intervenienți,

având ca obiect, în cauzele T-227/01 și T-265/01, o cerere de anulare a Deciziei 2002/820/CE a Comisiei din 11 iulie 2001 privind schema de ajutor de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Álava sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2002, L 296, p. 1), în cauzele T-228/01 și T-266/01, o cerere de anulare a Deciziei 2003/27/CE a Comisiei din 11 iulie 2001 privind schema de ajutor de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Biscaya sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2003, L 17, p. 1), și, în cauzele T-229/01 și T-270/01, o cerere de anulare a Deciziei 2002/894/CE a Comisiei din 11 iulie 2001 privind schema de ajutor de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Guipúzcoa sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2002, L 314, p. 26),

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (Camera a cincea extinsă),

compus din domnul M. Vilaras, președinte, doamna E. Martins Ribeiro, domnii F. Dehousse (raportor), D. Šváby și doamna K. Jürimäe, judecători,

grefier: domnul J. Palacio González, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 16 ianuarie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul juridic

I – *Reglementarea comunitară*

1 Articolul 87 CE prevede:

„(1) Cu excepția derogărilor prevăzute de prezentul tratat, sunt incompatibile cu piața comună ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

[...]

(3) Pot fi considerate compatibile cu piața comună:

(a) ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai

este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut;

[...]

(c) ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu aduc modificări condițiilor schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun;

[...]"

2 Articolul 88 CE prevede:

„(1) Comisia, împreună cu statele membre, verifică permanent regimurile ajutoarelor existente în aceste state. Comisia propune acestora măsurile utile cerute de dezvoltarea treptată sau de funcționarea pieței comune.

(2) În cazul în care, după ce părților în cauză li s-a solicitat să-și prezinte observațiile, Comisia constată că ajutorul acordat de un stat sau prin intermediul resurselor de stat nu este compatibil cu piața comună în conformitate cu articolul 87 sau că acest ajutor este utilizat în mod abuziv, aceasta hotărăște desființarea sau modificarea ajutorului de către statul în cauză în termenul stabilit de Comisie.

[...]

(3) Comisia este informată în timp util pentru a-și prezenta observațiile cu privire la proiectele care urmează să fie instituite sau să modifice ajutoarele. În cazul în care apreciază că un proiect nu este compatibil cu piața comună în conformitate cu dispozițiile articolului 87, Comisia inițiază fără întârziere procedura prevăzută la alineatul precedent. Înainte de pronunțarea unei decizii finale, statul membru în cauză nu poate pune în aplicare măsurile preconizate."

3 Articolul 1 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88 CE] (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41) prevede:

„În sensul prezentului regulament:

[...]

(b) «ajutor existent» înseamnă:

(i) [...] orice ajutor care a existat înainte de intrarea în vigoare a tratatului în aceste state membre, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale puse în aplicare anterior și care se aplică și ulterior intrării în vigoare a tratatului;

(ii) ajutorul autorizat, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale care au fost autorizate de Comisie sau Consiliu;

[...]

(v) ajutorul considerat ajutor existent deoarece se poate dovedi că, în momentul punerii în aplicare, nu reprezenta un ajutor și că a devenit ajutor ulterior, datorită evoluției pieței comune și fără să fi fost modificat de statul membru. Atunci când anumite măsuri devin ajutoare ca urmare a liberalizării unei activități în conformitate cu dreptul comunitar, astfel de măsuri nu sunt

considerate ajutor existent după data fixată pentru liberalizare;

(c) «ajutor nou» înseamnă orice ajutor, respectiv orice schemă de ajutor și orice ajutor individual care nu este ajutor existent, inclusiv modificările ajutoarelor existente;

[...]

(f) «ajutor ilegal» înseamnă un ajutor de stat nou, pus în aplicare cu încălcarea condițiilor prevăzute la articolul [88] alineatul (3) [CE];

[...]"

4 Potrivit articolului 2 alineatul (1) și articolului 3 din Regulamentul nr. 659/1999, „orice proiect de acordare a unui ajutor nou se notifică în timp util Comisiei de către statul membru în cauză” și nu poate fi acordat „decât în cazul în care Comisia a adoptat, sau [se consideră] a fi adoptat, o decizie de autorizare a acestuia”.

5 În ceea ce privește măsurile nenotificare, articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede că, „[î]n cazul în care deține informații privind un ajutor pretins ilegal, indiferent de sursa acestora, Comisia va examina aceste informații fără întârziere.” La articolul 13 alineatul (1) din același regulament se prevede că, în urma acestei examinări, se adoptă, dacă este cazul, o decizie de a deschide o procedură oficială de investigare. Articolul 13 alineatul (2) din acest regulament prevede că, în materia ajutoarelor ilegale, Comisia nu este obligată să respecte termenele aplicabile în materia examinării preliminare și a procedurii oficiale de investigare în cazul ajutoarelor notificate.

6 Articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede:

„Atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar [...] Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar.”

7 Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul măsurilor referitoare la impozitarea directă a activităților economice (JO 1998, C 384, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 151, denumită în continuare „Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi”) cuprinde printre altele dispoziții privind distincția dintre ajutoarele de stat și măsurile generale. Punctele 13 și 14 din această comunicare prevăd:

„13. Măsurile fiscale de care beneficiază toți agenții economici care operează într-un stat membru sunt, în principiu, măsuri generale [...] Următoarele măsuri nu constituie ajutor de stat, cu condiția să se aplice fără diferențiere tuturor întreprinderilor și sectoarelor de producție:

– măsurile fiscale de natură pur tehnică [...],

– măsurile ce urmăresc obiectivele politicii economice generale printr-o reducere a sarcinii fiscale legate de anumite costuri de producție [...]

14. Faptul c? anumite întreprinderi sau anumite sectoare beneficiaz? mai mult decât altele de unele dintre aceste m?suri fiscale nu înseamn? neap?rat c? se încalc? normele de concuren?? ce reglementeaz? ajutorul de stat. Astfel, m?surile destinate s? reduc? fiscalitatea muncii pentru toate întreprinderile au un efect mai mare în industriile care folosesc preponderent for?a de munc? decât în industriile care folosesc preponderent capitalul, f?r? a constitui în mod necesar ajutoare de stat [...]"

8 În leg?tur? cu ajutoarele pentru investi?ii, acestea sunt definite la nota de subsol din pagina 1 a anexei I la Orient?rile privind ajutoarele de stat cu finalitate regional? (JO 1998, C 74, p. 9), astfel cum au fost modificate (JO 2000, C 258, p. 5, denumite în continuare „Orient?rile din 1998”), astfel:

„Ajutoarele fiscale pot fi considerate ajutoare pentru investi?ii în cazul în care investi?ia este baza de calcul a acestora. În plus, orice ajutor fiscal poate intra în această categorie dac? este pl?tit pân? la limita unui plafon exprimat în procent din investi?ie [...]" [traducere neoficial?]

II – *Reglementarea na?ional?*

9 Cadrul fiscal în vigoare în ?ara Bascilor din Spania face parte din Acordul economic instituit prin Legea 12/1981 (Legea spaniol? nr. 12/1981) din 13 mai 1981, modificat? ulterior prin Legea 38/1997 (Legea spaniol? nr. 38/1997) din 4 august 1997.

10 În temeiul acestei legisla?ii, Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa (Spania) pot, în anumite condi?ii, s? organizeze regimurile fiscale aplicabile pe teritoriile lor. În acest cadru, acestea au adoptat diverse facilit??i fiscale, în special scutirile de la plata impozitului pe profit de 45 % în cauz? în prezentele ac?iuni.

A – *Credit fiscal instituit prin legisla?ia fiscal? din Territorio Histórico de Álava*

11 A ?asea dispozi?ie adi?ional? a Norma Foral nr. 22/1994 din 20 decembrie 1994 de punere în aplicare a bugetului Territorio Histórico de Álava pentru anul 1995 (denumit? în continuare „a ?asea dispozi?ie adi?ional? a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava”) prevede:

„Investi?iile în active fixe materiale noi, efectuate între 1 ianuarie 1995 ?i 31 decembrie 1995, care dep??esc 2,5 miliarde de [pesete spaniole], potrivit acordului Diputación Foral de Álava, vor beneficia de un credit fiscal de 45 % din quantumul investi?iei determinat de Diputación Foral de Álava, aplicabil quantumului final al impozitului de plat?.

Orice deducere neaplicat? din cauza insuficien?ei quantumului final al impozitului de plat? poate fi aplicat? timp de nou? ani dup? cel în care a fost adoptat? decizia de c?tre Diputación Foral de Álava.

Aceast? decizie a Diputación Foral de Álava stabile?te termenele ?i limit?rile care sunt aplicabile în fiecare caz.

Avantajele recunoscute în temeiul prezentei dispozi?ii sunt incompatibile cu orice alt avantaj fiscal în leg?tur? cu acelea?i investi?ii.

Diputación Foral de Álava determin? de asemenea durata procesului de investi?ie, care va putea cuprinde investi?ii realizate în etapa de preg?tire a proiectului care se afl? la baza investi?iilor.”

12 Validitatea acestei dispozi?ii a fost prelungit?, pentru anul 1996, prin a cincea dispozi?ie adi?ional? a Norma Foral nr. 33/1995 din 20 decembrie 1995, astfel cum a fost modificat? prin

punctul 2.11 din dispoziția derogatorie unică din Norma Foral nr. 24/1996 din 5 iulie 1996, care a eliminat mențiunea privind cei nouă ani care figura la al doilea paragraf din a șasea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava. Pentru anul 1997, măsura a fost prelungită prin a șaptea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 31/1996 din 18 decembrie 1996.

13 Creditul fiscal de 45 % din cuantumul investițiilor a fost menținut, într-o formă modificată, pentru anii 1998 și 1999 prin cea de a unsprezecea dispoziție adițională din Norma Foral nr. 33/1997 din 19 decembrie 1997 și, respectiv, prin a șaptea dispoziție adițională din Norma Foral nr. 36/1998 din 17 decembrie 1998. Aceste dispoziții prevedeau printre altele:

„[...] procesele de investiții inițiate începând cu 1 ianuarie [1998/1999], care depășesc 2 500 de milioane de [pesete spaniole], vor beneficia de un credit fiscal de 45 % din cuantumul investiției. Acest credit fiscal va fi aplicat cuantumului final al impozitului personal de plată.

[...]

Pot intra în categoria procesului de investiții acele investiții care, realizate în etapa de pregătire a proiectului care se află la baza investițiilor, au o legătură necesară și directă cu procesul menționat.

Aplicarea creditului fiscal avut în vedere prin prezenta dispoziție generală este subordonată comunicării sale către Diputación Foral de Álava de către contribuabil, potrivit modelului stabilit în acest scop de Diputado Foral de Hacienda, Finanzas y Presupuesto.”

14 Acest credit fiscal nu a mai fost prelungit pentru anii de după 1999.

B – Credite fiscale instituite prin legislația fiscală din Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa

15 A patra dispoziție adițională a Norma Foral nr. 7/1996 din Biscaya din 26 decembrie 1996, prelungită prin a doua dispoziție adițională a Norma Foral nr. 4/1998 din 2 aprilie 1998, și, în termeni analogi, a zecea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 7/1997 din Guipúzcoa din 22 decembrie 1997 dispun:

„Investițiile în active fixe materiale noi, efectuate de la 1 ianuarie 1997, cu un cuantum care depășește 2 500 de milioane de [pesete spaniole], cu acordul Diputación Foral de [Vizcaya/Guipúzcoa], vor beneficia de un credit fiscal de 45 % din cuantumul determinat de aceasta din urmă, aplicabil cuantumului final al impozitului de plată.

Orice deducere neaplicată din cauza insuficienței cuantumului impozitului poate fi aplicată în cursul exercițiilor fiscale încheiate în timpul celor cinci ani care urmează celui în care a fost decisă acordarea.

Data de la care începe să curgă termenul de aplicare a deducerii în cauză va putea fi reportată în cursul primului exercițiu, în limitele termenului de prescripție, în care sunt obținute rezultate pozitive.

Acordul avut în vedere la primul alineat stabilește termenele și limitările aplicabile în fiecare caz.

Avantajele recunoscute în temeiul prezentei dispoziții sunt incompatibile cu orice alt avantaj fiscal în legătură cu aceleași investiții.

Diputación Foral de [Vizcaya/Guipúzcoa] stabilește de asemenea durata procesului de investiții, care va putea cuprinde investiții realizate în etapa de pregătire a proiectului care se află la baza

investițiilor în temeiul cărora este acordat avantajul fiscal.”

16 Aceste dispoziții au fost abrogate prin Norma Foral nr. 7/2000 din 19 iulie 2000, pe cuprinsul Territorio Histórico de Vizcaya, și prin Norma Foral nr. 3/2000 din 13 martie 2000, pe cuprinsul Territorio Histórico de Guipúzcoa.

Situația de fapt

17 Cu ocazia procedurilor inițiate ca urmare a plângerilor depuse în iunie 1996 și în octombrie 1997 împotriva aplicării, în cadrul Territorio Histórico de Álava, a unui credit fiscal de 45 % în beneficiul Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa) precum și al Ramondín SA și Ramondín Cápsulas SA (Ramondín), Comisia a luat cunoștință despre existența dispozițiilor care prevăd acest credit fiscal. Comisia îl amintește în considerentul (1) al Deciziei 2002/820/CE din 11 iulie 2001 privind schema de ajutoare de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Álava sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2002, L 296, p. 1), al Deciziei 2003/27/CE din 11 iulie 2001 privind schema de ajutoare de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Biscaya sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2003, L 17, p. 1) și al Deciziei 2002/894/CE din 11 iulie 2001 privind schema de ajutoare de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Guipúzcoa sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2002, L 314, p. 26) (denumite în continuare, împreună, „deciziile atacate”). Comisia a primit de asemenea informații neoficiale, potrivit cărora existau măsuri similare în Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa [considerentul (1) al Deciziilor 2003/27 și 2002/894].

18 La 17 martie 1997, Comisia i-a primit pe reprezentanții guvernului din La Rioja (Spania) și ai partenerilor sociali din La Rioja.

19 Prin scrisorile din 15 martie 1999 trimise reprezentanței permanente a Regatului Spaniei, Comisia a solicitat informații privind măsurile adoptate de Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa.

20 Prin scrisorile din 13 aprilie și din 17 mai 1999 ale reprezentanței lor permanente, autoritățile spaniole au solicitat prelungiri succesive ale termenului acordat pentru răspuns. Prin scrisoarea din 25 mai 1999, serviciile Comisiei au refuzat să acorde a doua prelungire.

21 Prin scrisoarea din 2 iunie 1999 a reprezentanței lor permanente, autoritățile spaniole au transmis informații privind creditele fiscale în cauză.

22 Prin scrisorile din 17 august 1999, Comisia a informat Regatul Spaniei cu privire la decizia sa de a iniția procedura oficială de investigare în legătură cu cele trei scheme care prevedeau creditele fiscale în cauză. Aceste decizii de deschidere a procedurii oficiale de investigare [deciziile Comisiei privind creditul fiscal prevăzut în legislația Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa (JO 1999, C 351, p. 29) și privind creditul fiscal prevăzut în legislația Territorio Histórico de Álava (JO 2000, C 71, p. 8)] au făcut obiectul unor acțiuni în anulare, care au fost respinse de Tribunal (Hotărârea Tribunalului din 23 octombrie 2002, Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, T-269/99, T-271/99 și T-272/99, Rec., p. II-4217).

23 În decizia sa de deschidere a procedurii oficiale de investigare privind creditul fiscal prevăzut în legislația Territorio Histórico de Álava, Comisia a solicitat Regatului Spaniei, printre altele, să îi furnizeze informații cu privire la eventualele ajutoare fiscale sub forma creditelor fiscale în vigoare între 1986 și 1994, cu privire la deciziile de acordare a ajutoarelor între 1995 și 1997 și cu privire la comunicările părților interesate, întocmite potrivit modelului oficial pentru perioada cuprinsă între 1998 și 1999. Comisia solicita astfel să fie indicate cel puțin natura

costurilor investițiilor eligibile pentru acordarea de ajutoare, cuantumul creditului fiscal al fiecărui beneficiar, ajutoarele plătite fiecărui beneficiar și soldul celor care rămân de plătit, eventualul caracter de întreprindere în dificultate al beneficiarilor, conform Orientărilor comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, precizări în caz de cumul (cuantum, costuri eligibile, scheme de ajutor eventual aplicate etc.), precum și definiția precisă și detaliată a termenilor „investiție” și „investiție în etapa de pregătire”.

24 Prin scrisorile din 9 noiembrie 1999 ale reprezentanților lor permanente, înregistrate la 12 noiembrie 1999, autoritățile spaniole și-au prezentat observațiile, conform cărora nu era vorba despre ajutoare de stat, considerând că nu era necesar să furnizeze informațiile privind deciziile de acordare a creditelor fiscale, solicitate de Comisie în deciziile sale de deschidere a procedurii oficiale de investigare.

25 În urma publicării deciziilor de deschidere a procedurii oficiale de investigare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (a se vedea punctul 22 de mai sus), Comisia a primit, în ianuarie 2000, observații ale terților în privința măsurilor adoptate de Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa, iar în martie și în aprilie 2000, în privința Territorio Histórico de Álava.

26 Prin scrisorile din 1 martie 2000 privind Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa și prin scrisoarea din 18 mai 2000 în ceea ce privește Territorio Histórico de Álava, Comisia a transmis aceste observații Regatului Spaniei, dându-i posibilitatea să le comenteze. Deși au introdus o cerere de prelungire cu 20 de zile a termenului de răspuns, autoritățile spaniole nu au transmis observații.

Deciziile atacate

27 Prin deciziile atacate, Comisia a calificat drept ajutoare de stat incompatibile cu piața comună creditele fiscale de 45 % din investiții, instituite de Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa.

28 În deciziile atacate, în primul rând, Comisia consideră că aceste credite fiscale constituie ajutoare de stat. Comisia arată că, într-adevăr, acestea aduc beneficiarilor lor un avantaj, care constă într-o reducere a sarcinilor care le grevează în mod normal bugetul și implică o pierdere de încasări fiscale pentru colectivitatea publică în cauză. Acest avantaj ar afecta concurența și schimburile comerciale dintre statele membre. Creditele fiscale în cauză ar avea un caracter selectiv, întrucât acestea favorizează anumite întreprinderi care realizează investiții ce depășesc pragul de 2,5 miliarde de pesete spaniole (ESP). În subsidiar, acest caracter specific ar rezulta de asemenea din existența puterii discreționare a administrației fiscale în punerea în aplicare a schemelor în cauză și din marja sa de apreciere în determinarea cuantumului investițiilor și a procesului de investiție, în lipsa unor definiții precise ale acestor noțiuni. Comisia adaugă că obiectivul vizat de creditele fiscale este unul de politic economic ce nu este inerent sistemului fiscal în cauză, iar aceste credite nu sunt justificate de natura și de structura sistemului fiscal spaniol.

29 În al doilea rând, Comisia constată că creditele fiscale constituie ajutoare ilegale. Aceasta consideră că regula *de minimis* nu este aplicabilă și că nu este vorba despre ajutoare existente. Comisia respinge de asemenea argumentul întemeiat pe încălcarea principiilor protecției încrederii legitime și securității juridice, din moment ce este vorba despre ajutoare noi nenotificate și aceasta consideră că nu a furnizat nicio asigurare precisă care să permită inducerea unor speranțe întemeiate pe legalitatea și pe compatibilitatea ajutoarelor în cauză.

30 În al treilea rând, Comisia consideră că schemele de ajutor în cauză sunt incompatibile cu piața comună. Astfel, potrivit acesteia, creditele fiscale par de natură să îndeplinească, cel puțin

parțial, condițiile stabilite de Orientările din 1998 (a se vedea punctul 8 de mai sus), întrucât, pe de o parte, acestea au ca bază de calcul cheltuielile pentru investiții și, pe de altă parte, sunt plătite până la nivelul de 45 % din investiție. Aceste scheme de ajutor nu ar putea beneficia totuși de una dintre derogările regionale prevăzute la articolul 87 alineatul (3) CE. Astfel, Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa nu ar fi eligibile pentru derogarea prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (a) CE din cauza unui produs intern brut pe cap de locuitor prea ridicat. Ajutoarele în litigiu nu ar putea fi autorizate nici în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE, din moment ce amploarea creditelor fiscale depășește plafoanele prevăzute în hărțile ajutoarelor regionale succesive. În plus, dispozițiile în litigiu ar fi de natură să vizeze investiții de înlocuire, precum și cheltuieli legate de „procesul de investiții” sau de „investițiile în etapa de pregătire”. Or, în lipsa unei definiții precise a acestor termeni, nu se poate exclude că obiectul ajutoarelor în cauză include cheltuieli care nu pot fi considerate cheltuieli pentru investiții în temeiul normelor comunitare aplicabile în materie.

31 Pe de altă parte, în legătură cu ajutoarele în favoarea cheltuielilor pentru investiții care nu corespund definiției prevăzute de dreptul comunitar, acestea ar putea fi considerate ajutoare pentru funcționare, interzise în principiu. Comisia consideră în această privință că în prezenta cauză nu sunt îndeplinite condițiile pentru a beneficia de exceptările prevăzute la articolul 87 alineatul (3) literele (a) și (c) CE. Comisia arată în plus că, în absența unor restricții sectoriale, creditele fiscale de 45 % sunt susceptibile să nu respecte normele sectoriale. În sfârșit, Comisia arată că ajutoarele în cauză nu mai pot să beneficieze de alte derogări prevăzute la alineatele (2) și (3) ale articolului 87 CE și că acestea sunt, prin urmare, incompatibile cu piața comună.

32 În consecință, Comisia consideră, la articolul 1 din deciziile atacate, că Normas Forales în litigiu constituie ajutoare de stat, puse în aplicare în mod ilegal de către Regatul Spaniei în provinciile Álava, Biscaya și Guipúzcoa, incompatibile cu piața comună.

33 Articolul 2 din deciziile atacate prevede că Regatul Spaniei are obligația să abroge schema de ajutoare menționată la articolul 1 în măsura în care aceasta mai este încă în vigoare.

34 Articolul 3 din deciziile finale atacate prevede recuperarea ajutoarelor după cum urmează:

„1. [Regatul Spaniei] adoptă toate măsurile necesare în vederea recuperării de la beneficiari a ajutoarelor menționate la articolul 1 și care deja au fost puse la dispoziția acestora în mod ilegal.

În ceea ce privește ajutoarele neacordate încă, [Regatul Spaniei] trebuie să suspende orice plată.

2. Recuperarea are loc fără întârziere, conform procedurilor din dreptul național, în măsura în care acestea permit executarea imediată și efectivă a prezentei decizii. Ajutoarele care trebuie recuperate includ dobânzile datorate de la data la care ajutoarele au fost puse la dispoziția beneficiarilor până la data recuperării lor. Dobânzile sunt calculate pe baza ratei de referință utilizate pentru calcularea echivalentului subvenției în cadrul ajutoarelor cu finalitate regională.”

35 Articolul 4 din deciziile atacate enunță faptul că Regatul Spaniei informează Comisia, în termen de două luni de la data notificării deciziilor menționate, cu privire la măsurile pe care le-a adoptat pentru a se conforma acestora. Articolul 5 din Decizia 2002/820 precizează că aceasta nu privește ajutoarele acordate către Demesa și Ramondín. Articolul 5 din Deciziile 2003/27 și 2002/894, precum și articolul 6 din Decizia 2002/820, precizează că Regatul Spaniei este destinatarul deciziilor atacate.

36 În cadrul unei acțiuni introduse de Comisie, Curtea a constatat neîndeplinirea obligațiilor de către Regatul Spaniei din cauza neadaptării măsurilor de punere în aplicare a deciziilor atacate (Hotărârea Curții din 14 decembrie 2006, Comisia/Spania, C-485/03-C-490/03, Rec., p.

1711887).

Procedura

37 Prin trei cereri introductive depuse la grefa Tribunalului la 25 septembrie 2001, Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa și Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco au formulat acțiunile în cauzele T-227/01-T-229/01.

38 Prin cererile introductive depuse la grefa Tribunalului la 22 octombrie 2001, Confederación Empresarial Vasca (Confebask) a introdus acțiunile în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01.

39 Prin acte depuse la grefa Tribunalului la 21 decembrie 2001, Comunidad autónoma de La Rioja a solicitat să intervină în procedura privind acțiunile în cauzele T-227/01-T-229/01 în susținerea concluziilor Comisiei.

40 Prin acte depuse la grefa Tribunalului la 4 ianuarie 2002, Círculo de Empresarios Vascos, Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, precum și Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa au solicitat să intervină în procedura privind acțiunea în cauza T-227/01 în susținerea concluziilor reclamanților; Círculo de Empresarios Vascos, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya, precum și Territorios Históricos de Álava y de Guipúzcoa au solicitat să intervină în procedura privind acțiunea în cauza T-228/01 în susținerea concluziilor reclamanților; Círculo de Empresarios Vascos, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa, precum și Territorios Históricos de Álava y de Vizcaya au solicitat să intervină în procedura privind acțiunea în cauza T-229/01 în susținerea concluziilor reclamanților.

41 Prin acte depuse la grefa Tribunalului la 11 ianuarie 2002, Confebask a solicitat să intervină în procedurile privind acțiunile în cauzele T-227/01-T-229/01 în susținerea concluziilor reclamanților.

42 Prin acte depuse la grefa Tribunalului la 16 ianuarie 2002, Comunidad autónoma de La Rioja a solicitat să intervină în procedura privind acțiunile în cauzele T-265/01-T-270/01 în susținerea concluziilor Comisiei.

43 Prin Ordonanțele din 10 septembrie 2002, președintele Camerei a treia extinse a Tribunalului a decis suspendarea procedurii în fiecare dintre cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01 până la pronunțarea Curții cu privire la recursurile împotriva Hotărârilor Tribunalului din 6 martie 2002, Diputación Foral de Álava și alții/Comisia (T-127/99, T-129/99 și T-148/99, Rec., p. II-1275, denumită în continuare „Hotărârea Demesa”), și Diputación Foral de Álava și alții/Comisia, T-92/00 și T-103/00, Rec., p. II-1385, denumită în continuare „Hotărârea Ramondín”). În aceste două hotărâri, Tribunalul s-a pronunțat cu privire la acțiunile introduse împotriva a două decizii ale Comisiei prin care a fost calificat drept ajutor de stat incompatibil cu piața comună acordarea în favoarea Demesa și a Ramondín a unor avantaje fiscale pe cuprinsul Territorio Histórico de Álava [Decizia 1999/718/CE a Comisiei din 24 februarie 1999 privind ajutorul de stat acordat de Spania în favoarea Demesa (JO L 292, p. 1) și Decizia 2000/795/CE a Comisiei din 22 decembrie 1999 privind ajutorul de stat acordat de Spania în favoarea Ramondín SA și Ramondín Cápsulas SA (JO 2000, L 318, p. 36)].

44 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificat, judecătorul raportor a fost repartizat Camerei a cincea. În consecință, prezentele cauze au fost repartizate Camerei a cincea extinse.

45 Hotărârile Curții din 11 noiembrie 2004, Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia

(C?183/02 P ?i C?187/02 P, Rec., p. I?10609), ?i Ramondín ?i al?ii/Comisia (C?186/02 P ?i C?188/02 P, Rec., p. I?10653), au respins recursurile formulate împotriva Hot?rârilor Demesa ?i Ramondín, punctul 43 de mai sus.

46 La 10 ianuarie 2005, în cadrul m?surilor de organizare a procedurii, Tribunalul (Camera a cincea extins?) a consultat p?r?ile cu privire la consecin?ele pe care Hot?rârile Demesa ?i Territorio Histórico de Álava/Comisia ?i Ramondín ?i al?ii/Comisia, punctul 45 de mai sus, ar fi susceptibile s? le aib? asupra prezentelor ac?iuni.

47 Prin memoriul din 3 februarie 2005, dup? expunerea punctului lor de vedere asupra acestor hot?râri, reclaman?ii ?i?au men?inut ac?iunile.

48 Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum ?i Comunidad autónoma del País Vasco au renun?at la primele dou? motive din cererile lor introductive în cauzele T?227/01-T?229/01.

49 Prin Ordonan?ele din 9 septembrie 2005, pre?edintele Tribunalului (Camera a cincea extins?) a admis cererea de interven?ie a Confebask în procedura privind ac?iunile în cauzele T?227/01-T?229/01 în sus?inerea reclaman?ilor. Intervenienta ?i?a depus memoriile, reclaman?ii nu au formulat observa?ii specifice în această privin??, iar Comisia ?i?a depus observa?iile în termenele acordate.

50 Prin Ordonan?ele din 9 ?i din 10 ianuarie 2006, pre?edintele Camerei a cincea extinse a Tribunalului a admis interven?ia Comunidad autónoma de La Rioja în sus?inerea concluziilor Comisiei în procedurile privind cauzele T?265/01, T?266/01 ?i, respectiv, T?270/01, pe de o parte, precum ?i T?227/01-T?229/01, pe de alt? parte. Intervenienta ?i?a depus memoriile. Reclamanta în cauzele T?265/01, T?266/01 ?i T?270/01 ?i?a prezentat observa?iile. Reclaman?ii în cauzele T?227/01-T?229/01 au ar?tat c? nu doresc s? formuleze observa?ii. Comisia nu a depus observa?ii.

51 Prin Ordonan?ele din 10 ianuarie 2006, pre?edintele Camerei a cincea extinse a Tribunalului a admis interven?ia Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, a Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya ?i a Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa, în cauzele T?227/01, T?228/01 ?i, respectiv, T?229/01, dar a respins cererea de interven?ie a Círculo de Empresarios Vascos, precum ?i pe cea a Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa. Intervenientele ?i?au depus memoriul. Reclaman?ii nu au formulat observa?ii specifice în această privin??, iar Comisia ?i?a depus observa?iile în termenul acordat.

52 La 27 aprilie 2006, p?r?ile au fost invitate s? î?i prezinte observa?iile cu privire la conexarea ac?iunilor în cauzele T?227/01-T?229/01, T?265/01, T?266/01 ?i T?270/01 în scopul procedurii orale ?i, eventual, în scopul pronun?ării hot?rârii. Aceste cauze au fost conexate prin Ordonan?a pre?edintelui Camerei a cincea extinse a Tribunalului din 13 iulie 2006 în scopul procedurii orale, potrivit articolului 50 din Regulamentul de procedur? al Tribunalului.

53 La 14 februarie 2007, în cadrul m?surilor de organizare a procedurii, Tribunalul a solicitat reclaman?ilor, în fiecare dintre cauzele T?227/01-T?229/01, T?265/01, T?266/01 ?i T?270/01, anumite informa?ii privind beneficiarii schemelor fiscale în cauz?.

54 Prin scrisoarea din 26 februarie 2007, Confebask a solicitat revizuirea m?surii de organizare a procedurii. Reclaman?ii în cauzele T?227/01-T?229/01 au r?spuns, prin scrisoarea din 6 martie 2007, c? aveau îndoieli în leg?tur? cu pertinen?a unei astfel de m?suri.

55 La 2 aprilie 2007, Tribunalul a menținut măsura de organizare a procedurii din 14 februarie 2007, invitând reclamanții în fiecare dintre cauzele T?227/01-T?229/01, T?265/01, T?266/01 și T?270/01 să îi furnizeze informațiile solicitate. Reclamanții au răspuns prin scrisori la 23 aprilie 2007.

56 La 31 iulie 2007, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, Tribunalul a adresat întrebări părților, la care acestea au răspuns în octombrie 2007.

57 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul a decis deschiderea procedurii orale. Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința care a avut loc la 16 ianuarie 2008.

58 În cadrul acestei ședințe, Tribunalul a acordat părților un termen care expira la 28 ianuarie 2008 pentru a comunica anumite informații privind beneficiarii măsurilor în cauză. S-a luat act de acest termen în procesul-verbal al ședinței.

59 La sfârșitul ședinței, președintele Camerei a cincea extins a decis suspendarea termenului procedurii orale.

60 Prin scrisorile din 24 ianuarie 2008, pentru Territorio Histórico de Vizcaya, și din 28 ianuarie 2008, pentru Territorios Históricos de Álava y de Guipúzcoa, reclamanții au depus documente privind informațiile solicitate de Tribunal în cadrul ședinței. Confebask a răspuns prin scrisoarea din 29 ianuarie 2008. Comisia, după o prelungire a termenului acordat de Tribunal, și-a prezentat observațiile cu privire la documentele prezentate.

61 Președintele Camerei a cincea extins a închis procedura orală la 12 martie 2008. Părțile au fost informate cu privire la acest lucru prin scrisorile din 14 martie 2008.

62 După ascultarea părților în această privință, Tribunalul consideră că este necesară conexarea acțiunilor în cauzele T?227/01-T?229/01, T?265/01, T?266/01 și T?270/01 în vederea pronunțării hotărârii, potrivit articolului 50 din Regulamentul de procedură.

63 În cadrul ședinței, reclamanții din cauzele T?227/01-T?229/01 au reînnoit cererea adresată Tribunalului de a invita Comisia să prezinte anumite documente. Tribunalul consideră totuși că este clarificat suficient de înscrisurile din dosar.

Concluziile părților

I – În cauzele T?227/01-T?229/01

64 Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco, reclamanți, solicită Tribunalului:

- în principal, anularea deciziilor atacate;
- în subsidiar, anularea articolului 3 din deciziile atacate;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

65 Confebask, intervenient în susținerea concluziilor reclamanților în cauzele T?227/01-T?229/01, solicită Tribunalului:

- anularea deciziilor atacate;

- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecat?.

66 Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya și Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa, interveniente în sus?inerea reclaman?ilor în cauzele T?227/01, T?228/01 și, respectiv, T?229/01, solicit? Tribunalului:

- anularea, în principal, a deciziilor atacate respective în fiecare dintre aceste cauze sau, în subsidiar, anularea articolului 3 din aceste decizii;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecat?.

67 Comisia și Comunidad autónoma de La Rioja, intervenient? în sus?inerea acesteia, solicit? Tribunalului:

- respingerea ac?iunilor introduse de Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa ca nefondate;
- declararea inadmisibilit?ii ac?iunilor introduse de Comunidad autónoma del País Vasco sau, în subsidiar, respingerea acestora ca nefondate;
- obligarea reclaman?ilor la plata cheltuielilor de judecat?.

II – *În cauzele T?265/01, T?266/01 și T?270/01*

68 Confebask, reclamant?, solicit? Tribunalului:

- în principal, anularea deciziilor atacate;
- în subsidiar, anularea articolelor 3 și 4 din deciziile atacate;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecat?.

69 Comisia și Comunidad autónoma de La Rioja, intervenient? în sus?inerea acesteia, solicit? Tribunalului:

- declararea ac?iunilor drept inadmisibile;
- în subsidiar, respingerea ac?iunilor ca nefondate;
- obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecat?.

În drept

I – *Cu privire la admisibilitatea ac?iunilor*

70 Trebuie examinat? admisibilitatea, în primul rând, a ac?iunilor în cauzele T?227/01-T?229/01, apoi, în al doilea rând, a ac?iunilor introduse de Confebask în cauzele T?265/01, T?266/01 și T?270/01.

A – *Cu privire la admisibilitatea ac?iunilor în cauzele T?227/01-T?229/01*

71 Trebuie să fie examinat, în primul rând, admisibilitatea acțiunilor în anulare și, în al doilea rând, admisibilitatea intervenției Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01.

1. Cu privire la admisibilitate acțiunilor în anulare în cauzele T-227/01-T-229/01

a) Argumentele părților

72 Comisia, susținut de Comunidad autónoma de La Rioja, fără a ridica totuși o excepție de inadmisibilitate formală în sensul articolului 114 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, consideră că Comunidad autónoma del País Vasco nu are calitate procesuală activă pentru a introduce o acțiune în anulare în cauzele T-227/01-T-229/01. Împrejurarea că aceasta ar exercita „competențe în materie de coordonare și de armonizare fiscală între Territorios Históricos” nu ar permite să se concluzioneze că aceasta este vizat în mod direct și individual prin deciziile atacate. Astfel, schemele de ajutor în cauză ar fi fost adoptate exclusiv de Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa. Comisia se referă în această privință la punctele 54 și 55 din Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus.

73 Comisia admite totuși că acțiunile menționate anterior sunt admisibile, în măsura în care au fost introduse împreună cu Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, care dispun, potrivit acesteia, de calitate procesuală activă.

74 Reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 solicită declararea admisibilității acțiunilor lor.

b) Aprecierea Tribunalului

75 Trebuie să se constate că reclamanții, și anume Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco, nu sunt destinatarii deciziilor atacate.

76 Trebuie să se arate că admisibilitatea acțiunilor introduse de Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa nu este contestată. Astfel, deciziile atacate se raportează la scheme de ajutoare ai căror autori sunt aceștia. În plus, deciziile atacate îi împiedică să își exercite în mod liber competențele proprii, de care se bucură direct în temeiul dreptului spaniol (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 30 aprilie 1998, Vlaams Gewest/Comisia, T-214/95, Rec., p. II-717, punctele 29 și 30, Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 50, și Hotărârea Tribunalului din 23 octombrie 2002, Diputación Foral de Álava și alții/Comisia, T-346/99-T-348/99, Rec., p. II-4259, punctul 37). Acțiunile sunt, prin urmare, admisibile în ceea ce privește Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa.

77 Întrucât pentru fiecare dintre cauzele T-227/01-T-229/01 este vorba despre una și aceeași acțiune, nu este necesar să se examineze calitatea procesuală activă a Comunidad autónoma del País Vasco (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 24 martie 1993, CIRFS și alții/Comisia, C-313/90, Rec., p. I-1125, punctul 31, Hotărârea Tribunalului din 15 septembrie 1998, European Night Services și alții/Comisia, T-374/94, T-375/94, T-384/94 și T-388/94, Rec., p. II-3141, punctul 61).

78 Rezultă că acțiunile în anulare în cauzele T-227/01-T-229/01 sunt admisibile.

2. Cu privire la admisibilitatea intervenției Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01

a) Cu privire la admisibilitate cererii de intervenție a Confebask

79 În cadrul procedurii orale, Comisia a susținut că, în măsura în care acțiunea părților

principale nu privește decât recuperarea ajutoarelor în cauză și în măsura în care niciunul dintre membrii Confebask nu este vizat de această recuperare, cererea de intervenție a Confebask nu este admisibilă.

80 Ca urmare a întrebărilor adresate în cadrul ședinței, Confebask a furnizat anumite documente. Astfel, aceasta a prezentat un document provenind de la directorul general al finanțelor (Director General de Hacienda) din fiecare dintre cele trei Territorios Históricos, care atestă că anumite întreprinderi beneficiaseră de creditele fiscale în cauză. Aceste documente atestă că întreprinderile respective sunt vizate de deciziile atacate și, în particular, de articolul 3 din aceste decizii, prin care se dispune recuperarea ajutoarelor. O atestare, semnată de secretarul general și de președintele Confebask, certifică în plus, pentru fiecare dintre aceste întreprinderi, calitatea de membru al Confebask la momentul introducerii cererilor de intervenție.

81 Trebuie amintit că adoptarea Ordonanței din 9 septembrie 2005 de către președintele Camerei a cincea extinsă a Tribunalului, prin care a fost admisă cererea de intervenție a Confebask în susținerea concluziilor reclamanților în cauzele T-227/01-T-229/01, nu se opune efectuării unei noi examinări a admisibilității intervenției sale în hotărârea prin care se soluționează acțiunea (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, Hüls/Comisia, C-199/92 P, Rec., p. I-4287, punctul 52).

82 Conform articolului 40 al doilea paragraf din Statutul Curții de Justiție, aplicabil Tribunalului în temeiul articolului 53 primul paragraf din același statut, dreptul de a interveni aparține oricărei persoane care dovedește că are un interes în soluționarea litigiului.

83 Potrivit unei jurisprudențe constante, este admisă intervenția asociațiilor reprezentative care au ca obiect protecția membrilor lor în cauze care ridică probleme de principiu de natură să îi afecteze pe aceștia din urmă [Ordonanța președintelui Curții din 17 iunie 1997, National Power și PowerGen, C-151/97 P(I) și C-157/97 P(I), Rec., p. I-3491, punctul 66, Ordonanța președintelui Curții din 28 septembrie 1998, Pharos/Comisia, C-151/98 P, Rec., p. I-5441, punctul 6, și Ordonanța președintelui Camerei a patra a Tribunalului din 19 aprilie 2007, MAAB/Comisia, T-24/06, punctul 10].

84 În plus, trebuie amintit că adoptarea unei interpretări extensive a dreptului de a interveni în privința asociațiilor urmărește să permită o mai bună apreciere a cadrului cauzelor, evitând în același timp o multitudine de intervenții individuale care ar compromite eficacitatea și buna derulare a procedurii (Ordonanța National Power și PowerGen, punctul 83 de mai sus, punctul 66, și Ordonanța Tribunalului din 26 iulie 2004, Microsoft/Comisia, T-201/04 R, Rec., p. II-2977, punctul 38).

85 În speță, Confebask este o organizație profesională confederativă intersectorială, având ca obiect reprezentarea, coordonarea, informarea și apărarea intereselor generale și comune ale întreprinzătorilor din organizațiile din țara Bascilor din Spania care o alcătuiesc. Aceasta are ca obiect, printre altele, reprezentarea și apărarea intereselor întreprinderilor basce față de administrație și față de organizațiile sociale și profesionale.

86 Nu se contestă că este vorba despre o organizație reprezentativă a întreprinderilor din țara Bascilor din Spania.

87 În plus, trebuie să se constate că, astfel cum rezultă din documentele prezentate în cadrul procedurii orale, anumite întreprinderi, care erau membre ale Confebask atunci când aceasta a introdus cererea de intervenție, au beneficiat de ajutoare acordate în temeiul schemelor fiscale în cauză în speță.

88 Prin urmare, interesele acestor întreprinderi, atât membre ale Confebask, cât și beneficiare efective ale măsurilor fiscale în cauză, sunt susceptibile să fie afectate de soluția pronunțată în prezentele acțiuni.

89 Mai mult, Confebask a participat la procedura administrativă care a condus la adoptarea deciziilor atacate.

90 Prin urmare, trebuie să se considere că Confebask justifică un interes pentru soluționarea litigiului și că intervenția sa în susținerea reclamanților este admisibilă.

b) Cu privire la admisibilitatea memoriului în intervenție al Confebask

Argumentele părților

91 Comisia consideră că memoriile în intervenție ale Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01 nu conțin nicio argumentare juridică, în măsura în care acestea ar face trimitere numai la anexe. Comisia deduce de aici că aceste memorii nu respectă cerințele stabilite la articolul 44 din Regulamentul de procedură.

92 În subsidiar, în ipoteza în care Tribunalul ar considera admisibile în mod global memoriile în intervenție ale Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01, Comisia susține că mai multe motive invocate de Confebask, în calitate de intervenient, sunt inadmisibile, acestea modificând cadrul litigiului definit prin cererile introductive din aceste cauze.

Aprecierea Tribunalului

93 Articolul 116 alineatul (4) al doilea paragraf din Regulamentul de procedură prevede:

„[...]”

Memoriul în intervenție cuprinde:

- a) concluziile intervenientului privind susținerea sau respingerea, în tot sau în parte, a concluziilor uneia dintre părți;
- b) motivele și argumentele invocate de intervenient;
- c) probele propuse, dacă este cazul.”

94 Potrivit unei jurisprudențe consacrate în ceea ce privește cererea introductivă, aplicabilă prin analogie în privința memoriului în intervenție (Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Regione autonoma della Sardegna/Comisia, T-171/02, Rec., p. II-2123, punctul 186), expunerea sumară a motivelor trebuie să fie suficient de clară și de precisă pentru a permite părâtului să își pregătească apărarea, iar Tribunalului să se pronunțe asupra acțiunii, dacă este cazul față de alte informații suplimentare (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 14 decembrie 2005, Honeywell/Comisia, T-209/01, Rec., p. II-5527, punctul 55 și jurisprudența citată).

95 Pe de altă parte, în vederea garantării securității juridice și a bunei administrări a justiției, este necesar, pentru ca o acțiune să fie admisibilă, ca elementele esențiale de fapt și de drept pe care se întemeiază aceasta să rezulte, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul cererii introductive (a se vedea Hotărârea Honeywell/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 56 și jurisprudența citată). În această privință, dacă cuprinsul cererii introductive poate fi susținut și completat cu privire la aspecte specifice prin trimiteri la anumite pasaje din înscrisurile

anexate, o trimitere globală la alte înscrisuri, chiar anexate la cerere, nu poate suplini absența elementelor esențiale ale argumentării în drept, care, în temeiul dispozițiilor menționate anterior, trebuie să figureze în cerere (Ordonanța Tribunalului din 21 mai 1999, Asia Motor France și alții/Comisia, T-154/98, Rec., p. II-1703, punctul 49). În plus, nu intră în competența Tribunalului să caute și să identifice în anexe motivele și argumentele care ar putea fi considerate drept temei al acțiunii, anexele având o funcție pur probatorie și auxiliară (a se vedea Hotărârea Tribunalului Honeywell/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 57, și Hotărârea Tribunalului din 11 iulie 2007, Asklepios Kliniken/Comisia, T-167/04, Rep., p. II-2379, punctul 40 și jurisprudența citată; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea Curții din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P, C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., p. I-5425, punctele 97-99).

96 În speță, în memoriile în intervenție depuse în cauzele T-227/01-T-229/01, Confebask indică faptul că intervine în susținerea concluziilor reclamanților în fiecare dintre aceste cauze. Confebask solicită anularea deciziilor atacate și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată. Aceasta consideră oportun, „pentru a permite Tribunalului să economisească timp și resurse de traducere”, să facă trimitere la cererile pe care le-a formulat în cauzele T-265/01, T-266/01 și, respectiv, T-270/01, anexate la memoriile sale în intervenție. În acestea, Confebask prezintă, pe de altă parte, observații privind încălcarea principiului protecției încrederii legitime.

97 Trebuie să se constate, așadar, că, în afara argumentului privind încrederea legitimă, niciun element esențial de fapt și de drept nu reiese, nici măcar în mod sumar sau în esență, din chiar memoriile în intervenție.

98 În plus, deși cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01 au fost conexe la 13 iulie 2006, respectiv ulterior intervenției Confebask, nu este mai puțin adevărat că acestea își păstrează caracterul autonom (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 21 iunie 2001, Moccia Irme și alții/Comisia, C-280/99 P, C-282/99 P, Rec., p. I-4717, punctul 66, și Hotărârea Honeywell/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 71).

99 În sfârșit, Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco, reclaman și în cauzele T-227/01-T-229/01, și Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya, precum și Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa (denumite în continuare, împreună, „Cámaras Oficiales de Comercio e Industria”), interveniente în cauzele T-227/01-T-229/01, nu sunt părți în acțiunile T-265/01, T-266/01 și T-270/01, la care face trimitere Confebask. Or, identitatea părților este o condiție esențială a admisibilității motivelor care se pretinde că au fost invocate prin intermediul unei trimiteri la înscrisurile dintr-o altă cauză (Hotărârea Honeywell/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 67).

100 În aceste împrejurări, o trimitere globală la alte înscrisuri, chiar anexate la memoriile în intervenție, nu poate suplini lipsa elementelor esențiale ale argumentației în drept, care, potrivit articolului 116 alineatul (4) al doilea paragraf litera (b) din Regulamentul de procedură, trebuie să figureze în memoriul în intervenție.

101 Rezultă că memoriile în intervenție ale Confebask sunt inadmisibile în măsura în care fac trimitere la cererile introductive din cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01 și sunt admisibile în măsura în care invocă încălcarea principiului protecției încrederii legitime. Așadar, nu este necesară pronunțarea asupra motivului invocat în subsidiar de Comisie, potrivit căruia mai multe motive invocate de Confebask ar fi inadmisibile, acestea modificând cadrul litigiului definit prin cererile introductive.

B – *Cu privire la admisibilitatea acțiunii în anulare formulate de Confebask în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01*

1. Argumentele părților

102 Comisia și Comunidad autónoma de La Rioja, fără a ridica în mod formal o excepție de inadmisibilitate în sensul articolului 114 din Regulamentul de procedură, susțin că acțiunile introduse de Confebask sunt inadmisibile. Potrivit acestora, o întreprindere nu ar putea introduce o acțiune împotriva unei decizii de incompatibilitate a unei scheme de ajutor ai cărei beneficiari nu sunt determinați în mod individual, ci în termeni generali și abstracți. În consecință, Confebask nu ar putea invoca o calitate procesuală activă rezultând din faptul că întreprinderile pe care le reprezintă ar fi vizate direct și individual prin actele atacate. Pe de altă parte, Confebask nu ar invoca niciun interes propriu. În sfârșit, intervenția Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01 ar îndeplini preocuparea privind buna administrare a procedurii care justifică recunoașterea unui drept la acțiune al asociațiilor.

103 Confebask consideră, dimpotrivă, că are calitate procesuală activă. Astfel, Confebask afirmă că reprezintă interesele unor întreprinderi care au ele însele calitate procesuală activă, din moment ce sunt supuse schemelor fiscale în cauză și sunt, astfel, susceptibile să aibă obligația de a restitui ajutorul primit.

104 Ca răspuns la o întrebare a Tribunalului, Confebask a declarat mai întâi că nu dispunea de informații cu privire la problema dacă unii dintre membrii săi au fost beneficiarii efectivi ai măsurilor în cauză. Aceasta a subliniat totuși că ea reprezintă unicul interlocutor, în privința administrațiilor publice spaniole, al întreprinzătorilor basci pe care îi reprezintă, care sunt destinatari ai normelor în litigiu. În orice caz, calitatea sa procesuală activă nu ar fi sub semnul întrebării, cu atât mai mult cu cât aceasta ar fi participat în mod activ la toate procedurile încă de la începutul demersurilor întreprinse de Comisie.

105 În urma edinței și la cererea, reînnoită pentru a treia oară, a Tribunalului, care a condus la o prelungire a procedurii orale, Confebask a prezentat atestări ale directorului general al finanțelor din fiecare dintre cele trei Territorios Históricos, care certifică faptul că anumite întreprinderi, în privința cărora s-a dovedit că erau membre ale Confebask la momentul introducerii acțiunilor în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, erau vizate de fiecare dintre deciziile atacate și în particular de ordinul de recuperare a creditelor fiscale în cauză (a se vedea punctul 80 de mai sus).

106 Comisia, în observațiile sale privind documentele prezentate de Confebask după edință, consideră că aceasta nu a făcut dovada faptului că beneficiarii în cauză erau supuși unui ordin de recuperare.

2. Aprecierea Tribunalului

107 Întrucât în prezenta cauză este vorba despre o acțiune în anulare introdusă de o asociație, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, apărarea intereselor generale nu este suficientă pentru a stabili admisibilitatea unei astfel de acțiuni (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 14 decembrie 1962, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes și alții/Consiliul, 16/62 și 17/62, Rec., p. 901, 919 și 920, și Hotărârea Curții din 10 iulie 1986, DEFI/Comisia, 282/85, Rec., p. 2469, punctele 16-18).

108 O asociație precum Confebask, care are sarcina de a apăra interesele întreprinderilor basce, nu poate introduce, în principiu, o acțiune în anulare admisibilă împotriva unei decizii finale

a Comisiei în materia ajutoarelor de stat decât dac? întreprinderile pe care le reprezintă sau unele dintre acestea au calitate procesual? activ? în mod individual sau dac? asocia?ia poate invoca un interes propriu (a se vedea Hot?rârea Cur?ii din 22 iunie 2006, Belgia ?i Forum 187/Comisia, C?182/03 ?i C?217/03, Rec., p. I?5479, punctul 56 ?i jurispruden?a citat?).

109 Existen?a calit??ii procesuale active a Confebask în prezenta cauz? trebuie apreciat? în lumina acestor principii.

110 În leg?tur? cu problema dac? membrii Confebask sau membrii membrilor s?i au calitate procesual? activ? pentru a ac?iona în nume individual împotriva deciziilor atacate, trebuie s? se examineze dac? sunt viza?i direct ?i individual prin deciziile atacate, în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE.

111 O persoan? fizic? sau juridic? nu poate pretinde c? este vizat? individual decât dac? este afectat? de actul în litigiu din cauza anumitor calit??i care îi sunt specifice sau din cauza unei situa?ii de fapt care o caracterizeaz? în raport cu orice alt? persoan? ?i, prin urmare, o individualizeaz? ca ?i cum ar fi destinatarul actului (a se vedea Hot?rârea Cur?ii din 15 iulie 1963, Plaumann/Comisia, 25/62, Rec., p. 197, 223, ?i Hot?rârea Cur?ii din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C?298/00 P, Rec., p. I?4087, punctul 36 ?i jurispruden?a citat?).

112 În aceast? privin?ă, beneficiarii poten?iali ai unei scheme de ajutor nu pot, numai în aceast? calitate, s? fie considera?i ca fiind viza?i individual de decizia Comisiei de constatare a incompatibilit??ii acestei scheme cu pia?a comun? (a se vedea Ordonan?a Tribunalului din 10 martie 2005, Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia ?i al?ii/Comisia, T?228/00, T?229/00, T?242/00, T?243/00, T?245/00-T?248/00, T?250/00, T?252/00, T?256/00-T?259/00, T?265/00, T?267/00, T?268/00, T?271/00, T?274/00-T?276/00, T?281/00, T?287/00 ?i T?296/00, Rec., p. II?787, punctul 34 ?i jurispruden?a citat?).

113 Cu toate acestea, este diferit? situa?ia în care se g?se?te o întreprindere care nu este vizat? de decizia în cauz? numai în calitate de întreprindere poten?ial beneficiar? a schemei de ajutoare în litigiu, ci ?i în calitatea sa de beneficiar efectiv al unui ajutor individual acordat în temeiul acestei scheme ?i a c?rui recuperare a fost dispus? de Comisie (a se vedea în acest sens Hot?rârea Cur?ii din 19 octombrie 2000, Italia ?i Sardegna Lines/Comisia, C?15/98 ?i C?105/99, Rec., p. I?8855, punctul 34, ?i Hot?rârea Cur?ii Italia/Comisia, punctul 111 de mai sus, punctele 38 ?i 39).

114 Or, în prezenta cauz?, reiese din documentele comunicate de Confebask în urma ?edin?ei c? anumite întreprinderi, aflate printre membrii s?i la momentul introducerii ac?iunilor în cauzele T?265/01, T?266/01 ?i T?270/01, sunt vizate de m?surile fiscale în cauz? în fiecare dintre deciziile atacate, în calitate de beneficiari efectivi ai unui ajutor individual, acordat în temeiul schemelor fiscale în cauz?, ?i a c?rui recuperare a fost dispus? de c?tre Comisie. Astfel, atest?rile care provin de la directorii generali ai finan?elor din fiecare dintre Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa men?ioneaz? întreprinderi care au beneficiat de creditul fiscal de 45 % ?i certific? faptul c? acestea sunt afectate de deciziile atacate.

115 Prin urmare, aceste întreprinderi trebuie s? fie considerate ca fiind vizate individual de deciziile atacate. În aceast? privin?ă, în m?sură în care condi?iile de admisibilitate ale ac?iunilor pot fi examinate în orice moment din oficiu de c?tre instan?a comunitar?, nimic nu împiedic? s? se ?in? cont de indica?iile suplimentare furnizate, în prezenta cauz?, în cadrul procedurii orale (a se vedea în acest sens Hot?rârea Tribunalului din 12 decembrie 2006, Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid ?i Federación Catalana de Estaciones de Servicio/Comisia, T?95/03, Rec., p. II?4739, punctul 50).

116 În ceea ce privește condiția afectării directe, deciziile atacate obligă Regatul Spaniei să adopte măsurile necesare pentru a recupera de la beneficiari ajutoarele în cauză. Prin urmare, întreprinderile care au beneficiat de aceste ajutoare trebuie să fie considerate ca fiind vizate în mod direct de aceste decizii (a se vedea în acest sens Hotărârea Italia și Sardegna Lines/Comisia, punctul 113 de mai sus, punctul 36, Hotărârea Tribunalului din 20 septembrie 2007, Salvat père & fils și alții/Comisia, T-136/05, Rep., p. II-4063, punctul 75).

117 Rezultă că aceste întreprinderi, membre ale Confebask, ar fi fost considerate că au ele însele calitate procesuală activă.

118 Întrucât Confebask reprezintă întreprinderi dintre care cel puțin unele au calitate procesuală activă în mod individual, aceasta are calitate procesuală activă în privința deciziilor atacate.

II – Cu privire la temeinicia acțiunilor

119 Trebuie să fie examinate motivele întemeiate pe inexistența unui ajutor de stat, pe compatibilitatea schemelor în cauză cu piața comună, pe abuzul de putere al Comisiei și pe caracterul existent al ajutoarelor în cauză, motive invocate de Confebask, reclamant în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, înainte de a examina motivul întemeiat pe viciul de procedură și pe încălcarea principiilor securității juridice, buneii administrări, protecției încrederii legitime și egalității de tratament, invocat atât în cauzele T-227/01-T-229/01, cât și în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, iar apoi motivul întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității, invocat de reclamant în cauzele T-227/01-T-229/01.

A – Cu privire la motivul întemeiat pe inexistența unui ajutor de stat în sensul articolului 87 CE (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)

120 În cererile sale introductive în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, Confebask invocă, în primul rând, faptul că creditele fiscale în cauză nu ar implica nicio reducere a încasărilor fiscale. În al doilea rând, aceasta susține că nu a fost demonstrat suficient de către Comisie faptul că măsurile în cauză ar afecta comerțul intracomunitar și ar provoca o denaturare a concurenței. În al treilea rând, Confebask contestă caracterul specific al măsurilor fiscale în cauză. În al patrulea rând, aceasta invocă faptul că natura și structura sistemului fiscal ar oferi o justificare pentru creditele fiscale în cauză. În al cincilea rând, aceasta invocă un motiv întemeiat pe inaplicabilitatea articolului 87 CE în prezenta cauză.

1. Cu privire la primul aspect, întemeiat pe inexistența unei reduceri a încasărilor fiscale

a) Argumentele părților

121 Confebask susține că afirmația Comisiei din deciziile atacate, potrivit căreia creditele fiscale în cauză ar provoca o reducere a încasărilor fiscale, presupune că ar exista o cotă de impunere generală, față de care orice facilități fiscale ar determina o pierdere de resurse și, prin urmare, un ajutor de stat. Or, Confebask susține că o astfel de cotă nu există și subliniază faptul că toate legislațiile statelor membre cuprind forme de scutire. Mai mult, Normas Forales contestate ar avea drept scop încurajarea investițiilor. Acestea ar genera astfel încasări, întrucât investițiile ar fi ele însele impozitate.

122 Comisia contestă temeinicia acestei argumentări.

b) Aprecierea Tribunalului

123 În temeiul articolului 87 alineatul (1) CE, sunt incompatibile cu piața comună ajutoarele

acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

124 Rezultatul dintr-o jurisprudență constantă a Curții este că noțiunea de ajutor cuprinde nu numai prestații pozitive precum subvențiile, ci și intervenții care, sub diverse forme, reduc sarcinile care grevează în mod normal bugetul unei întreprinderi și care, din acest motiv, fărâșează fie subvenții în sensul strict al termenului, au aceeași natură și efecte identice (Hotărârea Curții din 19 mai 1999, Italia/Comisia, C-26/97, Rec., p. I-2981, punctul 15).

125 Or, o măsură prin care autoritățile publice acordă anumitor întreprinderi o scutire fiscală care, deși nu implică un transfer de resurse de stat, plasează beneficiarii într-o situație financiară mai favorabilă decât cea a celorlalți contribuabili constituie un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE (Hotărârea Curții din 15 martie 1994, Banco Exterior de España, C-387/92, Rec., p. I-877, punctul 14).

126 În prezenta cauză, este suficient să se constate că reducerea sarcinii fiscale pe care creditul fiscal de 45 % în cauză o aduce întreprinderilor beneficiare este echivalentă cu 45 % din cuantumul investiției eligibile, astfel cum a arătat Comisia, în mod întemeiat, în deciziile atacate (punctul 54 din Decizia 2002/820; punctul 62 din Deciziile 2003/27 și 2002/894). Astfel, în absența acestui credit fiscal, întreprinderea trebuie să achite totalitatea cuantumului final al impozitului de plată. Întreprinderea beneficiară a acestui credit fiscal se găsește, prin urmare, într-o situație financiară mai favorabilă decât cea a altor contribuabili.

127 Contrar celor afirmate de Confesbask, Comisia a considerat în mod întemeiat că respectivele credite fiscale implicau o pierdere de încasări fiscale.

128 În această privință, afirmația Confesbask potrivit căreia Comisia și-ar fi bazat raționamentul pe o cotă a impozitului generală nu este susținută în niciun mod. Dimpotrivă, rezultatul din deciziile atacate este că trimiterea Comisiei era la nivelul normal al impozitului care decurge din sistemul fiscal respectiv (punctul 56 din Decizia 2002/820; punctul 64 din Deciziile 2003/27 și 2002/894).

129 Pe de altă parte, împrejurarea că dreptul fiscal al statelor membre conține numeroase cazuri de scutire nu modifică natura măsurilor în cauză în privința normelor în materia ajutoarelor de stat.

130 În sfârșit, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia creditele fiscale în cauză ar urmări să încurajeze investițiile, având ca obiectiv să genereze la termen încasări, trebuie amintit că obiectivul urmărit de o măsură nu poate permite acesteia să se sustragă calificării drept ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE (Hotărârea Curții din 29 februarie 1996, Belgia/Comisia, C-56/93, Rec., p. I-723, punctul 79, Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 63). Acest argument se dovedește, în plus, dificil de conciliat cu acordarea de reduceri fiscale (Hotărârile Ramondín, punctul 43 de mai sus, punctul 62, și Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 64).

131 Primul aspect al acestui motiv, întemeiat pe absența reducerii încasărilor fiscale, trebuie, așadar, să fie respins ca nefondat.

2. Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe absența unei denaturări a concurenței și a unui efect asupra schimburilor intracomunitare, precum și pe nemotivarea deciziilor atacate

a) Argumentele părților

132 În primul rând, Confederația susține că motivarea deciziilor atacate este insuficientă, conform articolului 253 CE, în ceea ce privește afectarea schimburilor și atingerile aduse concurenței și invocă printre altele Hotărârea Italia și Sardegna Lines/Comisia, punctul 113 de mai sus (punctul 66). Gravitatea consecințelor inerente deciziilor atacate ar impune o motivare deosebit de riguroasă. Potrivit Confederației, Comisia consideră, în mod eronat, că prin creditele fiscale se produce o denaturare a schimburilor comerciale în măsura în care beneficiarii lor pot participa la schimburile intracomunitare, fără a furniza nicio precizare în acest sens. Aceasta ar prezenta numai date generale privind exporturile și dependența exterioară a economiei bazei, fără a prezenta niciun studiu de piață privind sectorul economic care ar fi fost defavorizat.

133 În al doilea rând, Confederația contestă, în orice caz, temeinicia aprecierii Comisiei privind afectarea schimburilor. Aceasta susține că, deși presiunea fiscală globală poate, dacă este cazul, să influențeze strategia întreprinderilor, nu aceeași este situația unui simplu stimulent cu caracter temporar, care nu constituie un factor determinant al competitivității întreprinderilor. Astfel, nu s-ar putea susține considerarea în mod sistematic a faptului că întreprinderile sau sectoarele care beneficiază de o facilitate fiscală oarecare s-ar găsi în condiții mai bune de concurență. În plus, potrivit anumitor studii, stimulentele fiscale adoptate de autoritățile bazei nu ar avea decât o influență redusă. Aceste studii ar demonstra, în plus, că presiunea fiscală în țara Bascilor din Spania era superioară celei din restul Regatului Spaniei. Prin urmare, creditele fiscale criticate nu ar fi în sine de natură să afecteze comerțul intracomunitar. Mai mult, presiunea fiscală nu ar fi unicul element care influențează comportamentul economic al întreprinderilor. Ar trebui de asemenea să se țină cont de elemente precum legislațiile comerciale și cele privind dreptul muncii sau securitatea socială. Aceste dispozitive ar avea o influență mult superioară celei pe care Comisia o acordă creditelor fiscale în cauză, iar Comisia nu ar fi demonstrat prin ce se disting dispozițiile în cauză de orice altă divergență care există între legislațiile fiscale ale statelor membre.

134 Comisia contestă temeinicia acestei argumentări.

b) Aprecierea Tribunalului

135 În temeiul articolului 87 alineatul (1) CE, numai ajutoarele de stat care „afectează schimburile comerciale dintre statele membre” și care „denaturează sau amenință să denatureze concurența” sunt incompatibile cu piața comună.

136 În legătură cu obligația de motivare a deciziilor Comisiei, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că aceasta trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanțele competente să își exercite controlul. Cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul de a primi explicații pe care îl pot avea destinatarul sau alte persoane vizate în mod direct și individual de acest act (Hotărârea Curții din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctul 63, și Hotărârea Italia și Sardegna Lines/Comisia, punctul 113 de mai sus, punctul 65).

137 În prezenta cauză, reiese de la punctul 57 din Decizia 2002/820 și de la punctul 65 din Deciziile 2003/27 și 2002/894 că Comisia s-a bazat pe rapoarte publicate de Oficiul de Statistică al guvernului basc și a constatat că „economia bască [era] o economie foarte deschisă spre exterior, cu o mare tendință spre exportul producției sale” și că „reieșea din aceste caracteristici ale economiei bazei că întreprinderile beneficiare exercită activități economice susceptibile să

fac? obiectul schimburilor comerciale dintre statele membre”. Comisia a concluzionat c?, în aceste condi?ii, ajutoarele în cauz? înt?reau pozi?ia întreprinderilor beneficiare în raport cu alte întreprinderi concurente în schimburile intracomunitare ?i c? aceste schimburi erau astfel afectate. Comisia adaug? c? „întreprinderile beneficiare [î?i vedeau] ameliorat? rentabilitatea datorit? cre?terii rezultatelor lor nete (profitul dup? impozitare)” ?i c? „acestea [erau] astfel în m?sur? s? concureze întreprinderile care nu benefici[au] de creditul fiscal de 45 %, fie pentru c? nu investi[ser?], fie pentru c? investi?iile lor nu [atinseser?] pragul de 2,5 miliarde ESP dup? instaurarea creditului fiscal de 45 % în cauz?”.

138 O astfel de motivare face s? transpar? în mod clar ?i neechivoc ra?ionamentul Comisiei privind efectele creditelor fiscale asupra schimburilor ?i asupra concuren?ei. Aceasta permite persoanelor interesate s? ia cuno?tin?? de justific?rile m?surilor adoptate, iar Tribunalului s? î?i exercite controlul.

139 Deciziile atacate se disting, în aceast? privin??, de cea anulat? de Curte în Hot?rârea Italia ?i Sardegna Lines/Comisia, punctul 113 de mai sus, invocat? de Confebask. Astfel, dup? cum s?a constatat la punctul 67 din aceast? hot?râre, pentru a stabili existen?a unei atingeri aduse concuren?ei, Comisia s?a limitat la o simpl? afirma?ie potrivit c?reia ajutorul era selectiv ?i rezervat sectorului naviga?iei din Sardinia (Italia). Or, rezult? din cele ce preced? c? nu aceasta este situa?ia în deciziile atacate.

140 În plus, nu se poate imputa Comisiei c? nu a prezentat niciun studiu privind sectorul economic care ar fi fost afectat, din moment ce normele fiscale în cauz? au un caracter intersectorial ?i, mai mult, autorit??ile spaniole nu au îndeplinit cererea de informa?ii cuprins? în deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare care au condus la adoptarea deciziilor atacate.

141 Prin urmare, ?inând cont de împrejur?rile spe?ei, trebuie s? se considere c? deciziile atacate expun în mod suficient motivele pentru care Comisia consider? c? m?surile în cauz? denatureaz? sau amenin?? s? denatureze concuren?a ?i afecteaz? schimburile intracomunitare. Deciziile atacate îndeplinesc, prin urmare, cerin?ele articolului 253 CE în aceast? privin??.

142 În ceea ce prive?te temeinicia aprecierii Comisiei, trebuie amintit c?, atunci când un ajutor financiar acordat de un stat sau prin intermediul resurselor statului înt?re?te pozi?ia unei întreprinderi în raport cu alte întreprinderi concurente în schimburile intracomunitare, acestea din urm? trebuie s? fie considerate influen?ate de ajutor, inclusiv în cazul în care întreprinderea beneficiar? nu ar participa ea îns??i la exporturi (a se vedea Hot?rârea Cur?ii din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, C?75/97, Rec., p. I?3671, punctul 47, ?i Hot?rârea Tribunalului din 23 noiembrie 2006, Ter Lembeek/Comisia, T?217/02, Rec., p. II?4483, punctul 181 ?i jurispruden?a citat?). În plus, Comisia nu este obligat? s? stabileasc? un efect real al acestei m?suri asupra schimburilor dintre statele membre ?i o denaturare real? a concuren?ei, ci numai s? examineze dac? m?sura respectiv? este de natur? s? afecteze aceste schimburi ?i s? denatureze concuren?a (Hot?rârea Cur?ii din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C?372/97, Rec., p. I?3679, punctul 44).

143 În plus, în cazul unei scheme de ajutor, Comisia se poate limita s? studieze caracteristicile generale ale schemei în cauz?, f?r? a fi obligat? s? examineze fiecare caz de aplicare în parte (Hot?rârea Cur?ii din 15 decembrie 2005, Italia/Comisia, C?66/02, Rec., p. I?10901, punctul 91; a se vedea în acest sens Hot?rârea Diputación Foral de Guipúzcoa ?i al?ii/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 68). Într?un caz precum cel în spe??, în care schemele fiscale în cauz? nu au fost notificate, nu este necesar ca motivarea deciziilor Comisiei s? con?in? o apreciere actualizat? a efectelor schemelor asupra concuren?ei ?i a afect?rii schimburilor comerciale dintre statele membre (Hot?rârea din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, punctul 142 de mai sus, punctul 48).

144 În spe??, în ceea ce prive?te condi?ia privind afectarea schimburilor comerciale, astfel cum a subliniat Comisia în deciziile atacate (punctul 57 din Decizia 2002/820; punctul 65 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894), reiese din caracteristicile economiei basce c? întreprinderile beneficiare exercit? activit??i economice de natur? s? fac? obiectul unor schimburi comerciale între statele membre.

145 În aceste condi?ii, schimburile intracomunitare sunt susceptibile s? fie afectate de avantajele fiscale în cauz?.

146 Pe de alt? parte, în leg?tur? cu condi?ia privind denaturarea concuren?ei, creditele fiscale, prin reducerea sarcinilor întreprinderilor care beneficiaz? de ele, amelioreaz? pozi?ia concuren?ial? a acestor întreprinderi beneficiare în raport cu întreprinderile concurente care nu beneficiaz? de avantajele men?ionate. Rezult? de aici, a?adar, o denaturare a concuren?ei sau, cel pu?in, riscul unei asemenea denatur?ri.

147 În consecin??, Comisia a constatat în mod întemeiat faptul c?, în spe??, creditele fiscale erau de natur? s? afecteze schimburile comerciale dintre statele membre ?i s? denatureze sau s? amenin?e s? denatureze concuren?a.

148 Aceast? concluzie nu poate fi pus? sub semnul întreb?rii de faptul c? aceste avantaje fiscale au un caracter temporar, c? influen?a lor ar fi redus? ?i nedecisiv? sau c? acestea nu constituie singurul element care trebuie luat în considerare. Astfel, jurispruden?a nu impune ca denaturarea concuren?ei sau amenin?area unei astfel de denatur?ri ?i afectarea schimburilor intracomunitare s? fie sensibile sau substan?iale (Hot?rârea Tribunalului din 29 septembrie 2000, CETM/Comisia, T?55/99, Rec., p. II?3207, punctul 94).

149 În mod similar, în lipsa armoniz?rii la nivel comunitar, argumentul întemeiat pe divergen?ele existente între legisla?iile fiscale ale statelor membre este lipsit de relevan?? în privin?a calific?rii drept ajutor de stat.

150 Rezult? c? al doilea aspect al acestui motiv, întemeiat pe lipsa denatur?rii concuren?ei ?i a afect?rii comer?ului intracomunitar, precum ?i pe motivarea insuficient? a deciziilor atacate în aceast? privin??, trebuie s? fie respins ca nefondat.

3. Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe caracterul general al m?surilor fiscale

a) Argumentele p?r?ilor

151 Confebask contest? aprecierea Comisiei potrivit c?reia dispozi?iile în cauz? ar conferi un avantaj selectiv. Aceasta sus?ine c? este vorba despre reglement?ri fiscale cu caracter general ?i c? to?i operatorii pot beneficia de acestea. În mod similar, Normas Forales în cauz? nu ar implica nicio specificitate regional?, întrucât acestea ar fi aplicabile tuturor întreprinderilor situate în raza de competen?? teritorial? a Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa ?i ar urm?ri numai s? favorizeze investi?iile importante. În aceast? privin??, potrivit Confebask, Comisia a dat dovadă de incoeren?? abandonând, în deciziile atacate, elementul întemeiat pe specificitatea regional? a m?surii, men?ionat totu?i în deciziile de deschidere a procedurii oficiale de investigare.

152 Confebask sus?ine c? criteriul pragului minim de investi?ii, utilizat de Comisie în prezenta cauz?, nu corespunde criteriilor aplicate în trecut ?i nu este men?ionat în Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi (a se vedea punctul 7 de mai sus), potrivit c?reia, în plus, m?surile fiscale nu trebuie s? fie calificate drept ajutoare de stat numai pentru c? anumite

întreprinderi sau anumite sectoare sunt mai puţin vizate decât altele (Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi, punctul 14).

153 Confebask se referă de asemenea la *Al XXVIII-lea raport privind politica în domeniul concurenţei* (punctul 207), adoptat de Comisie, potrivit căruia trebuie să se distingă, printre măsurile fiscale, „cazul în care beneficiarii sunt anumite întreprinderi sau producerea anumitor bunuri [...] de cazul în care măsurile în cauză au efecte intersectoriale şi următoarea să favorizeze întreaga economie[;] în această a doua situaţie, măsura nu constituie un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) [CE], ci o măsură generală”.

154 Aceasta adaugă că schemele fiscale conţin deseori criterii cantitative şi că utilizarea unui asemenea criteriu pentru a stabili selectivitatea unei măsuri fiscale ar supune practic toate dispoziţiile fiscale ale statelor membre unei examinări din perspectiva ajutoarelor de stat. Un astfel de control ar depăşi, potrivit acesteia, cadrul prevăzut de tratat.

155 Pe de altă parte, Confebask susţine că măsurile în cauză sunt măsuri generale, din moment ce Diputaciones Forales nu ar avea nicio putere discreţionară. Potrivit acesteia, creditele fiscale ar fi acordate în mod automat, iar autorităţile nu ar face decât să verifice dacă persoanele impozabile îndeplinesc condiţiile cerute pentru a beneficia de acestea. Aceasta adaugă că ordinea juridică spaniolă interzice arbitrariul administraţiei. În plus, Confebask susţine că, întrucât prevedea că autorităţile determină quantumul investiţiei printr-o decizie care stabileşte termenele şi limitele aplicabile creditului fiscal, dispoziţiile în cauză instituie un „mecanism de gestiune” care permite să se verifice îndeplinirea condiţiilor impuse fără a acorda Diputaciones o marjă de apreciere.

156 În sfârşit, Confebask observă că o normă cu aplicabilitate generală nu instituie un ajutor de stat decât dacă aceasta formează „un cadru «legislativ care permite acordarea [acesteia] [...] fără formalităţi ulterioare»; cu alte cuvinte, dacă nu există nicio marjă de apreciere”. În schimb, dacă, astfel cum implică punctul de vedere al Comisiei, s-ar ajunge la concluzia că Normas Forales în litigiu erau simple măsuri de autorizare, acestea nu ar putea fi calificate drept ajutoare de stat. În orice caz, deciziile atacate ar fi astfel „lipsite de conţinut”.

157 Comisia, susţinută de Comunidad autónoma de La Rioja, contestă această argumentare.

b) Aprecierea Tribunalului

158 Trebuie amintit că specificitatea unei măsuri de stat, şi anume caracterul său selectiv, constituie una dintre caracteristicile noţiunii de ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. Din acest motiv, trebuie să se verifice dacă măsura în cauză determină sau nu determină avantaje în beneficiul exclusiv al anumitor întreprinderi sau al anumitor sectoare de activitate (Hotărârea CETM/Comisia, punctul 148 de mai sus, punctul 39; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea Curţii din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, punctul 142 de mai sus, punctul 26).

159 În prezenta cauză, în deciziile atacate, Comisia justifică caracterul selectiv al dispoziţiilor în cauză prin quantumul minim al investiţiei (2,5 miliarde ESP), care limitează aplicabilitatea creditului fiscal numai la întreprinderile capabile să realizeze astfel de investiţii şi, în subsidiar, prin puterea discreţionară a administraţiilor fiscale (punctele 60 şi 61 din Decizia 2002/820; punctele 68 şi 69 din Deciziile 2003/27 şi 2002/894; a se vedea punctul 28 de mai sus).

160 Trebuie să se constate, mai întâi, că Confebask nu poate invoca incoerenţa deciziilor atacate pentru motivul abandonării de către Comisie a elementului întemeiat pe specificitatea regională a măsurilor în cauză, care se pretinde că a fost invocat în deciziile de deschidere a procedurii oficiale de investigare, pentru a se stabili caracterul lor selectiv. Astfel, aceste decizii nu

sunt întemeiate pe specificitatea regională a schemelor în cauză și, prin urmare, acest argument se bazează pe o lectură eronată a acestor decizii (a se vedea punctul 22 de mai sus și Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctele 19, 20 și 56).

161 Pe de altă parte, reiese din deciziile atacate (punctul 60 din Decizia 2002/820; punctul 68 din Deciziile 2003/27 și 2002/894) că numai întreprinderile care realizează, după 1 ianuarie 1995 (Decizia 2002/820) și după 1 ianuarie 1997 (Deciziile 2003/27 și 2002/894), investiții care depășesc pragul de 2,5 miliarde ESP (15 025 303 de euro) pot beneficia de creditul fiscal de 45 % în cauză. Toate celelalte întreprinderi, chiar dacă realizează investiții, dar fără a depăși pragul citat anterior, sunt excluse de la beneficiul avantajului în cauză.

162 Trebuie să se constate că, prin limitarea aplicării creditului fiscal la investițiile în imobilizări corporale noi care depășesc 2,5 miliarde ESP, autoritățile basce au rezervat avantajul fiscal în cauză întreprinderilor care dispun de resurse financiare importante. Comisia a putut, prin urmare, să concluzioneze în mod întemeiat că respectivele credite fiscale prevăzute în Normas Forales în cauză aveau vocația de a fi aplicate în mod selectiv „anumitor întreprinderi” în sensul articolului 87 alineatul (1) CE (Hotărârile Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 157, și Ramondín, punctul 43 de mai sus, punctul 39).

163 În plus, faptul că schemele fiscale conțin frecvent criterii cantitative nu permite să se concluzioneze că dispozițiile în cauză în speță, prin instituirea unui avantaj fiscal care favorizează întreprinderile care dispun de resurse financiare importante, nu ar intra în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE (a se vedea în acest sens Hotărârea Ramondín, punctul 43 de mai sus, punctul 40).

164 Argumentele întemeiate pe Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi nu permit să se stabilească un caracter general al măsurilor în cauză. Astfel, această comunicare prevede că măsurile generale nu constituie ajutoare de stat, chiar dacă anumite întreprinderi sau anumite sectoare beneficiază de acestea mai mult decât altele. Or, în speță, măsurile în cauză nu sunt generale, din moment ce, astfel cum a fost arătat anterior (a se vedea punctul 162 de mai sus), numai anumite întreprinderi pot beneficia de acestea.

165 Pe de altă parte, schemele din prezenta cauză, deși au un caracter intersectorial, rezervă avantajele anumitor întreprinderi care sunt supuse regimurilor fiscale basce. Prin urmare, acestea nu pot fi considerate că urmăresc să favorizeze întreaga economie, în sensul dat de Comisie în *Al XXVIII-lea raport privind politica în domeniul concurenței*, invocat de Confesbask (a se vedea punctul 153 de mai sus), și, astfel, nu se pot sustrage calificării drept măsuri selective.

166 Rezultă din cele ce preced că respectivele credite fiscale constituie un avantaj selectiv, „în favoarea anumitor întreprinderi”, în sensul articolului 87 alineatul (1) CE.

167 O asemenea constatare este suficientă, în sine, pentru a dovedi că aceste credite fiscale îndeplinesc condiția specificității, care constituie una dintre caracteristicile noțiunii de ajutor de stat. Prin urmare, nu mai trebuie să se examineze dacă respectivul caracter selectiv al măsurilor în cauză rezultă de asemenea din puterea discreționară sau nediscreționară a administrației în cadrul punerii în aplicare a acestor măsuri (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 15 iulie 2004, Spania/Comisia, C-501/00, Rec., p. I-6717, punctele 120 și 121, și Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 160), cu atât mai mult cu cât acest criteriu al puterii discreționare sau nediscreționare a administrației este, în speță, utilizat în subsidiar de Comisie (punctul 61 din Decizia 2002/820; punctul 69 din Deciziile 2003/27 și 2002/894).

168 În orice caz, în legătură cu caracterul discreționar sau nediscreționar al puterii Diputaciones Forales în prezenta cauză, trebuie amintit că argumentele Confesbask în această

privin?? au fost deja respinse de Tribunal în ceea ce prive?te creditul fiscal de 45 % prev?zut de a ?asea dispozi?ie adi?ional? a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava, în cauz? în Hot?rârile Demesa, punctul 43 de mai sus (punctele 150-154) ?i Ramondín, punctul 43 de mai sus (punctele 32-35). Tribunalul a considerat, a?adar, c? aceste dispozi?ii acordau administra?iei o putere discre?ionar?, care îi permitea printre altele s? stabileasc? cuantumul sau condi?iile de acordare a avantajelor fiscale în cauz? în func?ie de caracteristicile proiectelor de investi?ii supuse aprecierii sale.

169 În leg?tur? cu modific?rile aduse celei de a ?asea dispozi?ii adi?ionale a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava, care era în cauz? în Hot?rârile Demesa ?i Ramondín, punctul 43 de mai sus, pentru anii 1998 ?i 1999 (a se vedea punctul 13 de mai sus), acestea introduc no?iunea de „proces de investi?ie”, în cadrul c?ruia pot intra investi?iile care, „realizate în etapa de preg?tire a proiectului care st? la baza investi?iilor, au o rela?ie necesar? ?i direct? cu acest proces”. Or, trebuie s? se constate c? aceste no?iuni nu sunt definite, astfel încât puterea discre?ionar? a administra?iei se men?ine în această privin??.

170 În leg?tur? cu creditele fiscale aplicabile în Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa, reiese din dispozi?iile în cauz? (a se vedea punctul 15 de mai sus) c? Diputaciones Forales se bucurau de o putere discre?ionar?, în special în privin?a cuantumului c?ruia îi este aplicabil creditul fiscal de 45 %, a duratei procesului de investi?ie ?i a întinderii no?iunii de investi?ie eligibil? pentru acordarea creditelor fiscale. În plus, astfel cum a constatat Comisia f?r? s? fie contrazis? (punctul 69 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894), no?iunile „proces de investi?ie” ?i „etap? de preg?tire a investi?iei” nu sunt definite, astfel încât aceasta a putut în mod întemeiat s? concluzioneze c? autorit??ile regionale dispuneau de o marj? de apreciere în materie.

171 În sfâr?it, astfel cum a subliniat Comisia în înscrisurile sale, nu este necesar, pentru a respinge calificarea drept m?sur? general?, s? se verifice dac? comportamentul administra?iei are un caracter arbitrar. Este suficient s? se stabileasc?, precum în prezenta cauz?, c? respectiva administra?ie dispune de o putere de apreciere discre?ionar? (Hot?rârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 154).

172 În sfâr?it, în leg?tur? cu argumentul potrivit c?ruia, dac? se admite c? administra?ia de?ine o putere discre?ionar?, m?surile în cauz? trebuie s? fie considerate simple abilit?ri care nu trebuie notificate, acesta trebuie de asemenea s? fie respins. Astfel, dispozi?iile în litigiu stabilesc condi?iile de acordare a creditelor fiscale în mod precis ?i, prin urmare, au fost considerate în mod întemeiat de c?tre Comisie drept scheme de ajutor care trebuie s? fie notificate.

173 Rezult? din cele ce preced? c? m?surile în cauz? constituie m?suri selective.

4. Cu privire la al patrulea aspect, întemeiat pe justificarea m?surilor fiscale prin natura ?i prin structura general? a sistemului fiscal

a) Argumentele p?r?ilor

174 Confedbask sus?ine c? Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa î?i stabilesc în mod autonom regimul fiscal, în func?ie de politicile economice adoptate de organele reprezentative alese în mod democratic. Dispozi?iile fiscale în cauz? ar constitui, a?adar, un instrument de politic? fiscal? ?i de organizare economic? ce decurge din alegerile politice ?i economice ale statului, nesusceptibile s? fac? obiectul unui control la nivel comunitar.

175 Confedbask sus?ine, în plus, c? dispozi?iile fiscale în litigiu au un caracter obiectiv ?i orizontal ?i un efect benefic asupra ocup?rii for?ei de munc? ?i a investi?iilor, în perfect? compatibilitate cu natura ?i cu structura regimurilor fiscale în cauz?.

176 În sfâr?it, stabilirea de avantaje fiscale în func?ie de anumite praguri minime de investi?ie ar corespunde obiectivului dispozi?iilor în cauz?. Acest obiectiv ar consta în perceperea de încas?ri asupra activit??ilor întreprinderilor, asigurând în acela?i timp promovarea dezvolt?rii acestora cu scopul de a men?ine capacitatea lor contributiv?. În această perspectiv?, ar fi logic ca m?surile fiscale contestate s? nu asimileze micile investi?ii cu marile investi?ii.

177 Comisia, sus?inut? de Comunidad autónoma de La Rioja, contest? această argumentare ca fiind nefondat?.

b) Aprecieria Tribunalului

178 Trebuie ar?tat, mai întâi, c? faptul c? Territorios Históricos au o autonomie fiscal? recunoscut? ?i protejat? de Constitu?ia spaniol? nu le scute?te de respectarea dispozi?iilor tratatului în materia ajutoarelor de stat. În această privin??, articolul 87 alineatul (1) CE, men?ionând ajutoarele acordate de „state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice form?”, vizeaz? orice ajutor finan?at prin intermediul resurselor publice. Rezult? c? m?surile adoptate de entit?i intrastatale (descentralizate, federale, regionale sau altele) ale statelor membre, oricare ar fi statutul lor juridic ?i denumirea acestora, într?, în acela?i mod ca m?surile adoptate de puterea federal? sau central?, în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE, dac? sunt îndeplinite condi?iile acestei dispozi?ii (Hot?rârea Cur?ii din 14 octombrie 1987, Germania/Comisia, 248/84, Rec., p. 4013, punctul 17, ?i Hot?rârea Ramondín, punctul 43 de mai sus, punctul 57).

179 În continuare, trebuie amintit c? justificarea m?surilor în cauz? „prin natura sau prin structura sistemului” face trimitere la consecven?a unei m?suri fiscale specifice cu logica intern? a sistemului fiscal în general (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, punctul 142 de mai sus, punctul 39). Astfel, o m?sur? fiscal? specific? justificat? prin logica intern? a sistemului fiscal – cum ar fi caracterul progresiv al impozitului care este justificat prin logica redistributiv? a acestuia – nu într? în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE (Hot?rârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 164).

180 În spe??, Confedbask sus?ine c? m?surile fiscale în cauz? se bazeaz? pe criterii obiective ?i au un caracter orizontal. Cu toate acestea, astfel cum s?a constatat deja anterior (a se vedea punctele 158-166 de mai sus), m?surile în cauz? au ?i un caracter selectiv ?i aceste argumente nu permit s? se considere c? reprezint? m?suri justificate prin logica intern? a sistemului fiscal în cauz?.

181 Apoi, Confedbask afirm? c? stabilirea unui prag minim de investi?ii ar corespunde obiectivului dispozi?iilor în cauz?, ?i anume acela de a încuraja investi?iile în cele trei Territorios Históricos ?i de a men?ine capacitatea contributiv? a întreprinderilor.

182 Or, faptul de a rezerva beneficiul unui ajutor unei categorii de întreprinderi limitat? nu reflect? o voin?? general? de a încuraja investi?iile.

183 În plus, în acest fel Confedbask se limiteaz? la a se referi la obiective generale de politic? economic?, externe sistemului fiscal în cauz?.

184 Or, obiectivul urm?rit de m?surile în cauz? nu le poate permite s? se sustrag? calific?rii

drept ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. Astfel, potrivit acestei teze, ar fi suficient ca autoritățile publice să invoce legitimitatea obiectivelor vizate prin intermediul adoptării unei măsuri de ajutor pentru ca aceasta să poată fi considerată o măsură generală, ceea ce nu îi sunt aplicabile prevederile articolului 87 alineatul (1) CE. Or, această dispoziție nu distinge în funcție de cauzele sau de obiectivele intervențiilor de stat, ci le definește în funcție de efectele lor (Hotărârea Curții din 26 septembrie 1996, Franța/Comisia, C-241/94, Rec., p. I-4551, punctul 20, și Hotărârea CETM/Comisia, punctul 148 de mai sus, punctul 53).

185 Prin urmare, nu se poate considera că măsurile fiscale specifice în cauză sunt justificate prin natura sau prin structura sistemului fiscal luat în considerare de Comisie.

186 În consecință, Comisia a considerat în mod întemeiat, în deciziile atacate, că reprezentau ajutoare de stat, în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, creditele fiscale corespunzătoare la 45 % din cuantumul investiției.

5. Cu privire la motivul întemeiat pe inaplicabilitatea articolului 87 CE măsurilor în cauză

187 În cadrul răspunsului din 3 februarie 2005 la întrebările adresate de Tribunal în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01 (a se vedea punctul 47 de mai sus), Confesbask observă că, în cadrul cauzelor care au determinat pronunțarea Hotărârilor Curții din 11 noiembrie 2004, Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia, și Ramondín și alții/Comisia, punctul 45 de mai sus, reclamantii susținuseră că o măsură fiscală, adoptată anterior Rezoluției Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reușește în cadrul Consiliului, din 1 decembrie 1997, privind un cod de conduită în domeniul fiscalității întreprinderilor (JO 1998, C 2, p. 2), și anterior Comunicării din 1998 privind ajutoarele fiscale acordate întreprinderilor, ar fi exclusă de la controlul ajutoarelor de stat. Confesbask declară că susține acest motiv, care fusese respins de Curte ca fiind nou și, prin urmare, inadmisibil.

188 Tribunalul constată că un astfel de motiv, invocat în cadrul unui răspuns la întrebările Tribunalului, trebuie să fie respins ca inadmisibil în sensul articolului 48 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul de procedură. Într-adevăr, acesta reprezintă un motiv nou invocat pe parcursul procesului, fără a se baza totuși pe elemente de drept și de fapt care ar fi apărut în cursul procedurii.

189 Desigur, un motiv care constituie o dezvoltare a unui motiv enunțat anterior, direct sau implicit, în cererea introductivă trebuie să fie considerat admisibil (Hotărârea Curții din 19 mai 1983, Verros/Parlamentul European, 306/81, Rec., p. 1755, punctul 9, și Hotărârea Curții din 22 noiembrie 2001,ările de Jos/Consiliul, C-301/97, Rec., p. I-8853, punctul 169).

190 Cu toate acestea, chiar dacă se presupune că motivul întemeiat pe inaplicabilitatea articolului 87 CE măsurilor în cauză poate fi considerat o dezvoltare a motivului întemeiat pe inexistența unui ajutor de stat în sensul articolului 87 CE, motiv examinat la punctele 120-186 de mai sus, trebuie să se constate că acesta trebuie, în orice caz, să fie respins ca inadmisibil.

191 Astfel, trebuie amintit că, în temeiul articolului 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură, cererea introductivă trebuie să cuprindă, printre altele, obiectul litigiului și expunerea sumară a motivelor invocate. Potrivit unei jurisprudențe constante, aceste indicații trebuie să fie suficient de clare și de precise pentru a permite părților și îmi pregătească apărarea, iar Tribunalului să se pronunțe asupra acțiunii, dacă este cazul, fără să se bazeze pe alte informații. În vederea garantării securității juridice și a bunei administrări a justiției, este necesar, pentru ca o acțiune să fie admisibilă, ca elementele esențiale de fapt și de drept pe care aceasta se întemeiază să rezulte, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul cererii introductive (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 27 februarie 1997, FFSA și

al?ii/Comisia, T?106/95, Rec., p. II?229, punctul 124, Ordonan?a Asia Motor France ?i al?ii/Comisia, punctul 95 de mai sus, punctul 49, ?i Hot?rârea Tribunalului din 19 iulie 2007, FG Marine/Comisia, T?360/04, punctul 33 ?i jurispruden?a citat?).

192 Or, în spe??, motivul invocat nu este deloc explicat. Astfel, Confebask se limiteaz? s? adopte argumentele care ar fi fost prezentate în această privin?? în fa?a Cur?ii de c?tre reclaman?ii în cauzele care au determinat pronun?area Hot?rârilor Demesa ?i Ramondín, punctul 45 de mai sus.

193 Prin urmare, motivul întemeiat pe inaplicabilitatea articolului 87 CE m?surilor în cauz? trebuie s? fie respins ca inadmisibil.

194 În consecin??, motivul întemeiat pe inexisten?a unui ajutor de stat trebuie s? fie respins în totalitate.

B – Cu privire la motivul întemeiat pe pretinsa compatibilitate a Normas Forales cu pia?a comun? (cauzele T?265/01, T?266/01 ?i T?270/01)

1. Argumentele p?r?ilor

195 În primul rând, Confebask sus?ine c?, în deciziile atacate, Comisia consider? c? dispozi?iile în litigiu sunt incompatibile cu pia?a comun? deoarece omit s? ia în considerare în mod expres dispozi?iile comunitare privind ajutoarele sectoriale, regionale sau altele. Confebask deduce de aici c?, pentru a respecta normele în materie de ajutoare de stat, normele na?ionale care stabilesc sarcina fiscal? ar trebui s? precizeze întreprinderile c?rora nu le sunt aplicabile, sub sanc?iunea incompatibilit??ii cu pia?a comun?. Or, Confebask sus?ine c? dreptul fiscal nu trebuie s? con?in? acest tip de preciz?ri. În orice caz, Confebask consider? c? Comisia ar fi trebuit s? explice în mod concret din ce cauz? ajutoarele sunt incompatibile cu pia?a comun?, chiar ?i în lipsa unor astfel de preciz?ri.

196 În al doilea rând, Confebask imput? Comisiei faptul c? a constatat incompatibilitatea Normas Forales cu Orient?rile din 1998 (a se vedea punctul 8 de mai sus), în urma unei investiga?ii strict formale ?i abstracte, f?r? a proceda la o investiga?ie concret?, de?i orient?rile ar fi lipsite de un efect juridic obligatoriu ?i nu ar putea, a?adar, s? constituie temeiul incompatibilit??ii unui ajutor în lipsa unei analize aprofundate.

197 Comisia, sus?inut? de Comunidad autónoma de La Rioja, solicit? respingerea acestui motiv ca nefondat.

2. Aprecierea Tribunalului

198 Trebuie amintit c?, în domeniul articolului 87 alineatul (3) CE, Comisia dispune de o larg? putere de apreciere (Hot?rârea Cur?ii din 21 martie 1990, Belgia/Comisia, C?142/87, Rec., p. I?959, punctul 56, Hot?rârea Cur?ii din 11 iulie 1996, SFEI ?i al?ii, C?39/94, Rec., p. I?3547, punctul 36, ?i Hot?rârea Tribunalului din 8 iulie 2004, Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, T?198/01, Rec., p. II?2717, punctul 148). Controlul exercitat de instan?a comunitar? trebuie, a?adar, s? se limiteze la verificarea respect?rii normelor de procedur? ?i a obliga?iei de motivare, precum ?i a acurate?ei situa?iei de fapt, a absen?ei unei erori v?dite de apreciere ?i a unui abuz de putere. Nu revine instan?ei comunitare obliga?ia s? substituie aprecierea sa economic? celei a Comisiei (a se vedea Hot?rârea Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, citat? anterior, punctul 148 ?i jurispruden?a citat?).

199 În materia schemelor de ajutor, Comisia se poate limita la studierea caracteristicilor

generale ale schemei în cauză, fără a fi obligat să examineze fiecare caz de aplicare particular (Hotărârea din 15 decembrie 2005, Italia/Comisia, punctul 143 de mai sus, punctul 91; a se vedea în acest sens Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 68).

200 Trebuie amintit că, sub pretextul unei încălcări a articolului 87 alineatul (3) CE, Confederația reproșează în esență Comisiei faptul că nu a motivat suficient deciziile atacate.

201 Reiese din deciziile atacate (punctele 77-93 din Decizia 2002/820; punctele 84-99 din Deciziile 2003/27 și 2002/894) că Comisia a examinat compatibilitatea schemelor de ajutor în cauză în raport cu derogările prevăzute la articolul 87 alineatul (3) literele (a) și (c) CE în lumina normelor comunitare aplicabile în materia ajutoarelor cu finalitate regională [punctele 77, 78 și 86 din Decizia 2002/820; punctele 84, 85 și 92 din Deciziile 2003/27 și 2002/894, care se referă la Comunicarea Comisiei privind metoda de aplicare a articolului [87] alineatul (3) literele (a) și (c) CE ajutoarelor regionale (JO 1988, C 212, p. 2) și la Orientările din 1998 (a se vedea punctul 8 de mai sus)], în materie de ajutoare pentru investiții [punctele 82, 89 și 92 din Decizia 2002/820 și punctele 88, 95 și 98 din Deciziile 2003/27 și 2002/894, care se referă la prima Rezoluție a Consiliului din 20 octombrie 1971 a reprezentanților guvernelor statelor membre, reunită în cadrul Consiliului, privind schemele generale de ajutoare cu finalitate regională (JO C 111, p. 1), la Comunicarea Comisiei privind schemele de ajutoare cu finalitate regională (JO 1979, C 31, p. 9) și la Comunicarea Comisiei privind cadrul multisectorial de ajutoare cu finalitate regională în favoarea marilor proiecte de investiții (JO 1998, C 107, p. 7)], în materia ajutoarelor pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM) [punctele 81 și 88 din Decizia 2002/820; punctele 87 și 94 din Deciziile 2003/27 și 2002/894, care se referă la Comunicarea Comisiei privind cadrul comunitar al ajutoarelor pentru IMM-uri (JO 1992, C 213, p. 2)] și în materia ajutoarelor pentru întreprinderile aflate în dificultate [punctul 93 din Decizia 2002/820 și punctul 99 din Deciziile 2003/27 și 2002/894, care se referă la Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate (JO 1994, C 368, p. 12), modificate prin Orientările din 1999 (JO C 288, p. 2)].

202 Comisia a ar?tat, mai întâi, c? creditele fiscale p?reau susceptibile s? îndeplineasc?, cel pu?in par?ial, condi?iile stabilite de Orient?rile din 1998, întrucât, pe de o parte, aveau ca baz? de calcul cheltuielile pentru investi?ii ?i, pe de alt? parte, erau pl?tite pân? la 45 % din investi?ie (a se vedea punctul 77 din Decizia 2002/820; punctul 84 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894). Comisia a ar?tat apoi c? aceste credite nu puteau beneficia totu?i de una dintre derog?rile regionale prev?zute la articolul 87 alineatul (3) CE. Astfel, Comisia a ar?tat c? Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa nu erau eligibile pentru derogarea prev?zut? la articolul 87 alineatul (3) litera (a) CE din cauza unui produs intern brut pe cap de locuitor prea ridicat (a se vedea punctul 78 din Decizia 2002/820; punctul 85 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894). Comisia a ad?ugat c? aceste credite fiscale nu puteau fi autorizate nici în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE, din moment ce amploarea lor dep??ea plafoanele prev?zute în h?r?ile ajutoarelor regionale succesive (punctul 79 din Decizia 2002/820; punctul 86 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894). Comisia a precizat de asemenea c?, în plus, acestea erau susceptibile s? vizeze investi?ii de înlocuire, precum ?i cheltuieli legate de „procesele de investi?ii” sau de „investi?iile în etapa de preg?tire”. Or, în lipsa unei defini?ii precise a acestor termeni, Comisia a considerat c? nu se putea exclude ca obiectul ajutoarelor în cauz? s? fi putut fi investi?ia ini?ial?, dar ?i alte cheltuieli, care nu pot fi considerate cheltuieli pentru investi?ii în temeiul normelor comunitare aplicabile în materie (punctul 82 din Decizia 2002/820; punctul 88 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894). Comisia a indicat c? m?surile în cauz? nu fuseser? limitate la zonele eligibile, nici plafonate, ?i nu puteau fi considerate, a?adar, compatibile în temeiul derog?rii regionale prev?zute la articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE (punctul 84 din Decizia 2002/820; punctul 90 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894).

203 În ceea ce prive?te m?surile în favoarea cheltuielilor pentru investi?ii care nu corespund defini?iei comunitare, Comisia a considerat c? acestea f?ceau parte din categoria ajutoarelor pentru func?ionare, interzise în principiu ?i care nu puteau, în prezenta cauz?, s? beneficieze de derogarea prev?zut? la articolul 87 alineatul (3) litera (a) CE (punctele 85 ?i 86 din Decizia 2002/820; punctele 91 ?i 92 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894).

204 Comisia a constatat c? m?surile în cauz? nu puteau beneficia de derogarea prev?zut? la articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE privind ajutoarele destinate s? faciliteze dezvoltarea anumitor activit??i, întrucât aceste m?suri nu erau conforme cu dispozi?iile comunitare aplicabile, nici în ceea ce prive?te IMM?urile (punctul 88 din Decizia 2002/820; punctul 94 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894), nici în ceea ce prive?te marile întreprinderi, întrucât schemele în cauz? nu vizau anumite activit??i (punctele 89 ?i 90 din Decizia 2002/820; punctele 95 ?i 96 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894).

205 Pe de alt? parte, Comisia a ar?tat c?, în lipsa unor restric?ii sectoriale, creditele fiscale de 45 % erau susceptibile s? nu respecte normele sectoriale (punctul 91 din Decizia 2002/820; punctul 97 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894).

206 Comisia a considerat, în sfâr?it, c? schemele în cauz? nu puteau beneficia nici de alte derog?ri prev?zute la articolul 87 alineatele (2) ?i (3) CE (punctul 94 din Decizia 2002/820; punctul 100 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894). Comisia a concluzionat de aici c? schemele de ajutor în cauz? erau incompatibile cu pia?a comun?.

207 Comisia a ad?ugat c? deciziile atacate, care priveau scheme de ajutor, nu excludeau posibilitatea ca unele ajutoare individuale s? fie considerate, în totalitate sau în parte, compatibile cu pia?a comun? pe baza caracteristicilor proprii (punctul 98 din Decizia 2002/820; punctul 105 din Decizia 2003/27; punctul 107 din Decizia 2002/894).

208 Rezult? din cele ce preced? c?, ?inând cont, pe de o parte, de natura de scheme de ajutor a

m?surilor în cauz? ?i, pe de alt? parte, de necomunicarea informa?iilor de c?tre autorit??ile spaniole cu privire la beneficiarii schemelor în cauz?, în pofida cererilor Comisiei în această privin??, analiza Comisiei nu poate fi considerat? abstract?.

209 Confebask nu furnizeaz?, pe de alt? parte, niciun element care s? sus?in? în orice mod caracterul pretins eronat al analizei Comisiei cu privire la compatibilitatea m?surilor în cauz? cu pia?a comun?. În particular, Confebask nu invoc? niciun argument care s? demonstreze c? aplicarea Orient?rilor din 1998 ar fi afectat cumva, în prezenta cauz?, legalitatea deciziilor atacate.

210 Rezult? c? motivul prin care se contest? incompatibilitatea creditelor fiscale în cauz? cu pia?a comun? nu este întemeiat.

C – Cu privire la motivul întemeiat pe abuzul de putere (cauzele T?265/01, T?266/01 ?i T?270/01)

1. Argumentele p?r?ilor

211 Confebask sus?ine, în mai multe rânduri în înscrisurile sale, c? a fost s?vâr?it un abuz de putere de c?tre Comisie, întrucât aceasta ?i?a utilizat competen?ele în temeiul articolului 87 CE într?un scop de armonizare a sistemelor fiscale ale statelor membre. Confebask arat? c?, întrucât tentativele de armonizare ale Comisiei au e?uat, deciziile atacate se înscriu în cadrul unui proces global, întreprins de Comisie pentru a armoniza fiscalitatea direct? a întreprinderilor prin intermediul ajutoarelor de stat, în loc s? utilizeze calea adecvat?, prev?zută în acest scop la articolul 96 CE.

212 Comisia, sus?inut? de Comunidad autónoma de La Rioja, solicit? respingerea acestui motiv.

2. Aprecierea Tribunalului

213 Trebuie amintit c? o decizie este afectat? de un abuz de putere numai dac? rezult? din indicii obiective, pertinente ?i concordante c? a fost adoptat? în scopul exclusiv sau cel pu?in determinant de a atinge alte obiective decât cele declarate (a se vedea Hot?rârea Cur?ii din 22 noiembrie 2001, ??rile de Jos/Consiliul, C?110/97, Rec., p. I?8763, punctul 137 ?i jurispruden?a citat?, ?i Hot?rârea Cur?ii Ramondín ?i al?ii/Comisia, punctul 45 de mai sus, punctul 44).

214 Or, Confebask nu prezint?, în spe??, niciun indiciu obiectiv care s? permit? s? se concluzioneze c? scopul real urm?rit de Comisie prin adoptarea deciziilor atacate era de a ob?ine o armonizare fiscal?.

215 În plus, Confebask nu demonstreaz? nici existen?a vreunei armoniz?ri de fapt care ar fi fost realizat? la nivel comunitar prin deciziile atacate (a se vedea în acest sens Hot?rârea Ramondín, punctul 43 de mai sus, punctul 85).

216 În aceste condi?ii, motivul întemeiat pe un abuz de putere trebuie s? fie respins ca nefondat.

D – Cu privire la motivul întemeiat pe caracterul existent al ajutoarelor în cauz? (cauzele T?265/01, T?266/01 ?i T?270/01)

1. Argumentele p?r?ilor

217 Confebask sus?ine c?, în ipoteza în care Normas Forales în cauz? constituie ajutoare de stat, acestea ar trebuie s? fie calificate drept ajutoare existente ?i obliga?ia de recuperare ar trebui, în consecin??, s? fie anulat?.

218 În primul rând, în cauza T?265/01, Confebask sus?ine c? Territorio Histórico de Álava a

instituit, în 1981, în 1983 și în 1984, respectiv înainte de aderarea Regatului Spaniei la Comunitate, credite fiscale „identice în esență” cu așea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava, cu scopul de a promova investițiile. Confebask menționează astfel creditul fiscal de 15 % din investiție instituit în 1981, supus unor condiții de menținere a locurilor de muncă timp de doi ani, de creștere a personalului și de investiții, al cărui procent a crescut la 20 % în 1984; creditul fiscal de 50 % instituit în 1983 ca urmare a inundațiilor din 1983 care au deteriorat imobilizările; cel de 50 % din investițiile efectuate în 1984 și în 1985, supus de asemenea anumitor condiții, în special de autofinanțare de cel puțin 25 %. Prin urmare, este vorba, potrivit Confebask, despre un ajutor existent în temeiul articolului 1 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 659/1999.

219 În al doilea rând, în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, Confebask arată că Normas Forales în cauză se înscriu în continuarea dispozițiilor adoptate după aderarea Regatului Spaniei la Comunitate și în privința căreia Comisia nu a formulat obiecții.

220 Confebask susține, în această privință, în cauza T-270/01, că Territorio Histórico de Guipúzcoa a emis, la 22 aprilie 1986 și la 27 aprilie 1987, Normas Forales nr. 4/1986 și nr. 14/1987 privind reduceri ale impozitului de 50 % din investiții, analoge, potrivit acesteia, celor în cauză în deciziile atacate.

221 Confebask susține de asemenea, în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, că există o mare asemănare între creditele fiscale instituite în 1988 în cele trei Territorios Históricos, și schemele fiscale din prezenta cauză. Or, potrivit Confebask, aceste credite fiscale din 1988 au fost autorizate de Comisie prin Decizia 93/337/CEE din 10 mai 1993 privind un sistem de ajutoare fiscale pentru investiții în țara Bascilor (JO L 134, p. 25). Aceasta se referă în plus la o scrisoare din 3 februarie 1995 a Comisiei, potrivit căreia aceasta ar fi luat act de faptul că incompatibilitatea creditelor fiscale din 1988 în privința libertății de stabilire fusese corectată.

222 Confebask adaugă că jurisprudența impune o modificare substanțială a măsurii pentru ca aceasta să poată fi calificată drept ajutor nou. În măsura în care articolul 1 litera (c) din Regulamentul nr. 659/1999 ar menționa „orice modificare” și ar restrânge astfel noțiunea de ajutor existent, acesta nu ar trebui interpretat cu încălcarea jurisprudenței, cu riscul de a aduce atingere drepturilor administrațiilor și întreprinderilor în cauză.

223 În al treilea rând, Confebask susține că deciziile atacate sunt rezultatul unei schimbări de atitudine a Comisiei față de scutirile fiscale, din moment ce Comisia nu susținuse niciodată înainte, și în special în Decizia 93/337 privind creditele fiscale din 1988, că o măsură putea fi „specifică” pentru simplul motiv că domeniul său de aplicare este limitat în timp sau cantitativ. Ținând cont de această schimbare de doctrină, Normas Forales în cauză ar fi trebuit să fie tratate drept ajutoare existente în sensul articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999.

224 Confebask deduce de asemenea această schimbare de atitudine a Comisiei din faptul că membrul Comisiei responsabil cu problemele de concurență ar fi declarat, la 17 martie 1997, unei delegații a Comunidad autónoma de La Rioja, în legătură cu schemele de scutire de la plata impozitului pe profit instituite în 1993 de Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, că examinarea lor nu era de competența „Uniunii Europene”. Potrivit Confebask, această declarație înseamnă de fapt că, inițial, Comisia a analizat aceste scheme de scutire din 1993 ca măsuri fiscale cu caracter general, iar nu ca ajutoare de stat. În sfârșit, această schimbare de atitudine a Comisiei și-ar găsi originea în Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi. În această privință, ar reieși din Raportul Comisiei C (2004) 434 din 9 februarie 2004 privind punerea sa în aplicare, că obiectivul acestei comunicări nu era numai clarificarea aplicării în materie a normelor privind ajutoarele de stat, ci și întărirea acestora.

225 În fața unei asemenea evoluții, Confebask consideră că Normas Forales în cauză trebuie să fie analizate ca ajutoare existente, potrivit articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999.

226 În ultimul rând, Confebask subliniază că măsurile fiscale în cauză aveau drept scop „stimularea investițiilor, care nu ar fi putut fi realizate în lipsa acestui stimul”. Confebask deduce de aici că recuperarea sumelor în cauză conduce la retragerea acestor investiții. În plus, astfel de obligații ar plasa întreprinderile într-o situație dificilă.

227 Comisia, susținută de Comunidad autónoma de La Rioja, solicită respingerea acestui motiv ca nefondat.

2. Aprecierea Tribunalului

228 Tratatul CE instituie proceduri distincte după cum ajutoarele sunt existente sau noi. În timp ce ajutoarele noi trebuie, potrivit articolului 88 alineatul (3) CE, să fie notificate în prealabil Comisiei și nu pot fi puse în aplicare înainte ca procedura să conducă la o decizie finală, ajutoarele existente pot, în temeiul articolului 88 alineatul (1) CE, să fie puse în aplicare în mod legal, în măsura în care Comisia nu a constatat incompatibilitatea acestora (Hotărârea Banco Exterior de España, punctul 125 de mai sus, punctul 22, și Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2000, Alzetta și alții/Comisia, T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97-T-607/97, T-1/98, T-3/98-T-6/98 și T-23/98, Rec., p. II-2319, punctul 148). Ajutoarele existente pot, așadar, să facă obiectul, dacă este cazul, numai al unei decizii de incompatibilitate care produce efecte pentru viitor (Hotărârea Alzetta și alții/Comisia, citată anterior, punctul 147).

229 Articolul 1 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 659/1999, intrat în vigoare la 16 aprilie 1999 și aplicabil, așadar, la momentul adoptării deciziilor atacate, prevede că „ajutor existent” înseamnă „orice ajutor care a existat înainte de intrarea în vigoare a tratatului în aceste state membre, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale puse în aplicare anterior și care se aplică și ulterior intrării în vigoare a tratatului”.

230 În primul rând, în legătură cu dispozițiile în discuție în cauza T-265/01, este cert că acestea au fost adoptate de Territorio Histórico de Álava între 1994 și 1999, cu alte cuvinte, într-o perioadă în care Regatul Spaniei era deja un stat membru.

231 Or, contrar celor afirmate de Confebask, aceste dispoziții adoptate între 1994 și 1999 nu pot fi considerate „identice în esență” cu dispozițiile din 1981, din 1983 și din 1984 de instituire a creditelor fiscale, pe care le invocă aceasta (a se vedea punctul 218 de mai sus).

232 Astfel, reiese din elementele dosarului, și în special din cuprinsul punctului 72 din Decizia 2002/820 și chiar din cererea introductivă a Confebask că, pe de o parte, condițiile de aplicare și, prin urmare, cercul de beneficiari ai creditelor fiscale au fost modificate și că, pe de altă parte, baza de calcul și procentul creditelor fiscale au fost de asemenea modificate. În plus, dispozițiile Normas Forales succesive de instituire a creditelor fiscale au o aplicare temporală limitată. Prin urmare, durata ajutoarelor a fost de asemenea modificată.

233 Or, astfel de modificări par substanțiale în sensul jurisprudenței aplicabile (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 30 ianuarie 2002, Keller și Keller Meccanica/Comisia, T-35/99, Rec., p. II-261, punctul 62, Hotărârea Tribunalului din 30 aprilie 2002, Government of Gibraltar/Comisia, T-195/01 și T-207/01, Rec., p. II-2309, punctul 111, și Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 175).

234 Prin urmare, dispozițiile în cauză pe cuprinsul Territorio Histórico de Álava nu pot fi calificate drept ajutoare existente în sensul articolului 1 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 659/1999.

235 În al doilea rând, Confebask susține că Normas Forales în cauză sunt prelungirea Normas Forales autorizate.

236 Articolul 1 litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede că un ajutor existent reprezintă „ajutorul autorizat, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale care au fost autorizate de Comisie sau Consiliu”.

237 În primul rând, în cauza T-270/01, Confebask arată, în această privință, că Territorio Histórico de Guipúzcoa a emis, la 22 aprilie 1986 și la 27 aprilie 1987, Normas Forales nr. 4/1986 și 14/1987, conținând măsuri analoge celor contestate în deciziile atacate.

238 Totuși, este suficient să se constate în această privință că Confebask nu dovedește în niciun mod că aceste dispoziții din 1986 și din 1987 ar fi fost autorizate de Comisie. În plus, și în orice caz, aceste dispoziții instituiau avantaje fiscale limitate la anii 1986 și 1987. Prin urmare, chiar dacă Norma Foral nr. 7/1997 din Guipúzcoa conținea dispoziții similare, aceasta rămâne totuși un ajutor nou (a se vedea în acest sens Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 175).

239 În al doilea rând, în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, Confebask susține că creditele fiscale în cauză în cele trei Territorios Históricos și creditele fiscale din 1988, pretins autorizate de Comisie în Decizia 93/337, sunt „foarte similare” (a se vedea punctul 221 de mai sus).

240 Or, pe de o parte, Tribunalul arată că aceste credite fiscale din 1988 diferă în mod substanțial de cele în discuție în prezenta cauză, atât în ceea ce privește procentul creditului fiscal, cât și pragul de investiție eligibil și durata.

241 Pe de altă parte, Confebask interpretează în mod eronat Decizia 93/337 și scrisoarea Comisiei din 3 februarie 1995. Astfel, în această decizie, Comisia a calificat ajutoarele în cauză drept incompatibile cu piața comună nu numai pentru că acestea erau contrare articolului 43 CE, ci și pentru că nu respectau diversele norme privind ajutoarele, în special normele privind ajutoarele regionale, ajutoarele sectoriale, ajutoarele pentru IMM-uri și cumulul de ajutoare (punctul V din Decizia 93/337). În ceea ce privește scrisoarea din 3 februarie 1995, trebuie constatat că în aceasta Comisia ia doar act de faptul că schema fiscală în cauză nu mai încalcă articolul 43 CE, fără a se pronunța totuși cu privire la problema dacă schema în cauză respectă diversele norme privind ajutoarele menționate în Decizia 93/337 (a se vedea în acest sens Hotărârea Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia, punctul 45 de mai sus, punctele 48 și 49, și Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 237).

242 Prin urmare, chiar dacă se presupune că pot fi considerate identice cu cele din 1988, creditele fiscale în cauză nu pot fi considerate ca fiind autorizate de Comisie.

243 În al treilea rând, Confebask susține că, ținând cont de schimbarea de doctrină a Comisiei privind criteriile de selectivitate, schemele fiscale în cauză ar fi trebuit să fie tratate drept ajutoare existente în sensul articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999.

244 Potrivit articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999, constituie un ajutor existent „ajutorul considerat ajutor existent deoarece se poate dovedi că, în momentul punerii în

aplicare, nu reprezenta un ajutor și c? a devenit ajutor ulterior, datorită evoluției pieței comune și fără să fi fost modificat de statul membru”.

245 Această noțiune, „evoluție a pieței comune”, poate fi înțeleasă ca o modificare a contextului economic și juridic în sectorul vizat prin măsura în cauză (Hotărârea Belgia și Forum 187/Comisia, punctul 108 de mai sus, punctul 71). O asemenea modificare poate, în particular, să rezulte din liberalizarea unei piețe inițial închise concurenței (Hotărârea Tribunalului din 4 aprilie 2001, Regione autónoma Friuli-Venezia Giulia/Comisia, T-288/97, Rec., p. II-1169, punctul 89).

246 În speță, argumentul Confebask constă în invocarea unor schimbări de apreciere a Comisiei.

247 Or, pe de o parte, trebuie să se constate că elementele prezentate de Confebask nu permit să se concluzioneze că criteriile de selectivitate aplicate de Comisie în aprecierea măsurilor fiscale din perspectiva articolului 87 alineatul (1) CE au cunoscut o schimbare ulterior adoptării măsurilor fiscale în litigiu.

248 Astfel, faptul că, în Decizia 93/337, invocat de Confebask, Comisia a justificat selectivitatea creditelor fiscale din 1988 pe baza aplicării anumitor criterii nu semnifică totuși că aceasta nu ar fi putut constata selectivitatea acestor măsuri pe baza unui alt criteriu (a se vedea în acest sens Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 99). Acest lucru nu înseamnă, așadar, nici că nu puteau fi utilizate de către Comisie alte criterii pentru a stabili caracterul selectiv al creditelor fiscale în discuție în prezenta cauză, din moment ce aplicarea acestor criterii permitea să se stabilească existența unei măsuri de „favorizare [a] anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri” în sensul articolului 87 alineatul (1) CE.

249 În mod similar, în Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi, Comisia, care se bazează în mare parte pe jurisprudența Curții și a Tribunalului, aduce clarificări în privința aplicării articolelor 87 CE și 88 CE măsurilor fiscale, fără a anunța o modificare a criteriilor de apreciere privind măsurile fiscale conform articolelor 87 CE și 88 CE (Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 79, și Diputación Foral de Álava și alții/Comisia, punctul 76 de mai sus, punctul 83). Raportul C (2004) 434 privind punerea în aplicare a acestei comunicări confirmă obiectivul de clarificare și de întărire a aplicării, în privința măsurilor fiscale, a normelor în materia ajutoarelor de stat în vederea reducerii denaturărilor concurenței, precizând expres că nu anunță o schimbare de practică a Comisiei în materie. În sfârșit, textul unei întrebări adresate de un senator spaniol guvernului spaniol, evocând pretense declarații făcute de membrul Comisiei responsabil cu problemele de concurență, în cursul unei reuniuni din 17 martie 1997, nu poate atesta o schimbare de apreciere a Comisiei în privința criteriilor de selectivitate.

250 Pe de altă parte, chiar dacă se presupune că Confebask a demonstrat o schimbare de doctrină a Comisiei în privința criteriilor de selectivitate, un asemenea argument nu ar demonstra existența unei „evoluții a pieței comune” în sensul articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999. Astfel, această noțiune, „evoluția pieței comune”, nu vizează ipoteza în care Comisia își schimbă aprecierea numai în temeiul unei aplicări mai riguroase a normelor tratatului în materia ajutoarelor de stat (Hotărârea Belgia și Forum 187/Comisia, punctul 108 de mai sus, punctul 71).

251 Prin urmare, condiția privind „evoluția pieței comune” în sensul articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999 nu este îndeplinită, iar argumentul întemeiat pe caracterul existent al măsurilor fiscale în litigiu trebuie, așadar, să fie respins.

252 În ultimul rând, nu pot fi invocate drept argument dificultățile care ar rezulta din obligația de

recuperare, din moment ce calificarea drept ajutor existent sau ajutor nou nu depinde de existența sau inexistența unor astfel de dificultăți.

253 Având în vedere cele ce preced, trebuie, așadar, să se concluzioneze că respectivele credite fiscale constituie ajutoare noi, care trebuiau notificate Comisiei în temeiul articolului 88 alineatul (3) CE și care nu puteau fi puse în aplicare înaintea adoptării de către Comisie a unei decizii finale privind măsurile în cauză.

E – Cu privire la motivul întemeiat pe un viciu de procedură și pe încălcarea principiilor securității juridice, bunei administrări, protecției încrederii legitime și egalității de tratament (cauzele T-227/01-T-229/01, precum și T-265/01, T-266/01 și T-270/01)

254 În primul rând, Confebask invocă, în cadrul acțiunilor sale în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, un motiv procedural privind contestarea refuzului Comisiei de a lua în considerare observațiile sale în cursul procedurii oficiale de investigare. În al doilea rând, reclamantul și intervenientele în susținerea acestora în cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01 contestă recuperarea ajutoarelor în cauză, pentru motivul că o asemenea recuperare ar încălca principiile securității juridice și bunei administrări, principiul protecției încrederii legitime, precum și principiul egalității de tratament.

1. Cu privire la motivul întemeiat pe un viciu de procedură

a) Argumentele părților

255 Confebask impută Comisiei faptul că a respins, din motive de tardivitate, argumentele suplimentare pe care le-a dezvoltat într-un document din 29 decembrie 2000. Or, termenul acordat pentru comunicarea observațiilor nu ar fi un termen de decădere. Refuzând să ia în considerare acest argument, Comisia ar fi derogat de la suplețea care ar caracteriza practica sa obișnuită și ar fi încălcat principiul protecției încrederii legitime. Mai mult, principiul bunei administrări ar obliga Comisia să examineze cu grijă și imparțialitate toate elementele pertinente ale prezentelor cauze.

256 Confebask susține de asemenea că observațiile sale suplimentare ar fi putut fi luate în considerare, întrucât Comisia nu a adoptat deciziile atacate decât șapte luni mai târziu, la 11 iulie 2001. Mai mult, observațiile sale erau întemeiate pe un fapt nou, și anume adoptarea de către Comisie a Deciziei 2001/168/CECO din 31 octombrie 2000 privind legile spaniole referitoare la impozitul pe profit (JO 2001, L 60, p. 57).

257 În sfârșit, Confebask arată că își menține argumentele în cauză pentru ca acestea să fie apreciate de Tribunal.

258 Comisia contestă temeinicia acestui motiv.

b) Aprecierea Tribunalului

259 Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede:

„Decizia de a deschide procedura oficială de investigare [...] solicită statului membru în cauză și celorlalte persoane interesate să-și prezinte observațiile într-un termen stabilit, care în mod normal nu depășește o lună. În cazuri întemeiate, Comisia poate prelungi termenul stabilit”.

260 În prezenta cauză, Confebask a comunicat observații Comisiei la 4 ianuarie și la 13 aprilie 2000, cu alte cuvinte, în termenul de o lună de la publicarea în Jurnalul Oficial a deciziilor de deschidere a procedurii oficiale de investigare, acordat de Comisie (a se vedea punctul 22 de mai

sus). În schimb, observațiile suplimentare ale Confebask, prezentate la 29 decembrie 2000 și înregistrate la 3 ianuarie 2001, nu au fost luate în considerare de Comisie, pentru motivul că și-au parvenit în afara termenului, iar Confebask nu a prezentat nicio cerere de prelungire a termenului acordat în temeiul articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 (punctul 50 din Decizia 2002/820; punctul 46 din Deciziile 2003/27 și 2002/894).

261 Confebask invocă, în esență, practica obișnuită a Comisiei, care, potrivit acesteia, a stat la baza încrederii sale legitime în faptul că observațiile sale urmau să fie luate în considerare, chiar dacă au fost depuse în afara termenului.

262 Tribunalul amintește că, potrivit unei jurisprudențe constante, dreptul de a invoca principiul protecției încrederii legitime aparține oricărui justițiabil pe care o instituție comunitară l-a determinat să nutrească speranțe întemeiate. În plus, nimeni nu poate invoca o încălcare a acestui principiu în lipsa unor asigurări precise pe care i le-ar fi oferit administrația (a se vedea Hotărârea Belgia și Forum 187/Comisia, punctul 108 de mai sus, punctul 147 și jurisprudența citată).

263 Or, în prezenta cauză, Confebask nu demonstrează în niciun mod că, prin asigurări precise, Comisia și-ar fi garantat că observațiile suplimentare, chiar tardive, vor fi luate în considerare în lipsa unei cereri de prelungire a termenului. Confebask, care invocă practica Comisiei, nu își susține în niciun mod afirmațiile în această privință.

264 Argumentul întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime trebuie, așadar, să fie respins în această privință.

265 Pe de altă parte, Confebask susține că refuzul de a lua în considerare observațiile sale suplimentare este contrar principiului bunei administrări.

266 Jurisprudența prevede că printre garanțiile conferite de ordinea juridică comunitară în cadrul procedurilor administrative figurează în special principiul bunei administrări, care include obligația instituției competente de a examina atent și imparțial toate elementele relevante ale cauzei (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 21 noiembrie 1991, Technische Universität München, C-269/90, Rec., p. I-5469, punctul 14, și Hotărârea Curții Comisia/Sytraval și Brink's France, punctul 136 de mai sus, punctul 62).

267 Reiese din articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 (a se vedea punctul 259 de mai sus) că, în cadrul procedurii oficiale de investigare, părțile interesate au posibilitatea de a-și prezenta observațiile Comisiei, ceea ce îi revine, apoi, competența de a adopta, luând în considerare, printre altele, observațiile menționate, o decizie de constatare a inexistenței sau existenței unui ajutor calificat drept compatibil sau incompatibil cu piața comună. Această dispoziție constituie, așadar, o transpunere, în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat, a principiilor consacrate de jurisprudența menționată la punctul 266 de mai sus.

268 Rezultă că articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede că aceste observații trebuie să fie prezentate într-un termen determinat, care este cert că în prezenta cauză nu a fost respectat în ceea ce privește observațiile suplimentare depuse de Confebask la 29 decembrie 2000. Trebuie să se constate de asemenea că dispoziția citată anterior nu prevede posibilitatea unei părți interesate de a depune la Comisie noi observații, din proprie inițiativă și după expirarea termenului prevăzut în acest scop.

269 Trebuie amintit în această privință că, în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat, persoanele interesate nu pot avea acces ele însele la o dezbatere în contradictoriu cu Comisia, similară celei de care beneficiază statul membru responsabil de acordarea ajutorului, și nu pot

invoca drepturi la fel de întinse precum dreptul la apărare ca atare (Hotărârea Curții din 24 septembrie 2002, Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia, C-74/00 P și C-75/00 P, Rec., p. I-7869, punctul 83, și Hotărârea Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, punctul 198 de mai sus, punctele 192 și 193). Principiile generale de drept, precum principiul bunei administrări, invocat de Confederație, nu pot permite instanței comunitare să extindă drepturile procedurale conferite persoanelor interesate, în cadrul procedurilor de control al ajutoarelor de stat, prin tratat și prin dreptul derivat (Hotărârea Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, punctul 198 de mai sus, punctul 194).

270 În aceste împrejurări, susținerea Confederației potrivit căreia Decizia 2001/168 constituia o împrejurare nouă și pertinentă care justifică depunerea observațiilor sale suplimentare este lipsită de relevanță, în sensul că aceasta nu este de natură să pună sub semnul întrebării jurisprudența amintită la punctul 270 de mai sus.

271 În orice caz, caracterul pertinent pentru prezenta cauză al Deciziei 2001/168 nu este demonstrat în niciun mod de Confederație. Din această decizie reiese că deducerile fiscale examinate au fost considerate incompatibile cu piața comună, dar că, ținând cont de împrejurările specifice, Comisia a renunțat la recuperarea ajutoarelor în cauză bazându-se pe principiul protecției încrederii legitime. Cu toate acestea, astfel cum a subliniat Comisia, această încredere legitimă decurgea, pe de o parte, din existența unei decizii precedente care declara că o altă schemă asemănătoare nu constituia un ajutor de stat și, pe de altă parte, dintr-un răspuns al Comisiei înseși, situație distinctă de prezenta cauză.

272 În consecință, Confederația nu a demonstrat că, neluând în considerare observațiile sale suplimentare în prezenta cauză, Comisia ar fi încălcat principiul bunei administrări.

273 Având în vedere cele ce preced, motivul întemeiat pe existența unui viciu de procedură trebuie să fie respins.

2. Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice și bunei administrări, a principiului protecției încrederii legitime și a principiului egalității de tratament

a) Argumentele părților

274 Reclamanții, în cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01, și intervenientele în susținerea acestora contestă obligația de recuperare impusă prin deciziile atacate bazându-se pe principiul protecției încrederii legitime.

275 Aceștia arată că încrederea legitimă a autorităților naționale și a operatorilor economici poate rezulta din lipsa oricărei reacții a Comisiei în fața unor măsuri despre care a avut cunoștință și din situația echivocă creată astfel de aceasta timp de mai mulți ani.

276 Confederația susține de asemenea, în esență, că încrederea legitimă a operatorilor în legalitatea normelor generale de instituire a facilităților fiscale trebuie să fie admisă mai ușor decât în cazul unui ajutor individual.

277 Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco susțin că jurisprudența potrivit căreia protecția încrederii legitime presupune notificarea prealabilă prevăzută la articolul 88 CE, existentă în materie de ajutoare individuale, nu poate fi transpusă în cazul schemelor de ajutoare.

278 În acest context, reclamanții și intervenientele în susținerea acestora consideră că prin comportamentul său, Comisia a convins operatorii economici că măsurile fiscale în litigiu nu erau

criticabile din punctul de vedere al dreptului comunitar.

279 În primul rând, aceștia invocă Decizia 93/337 privind creditele fiscale din 1988.

280 Potrivit Confebask, Comisia ar fi determinat încrederea operatorilor economici prin faptul că nu a criticat creditele fiscale din 1988 din perspectiva normelor în materie de ajutoare de stat în Decizia 93/337. Comisia ar fi considerat în această decizie doar că aceștia încălcau normele privind libertatea de stabilire. Odată corectată această incompatibilitate, Comisia ar fi admis prin scrisoarea din 3 februarie 1995 că Regatul Spaniei s-a conformat astfel obligațiilor sale. Or, Normas Forales în cauză ar prezenta mari asemănări cu aceste credite fiscale din 1988. Confebask recunoaște că acest motiv a fost respins în Hotărârea Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia, punctul 45 de mai sus, dar susține că acest lucru nu împiedică anularea, în prezenta cauză, a obligației de recuperare a ajutoarelor deja acordate. Astfel, Confebask arată că reclamantii, în cauza care a determinat pronunțarea Hotărârii Demesa, punctul 43 de mai sus, invocasero principiul protecției încrederii legitime nu numai pentru a se opune recuperării, ci și pentru a contesta calificarea drept ajutor de stat a creditului fiscal care le fusese acordat. Or, criteriile aplicabile în materia calificării drept ajutor de stat ar fi diferite de cele aplicabile în materie de recuperare. Astfel, constatarea că un ajutor este incompatibil cu piața comună nu ar implica în mod inevitabil rambursarea acestuia.

281 Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco arată, la rândul lor, că Comisia nu și-a bazat Decizia 93/337 pe quantumul minim al investițiilor necesare pentru a beneficia de creditele fiscale din 1988. Aceasta s-ar fi întemeiat pe existența unui criteriu de selecție regional și pe excluderea anumitor activități. Potrivit Cámaras Oficiales de Comercio e Industria, Comisia ar fi recurs numai la acest din urmă criteriu. În orice caz, în cele două exemple, ar reieși *per a contrario* din Decizia 93/337 că o limitare a quantumului investițiilor eligibile nu ar fi un criteriu de selectivitate. În plus, această decizie nu ar fi impus recuperarea ajutoarelor. Prin urmare, Comisia ar fi adus atingere încrederii legitime a reclamantilor și a intervenientelor în susținerea acestora folosind ca temei al actelor atacate existența unei condiții de acordare a facilităților fiscale în cauză referitoare la un prag de investiții minime. Comisia ar replica în mod inutil că nu trebuie să epuizeze toate criteriile posibile de selectivitate, întrucât o asemenea manieră de a proceda ar fi contrară principiului bunei administrări.

282 În al doilea rând, reclamantii și intervenientele în susținerea acestora în cauzele T-227/01-T-229/01 invocă schemele de scutire din 1993 și atitudinea Comisiei în privința lor. Potrivit acestora, schemele de scutire din 1993 prevedeau printre altele credite fiscale de 25 %, supuse anumitor condiții, printre care un prag de investiții minime de 80 de milioane ESP, comparabile cu cele privind creditele fiscale din prezenta cauză. Or, aceștia subliniază că Comisia, care luase cunoștință de schemele din 1993 printr-o plângere din 14 martie 1994, înregistrată la 28 aprilie 1994, nu le-a declarat incompatibile cu piața comună decât prin Decizia 2003/28/CE a Comisiei din 20 decembrie 2001 privind o schemă de ajutor de stat pusă în aplicare de Spania în 1993 în favoarea anumitor întreprinderi nou-create în provincia Álava (Spania) (JO 2003, L 17, p. 20), prin Decizia 2003/86/CE a Comisiei din 20 decembrie 2001 privind o schemă de ajutor de stat pusă în aplicare de Spania în 1993 în favoarea anumitor întreprinderi nou-create în provincia Biscaya (Spania) (JO 2003, L 40, p. 11), și prin Decizia 2003/192/CE a Comisiei din 20 decembrie 2001 privind o schemă de ajutor de stat pusă în aplicare de Spania în 1993 în favoarea anumitor întreprinderi nou-create în provincia Guipúzcoa (Spania) (JO 2003, L 77, p. 1), care fac obiectul acțiunilor în cauzele T-86/02-T-88/02.

283 Cámaras Oficiales de Comercio e Industria amintesc de asemenea comportamentul Comisiei ca urmare a plângerii din 14 martie 1994 privind schemele de scutire din 1993. Acestea

sus?in c? respectivul comportament ar fi determinat încrederea lor legitim? în legalitatea creditelor fiscale în litigiu.

284 În al treilea rând, Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum ?i Comunidad autónoma del País Vasco, sus?in c? deciziile adoptate de Comisie în cauzele care au determinat pronun?area Hot?rârilor Demesa ?i Ramondín, punctul 43 de mai sus, nu au putut afecta încrederea legitim? a operatorilor economici în Normas Forales în cauz?. Astfel, aceste decizii priveau numai acordarea, cu titlu individual, a unui credit fiscal c?tre dou? întreprinderi care beneficiau, în plus, de alte ajutoare.

285 În al patrulea rând, Cámaras Oficiales de Comercio e Industria, interveniente în cauzele T?227/01-T?229/01, invoc? durata procedurii preliminare în spe??. Acestea subliniaz? c? deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare nu au fost publicate decât la 4 decembrie 1999 ?i la 11 martie 2000, de?i Comisia a recunoscut c? problema creditelor fiscale în cauz? fusese abordat? în cadrul unei reuniuni din 17 martie 1997 între membrul Comisiei responsabil cu problemele de concuren?? ?i o delega?ie a Comunidad autónoma de La Rioja. În aceast? privin??, intervenientele invoc? întârzierea intervenit? în deschiderea procedurii oficiale de investigare ?i înc?lcarea de c?tre Comisie a obliga?iei sale de diligen?? ?i de bun? administrare, precum ?i înc?lcarea principiului securit??ii juridice.

286 În al cincilea rând, potrivit reclaman?ilor în cauzele T?227/01-T?229/01, deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare nu men?ioneaz? nici obliga?ia de suspendare a aplic?rii dispozi?iilor fiscale în litigiu, nici existen?a unei eventuale obliga?ii de recuperare în cazul în care deciziile finale ar confirma existen?a unor ajutoare de stat.

287 În al ?aselea rând, Confebask invoc? durata nejustificat? a procedurii, iar reclaman?ii în cauzele T?227/01-T?229/01 sus?in c? durata procedurilor oficiale de investigare, de 23 de luni în prezenta cauz?, constituie o împrejurare excep?ional? în sensul jurispruden?ei stabilite prin Hot?rârea Cur?ii din 24 noiembrie 1987 RSV/Comisia (223/85, Rec., p. 4617), de natur? s? împiedice recuperarea ajutoarelor.

288 În al ?aptelea rând, Cámaras Oficiales de Comercio e Industria sus?in c?, în cauze foarte asem?n?toare, Comisia a luat în considerare din oficiu elementele constitutive ale încrederii legitime ?i a renun?at s? dispun? recuperarea ajutoarelor ilegale. Acestea citeaz? printre altele deciziile Comisiei privind centrele de coordonare [Decizia 2003/81/CE a Comisiei din 22 august 2002 privind schema de ajutoare de stat pe care Regatul Spaniei o aplic? „centrelor de coordonare din Biscaya” (JO 2003, L 31, p. 26), Decizia 2003/512/CE a Comisiei din 5 septembrie 2002 privind o schem? de ajutor pus? în aplicare de Germania în favoarea unor centre de control ?i de coordonare (JO 2003, L 177, p. 17), Decizia 2003/438/CE a Comisiei din 16 octombrie 2002 privind schema de ajutor de stat C 50/2001 (ex NN 47/2000) – Societ??i de finan?are – pus? în aplicare de Luxemburg (JO 2003, L 153, p. 40) ?i Decizia 2004/76/CE a Comisiei din 13 mai 2003 privind schema de ajutor de stat pus? în aplicare de Fran?a în favoarea cartierelor generale ?i a centrelor logistice (JO 2004, L 23, p. 1)]. Acestea evoc? de asemenea Decizia 2001/168. Acestea sus?in c? practica decizional? men?ionat? indic? de asemenea o înc?lcare v?dit? a principiului egalit??ii de tratament.

289 În sfâr?it, reclaman?ii în cauzele T?227/01-T?229/01 sus?in c? obliga?ia de recuperare ar fi trebuit s? fie limitat? la investi?iile realizate dup? publicarea în Jurnalul Oficial a deschiderii procedurii oficiale de investigare.

290 Comisia, sus?inut? de Comunidad Autónoma de La Rioja, solicit? respingerea acestui motiv.

b) Aprecierea Tribunalului

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice și buneii administrări, din cauza duratei examinării preliminare

291 Cámaras Oficiales de Comercio e Industria, interveniente în cauzele T-227/01-T-229/01, susțin că durata procedurii preliminare este contrară principiului securității juridice și principiului buneii administrări (a se vedea punctul 285 de mai sus).

292 În ceea ce privește admisibilitatea acestui motiv, trebuie amintit că, potrivit articolului 40 al patrulea paragraf din Statutul Curții, aplicabil Tribunalului în temeiul articolului 53 din statutul respectiv, concluziile cererii de intervenție pot avea ca obiect numai susținerea concluziilor uneia dintre părți. În plus, potrivit articolului 116 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, intervenientul ia procedura în starea în care se află la momentul intervenției sale. Or, chiar dacă aceste dispoziții nu se opun ca intervenientul să prezinte argumente diferite de cele ale părții pe care o susține, acest lucru este totuși valabil cu condiția ca argumentele să nu modifice cadrul litigiului și ca intervenția să vizeze întotdeauna susținerea concluziilor prezentate de aceasta din urmă (Hotărârea Tribunalului din 13 aprilie 2005, Verein für Konsumenteninformation/Comisia, T-2/03, Rec., p. II-1121, punctul 52).

293 Pentru a decide cu privire la admisibilitatea motivelor invocate de un intervenient, îi revine Tribunalului, aadar, sarcina de a verifica faptul că aceste motive se referă la obiectul litigiului astfel cum a fost definit de părțile principale.

294 În prezenta cauză, trebuie să se constate că reclamanții incriminează durata procedurii, potrivit motivului întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime (a se vedea punctul 287 de mai sus). Motivul invocat de interveniente, deși distinct de cel al reclamanților, trebuie să fie considerat, prin urmare, ca fiind în legătură cu obiectul litigiului astfel cum a fost definit de reclamanți și ca neavând drept efect modificarea cadrului litigiului. Acest motiv este, prin urmare, admisibil.

295 În ceea ce privește fondul, Cámaras Oficiales de Comercio e Industria invocă întârzierea intervenției în deschiderea procedurii oficiale de investigare.

296 Tribunalul amintește că, la momentul la care Comisia a luat cunoștință de dispozițiile fiscale în cauză și până la 16 aprilie 1999, data intrării în vigoare a Regulamentului 659/1999, aceasta nu era supusă unor termene specifice. Aceasta trebuia totuși să asigure că, pentru a respecta cerința fundamentală a securității juridice, exercitarea competențelor sale nu este întârziată pe termen nedeterminat (Hotărârea Curții Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia, punctul 269 de mai sus, punctul 140, și Hotărârea Curții din 23 februarie 2006, Atzeni și alții, C-346/03 și C-529/03, Rec., p. I-1875, punctul 61).

297 Astfel, în măsura în care deține o competență exclusivă pentru a aprecia compatibilitatea unui ajutor de stat cu piața comună, Comisia este obligată, în interesul unei bune administrări a normelor fundamentale din tratat referitoare la ajutoarele de stat, să procedeze la o examinare diligentă și imparțială a unei plângeri care denunță existența unui ajutor incompatibil cu piața comună. Reiese că examinarea preliminară a măsurilor adoptate de stat care fac obiectul unei plângeri nu poate fi prelungită la infinit de către Comisie. Caracterul rezonabil al duratei examinării unei plângeri trebuie apreciat în funcție de circumstanțele proprii fiecărei cauze și, în special, de contextul acesteia, de diferitele etape procedurale pe care Comisia trebuie să le urmeze și de complexitatea cauzei (Hotărârea Tribunalului din 10 mai 2006, Air One/Comisia, T-395/04, Rec., p. II-1343, punctul 61).

298 În prezenta cauză, reiese din deciziile atacate că existența creditelor fiscale instituite prin legislațiile fiscale în cauză a ajuns la cunoștința Comisiei prin intermediul informațiilor primite cu ocazia procedurilor inițiate împotriva ajutoarelor de stat în favoarea întreprinderilor Demesa și Ramondín, care au făcut obiectul unor plângeri la 11 iunie 1996 și, respectiv, la 2 octombrie 1997.

299 Pe de altă parte, rezultatul din deciziile atacate că, prin scrisorile din 17 august 1999, Comisia a informat Regatul Spaniei cu privire la decizia sa de deschidere a procedurii oficiale de investigare împotriva celor trei scheme în cauză.

300 Aadar, un termen care poate fi estimat la 38 de luni (din iunie 1996 până în august 1999) s-a scurs între momentul la care Comisia a luat cunoștință de schemele de ajutor în cauză și deschiderea procedurii oficiale de investigare.

301 Cu toate acestea, în primul rând, trebuie arătat că măsurile fiscale în cauză, menținute cu modificări până la 31 decembrie 1999 în ceea ce privește creditul fiscal din Álava, necesitau din partea Comisiei o examinare aprofundată a legislației spaniole, precum și a unor aspecte de fapt și de drept complexe.

302 În al doilea rând, în legătură cu contextul în care se înscriu aceste credite fiscale, până la deschiderea procedurii oficiale de investigare la 17 august 1999, Comisia a procedat, printre altele, la examinarea plângerilor formulate împotriva avantajelor fiscale acordate Demesa și Ramondín, la finalizarea creia aceasta a adoptat decizia de deschidere a procedurii oficiale de investigare, la 16 decembrie 1997, în ceea ce privește Demesa, și la 30 aprilie 1999, în ceea ce privește Ramondín. Comisia a adoptat apoi Deciziile 1999/718 (Demesa) și 2000/795 (Ramondín).

303 Or, chiar dacă era vorba despre ajutoare individuale, nu este mai puțin adevărat că respectivele credite fiscale din aceste cauze au fost acordate în temeiul celei de a șasea dispoziții adiționale a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava, în discuție în cauza Territorio Histórico de Álava (cauzele T-227/01 și T-265/01) și în legătură cu care nu se contestă că este analogă dispozițiilor în cauză în Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa (cauzele T-228/01, T-229/01, T-266/01 și T-270/01).

304 În al treilea rând, trebuie să se constate că durata procedurii este, cel puțin în parte, imputabilă autorităților spaniole.

305 Într-adevăr, reiese din elementele dosarului că până la data de 2 iunie 1999 Comisia nu a dispus de informațiile necesare pentru a deschide procedura oficială de investigare. Astfel, în legătură cu creditul fiscal aplicabil în Territorio Histórico de Álava, Comisia nu a primit informații decât prin intermediul celor două plângeri privind ajutoarele de stat în favoarea întreprinderilor Demesa și Ramondín. Apoi, în afară de reuniunea din 17 martie 1997 între Comunidad autónoma

de La Rioja și serviciile Comisiei amintite de părți, deciziile atacate menționează informații neoficiale primite de Comisie privind creditele fiscale aplicabile în Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa (a se vedea punctul 17 de mai sus).

306 Comisia a adresat, prin urmare, la 15 martie 1999, o cerere de informații autorităților spaniole în legătură cu aceste scheme nenotificate. Aceste autorități au cerut de două ori prelungiri ale termenului acordat pentru răspuns. Acestea nu au trimis răspunsul lor decât la 2 iunie 1999.

307 Prin urmare, ținând cont de contextul și de împrejurările astfel amintite, Comisia, prin inițierea procedurii oficiale de investigare la 17 august 1999, nu a adus atingere, prin comportamentul său, principiului general al securității juridice.

308 În sfârșit, în legătură cu argumentele privind încălcarea de către Comisie a principiului bunei administrări, trebuie să se constate că acestea sunt, în esență, strâns legate de argumentul privind încălcarea principiului securității juridice din cauza duratei examinării preliminare și trebuie, având în vedere cele ce preced, să fie respinse.

309 În concluzie, motivul întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice și bunei administrări trebuie să fie respins.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime

310 Trebuie amintit în prealabil că încrederea legitimă în legalitatea unui ajutor nu poate fi invocat decât dacă acest ajutor a fost acordat cu respectarea procedurii prevăzute la articolul 88 CE (Hotărârea Curții din 20 septembrie 1990, Comisia/Germania, C-5/89, Rec., p. I-3437, punctul 14, și Hotărârea Regione autónoma della Sardegna/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 64).

311 Astfel, o autoritate regională și un operator economic diligenți trebuie, în mod normal, să fie în măsură să se asigure că această procedură a fost respectată (Hotărârea Curții Comisia/Germania, punctul 310 de mai sus, punctul 14, Hotărârea Curții din 14 ianuarie 1997, Spania/Comisia, C-169/95, Rec., p. I-135, punctul 51, și Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 236).

312 Pe de altă parte, din moment ce articolul 88 CE nu distinge după cum este vorba despre scheme de ajutor sau despre ajutoare individuale, aceste principii sunt aplicabile inclusiv în cazul schemelor de ajutor, contrar celor susținute de Confesbask (punctul 276 de mai sus).

313 Este cert că, în prezenta cauză, creditele fiscale vizate prin deciziile atacate au fost instituite fără notificare prealabilă, cu încălcarea articolului 88 alineatul (3) CE.

314 Cu toate acestea, jurisprudența nu exclude posibilitatea beneficiarilor unui ajutor ilegal, deoarece nu a fost notificat, astfel cum este situația schemelor din prezenta cauză, de a invoca circumstanțe excepționale, care au putut determina în mod legitim încrederea lor în caracterul legal al acestui ajutor, pentru a se opune rambursării sale (Hotărârea Curții din 10 iunie 1993, Comisia/Grecia, C-183/91, Rec., p. I-3131, punctul 18; a se vedea în acest sens Hotărârea Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia, punctul 45 de mai sus, punctul 51, Hotărârea Tribunalului din 15 septembrie 1998, BFM și EFIM/Comisia, T-126/96 și T-127/96, Rec., p. II-3437, punctele 69 și 70, Hotărârea CETM/Comisia, punctul 148 de mai sus, punctul 122, și Hotărârea Regione autónoma Friuli-Venezia Giulia/Comisia, punctul 245 de mai sus, punctul 107).

315 Dacă se presupune că reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01, care nu sunt operatori

economici, ci entitățile teritoriale autoare ale schemelor de ajutor în cauză, au dreptul de a invoca încrederea legitimă (a se vedea în acest sens Hotărârea Regione autónoma della Sardegna/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 66), trebuie, așadar, să se examineze, în lumina acestor principii, dacă argumentele invocate se referă la circumstanțe excepționale, susceptibile să fi constituit temeiul unei încrederi legitime în legalitatea schemelor de ajutor în cauză.

316 Reclamanții și intervenientele în susținerea acestora arată că prin comportamentul Comisiei se creează o circumstanță excepțională de natură să determine încrederea lor legitimă în legalitatea schemelor în cauză, datorită, în primul rând, Deciziei 93/337 a Comisiei privind creditele fiscale din 1988, în al doilea rând, datorită atitudinii sale privind schemele din 1993, în al treilea rând, datorită duratei nerezonabile a procedurii și, în al patrulea rând, datorită lipsei anumitor măsuri din decizia de deschidere a procedurii oficiale de investigare.

— Cu privire la argumentele întemeiate pe Decizia 93/337

317 Confedbask susține că creditele fiscale din 1988 prezintă mari asemănări cu cele în discuție în prezenta cauză, iar Comisia nu le-a calificat drept ajutoare incompatibile cu piața comună, ceea ce ar fi determinat încrederea legitimă în creditele fiscale în litigiu. Aceasta se referă la Decizia 93/337, precum și la scrisoarea Comisiei din 3 februarie 1995, prin care aceasta ar fi luat act de faptul că autoritățile spaniole s-au conformat articolului 1 alineatul (2) din Decizia 93/337, impunându-le să modifice sistemul fiscal pentru a elimina denaturările în privința articolului 43 CE.

318 Or, în ceea ce privește Decizia 93/337, Tribunalul constată că Confedbask realizează o interpretare eronată a acesteia, astfel cum s-a stabilit deja anterior (a se vedea punctul 241 de mai sus). Astfel, în această decizie, Comisia a calificat ajutoarele în cauză drept incompatibile cu piața comună nu numai pentru că acestea erau contrare articolului 43 CE, ci și pentru că acestea nu respectau diversele norme privind ajutoarele, în special normele privind ajutoarele regionale, ajutoarele sectoriale, ajutoarele pentru IMM-uri și normele privind cumulul de ajutoare (punctul V din Decizia 93/337).

319 În ceea ce privește scrisoarea din 3 februarie 1995, s-a constatat deja la punctul 241 de mai sus că în această Comisia doar ia act de faptul că schema fiscală în cauză nu mai încalcă articolul 43 CE, fără a se pronunța totuși cu privire la problema dacă schema în cauză respectă diversele norme privind ajutoarele menționate în Decizia 93/337 (Hotărârea Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia, punctul 45 de mai sus, punctul 48, prin care se confirmă Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 237).

320 Pe de altă parte, Confedbask susține că soluția din Hotărârea Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia, punctul 45 de mai sus, nu împiedică anularea, în prezenta cauză, a obligației de recuperare, în măsura în care reclamanții în această cauză ar fi invocat principiul protecției încrederii legitime nu numai pentru a se opune recuperării, ci și pentru a contesta calificarea drept ajutor de stat a creditului fiscal care le fusese acordat. Or, trebuie să se constate că un asemenea argument nu este de natură să pună sub semnul întrebării concluzia potrivit căreia Comisia nu a considerat creditele fiscale din 1988 drept compatibile cu normele în materia ajutoarelor de stat.

321 Prin urmare, chiar dacă se presupune că creditele fiscale în litigiu pot fi considerate analoge creditelor fiscale din 1988, Decizia 93/337 nu poate fi considerată drept o circumstanță excepțională de natură să justifice încrederea în legalitatea creditelor fiscale în discuție în prezenta cauză.

322 Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad

autónoma del País Vasco subliniaz?, la rândul lor, c?, în Decizia 93/337, Comisia nu a ridicat nicio obiec?ie referitoare la faptul c? aplicarea creditului fiscal era subordonat? realiz?rii unei investi?ii minime. Prin urmare, considerând, în deciziile atacate, c? prin condi?ia investi?iei minime de 2,5 miliarde ESP se confer? un caracter selectiv creditului fiscal ?i modificând astfel criteriile sale de apreciere a selectivit??ii, Comisia ar fi înc?lcat încrederea legitim? indus? prin Decizia 93/337.

323 Tribunalul constat? c? m?surile fiscale vizate prin Decizia 93/337 sunt diferite de cele vizate prin deciziile atacate. Astfel, Decizia 93/337 prive?te ajutoarele fiscale instituite prin Normas Forales nr. 28/1988 din Álava, nr. 8/1988 din Biscaya ?i nr. 6/1988 din Guipúzcoa.

324 De?i aceste dispozi?ii din 1988 instituie printre altele un credit fiscal în ?ara Bascilor din Spania, faptul c?, în Decizia 93/337, Comisia a întemeiat selectivitatea creditelor fiscale din 1988 pe constatarea c? acestea nu erau aplicabile decât anumitor întreprinderi ?i c? anumite activit??i nu beneficiau de acestea (punctul III din Decizia 93/337) nu înseamn? totu?i c? selectivitatea m?surilor respective nu ar fi putut fi constatat? de c?tre Comisie pe baza altui criteriu (Hot?rârea Diputación Foral de Guipúzcoa ?i al?ii/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 99).

325 Argumentul întemeiat pe înc?lcarea principiului bunei administr?ri, invocat de Cámaras Oficiales de Comercio e Industria, nu vine s? infirme aceast? constatare, din moment ce un element poate fi suficient pentru a caracteriza selectivitatea m?surii examinate (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 15 iulie 2004, Spania/Comisia, punctul 167 de mai sus, punctele 120 ?i 121). Comisia nu este obligat?, prin urmare, s? realizeze în aceast? privin?? un studiu exhaustiv.

326 Rezult? c? Decizia 93/337, care în plus a considerat creditele fiscale din 1988 drept incompatibile cu pia?a comun?, nu poate constitui o circumstan?? excep?ional? de natur? s? determine în vreun fel încrederea legitim? în legalitatea creditelor fiscale în discu?ie în prezenta cauz?.

– Cu privire la argumentul întemeiat pe schemele din 1993 ?i pe atitudinea Comisiei în privin?a acestora

327 Reclaman?ii ?i intervenientele în sus?inerea acestora în cauzele T?227/01-T?229/01 invoc? schemele din 1993 ?i faptul c? atitudinea Comisiei în privin?a lor ar fi determinat o încredere legitim? în legalitatea creditelor fiscale în cauz?. Potrivit acestora, Normas Forales din 1993 prev?d atât scutiri fiscale, cât ?i un credit fiscal de 25 %.

328 Pe de o parte, în legătură cu scutirile de la plata impozitului pe profit instituite prin articolele 14 din Normas Forales nr. 18/1993, nr. 5/1993 și nr. 11/1993, care fac obiectul acțiunilor în cauzele conexate T-30/01-T-32/01 și T-86/02-T-88/02, acestea nu pot fi considerate analoge creditelor fiscale în discuție în prezenta cauză. Într-adevăr, tehnicile fiscale și amploarea avantajelor sunt diferite. Astfel, creditele fiscale în discuție în prezenta cauză sunt de 45 % din investițiile eligibile, imputabile asupra cuantumului final al impozitului de plată, în timp ce schemele din 1993 prevedeau o scutire de la plata impozitului pe profit timp de zece ani pentru întreprinderile nou-create. În mod similar, condițiile de aplicare nu sunt analoge, din moment ce Normas Forales în cauză rezervă creditele fiscale întreprinderilor care realizează investiții ce depășesc 2,5 miliarde ESP, în timp ce de schemele din 1993 puteau beneficia întreprinderile nou-create care își începeau activitatea cu un capital minim puțin de 20 de milioane ESP, realizând o investiție de 80 de milioane ESP într-un termen determinat și creând cel puțin zece locuri de muncă. Cele două facilități fiscale se disting de asemenea prin domeniul lor de aplicare. Astfel, creditele fiscale sunt legate de un exercițiu fiscal determinat, chiar dacă aplicarea lor a fost reînnoită în mai multe rânduri. În schimb, schemele de scutire din 1993 sunt deschise numai întreprinderilor care își încep activitatea între data intrării în vigoare a Normas Forales prin care sunt instituite și 31 decembrie 1994.

329 Prin urmare, oricare ar fi fost comportamentul Comisiei față de scutirile fiscale din 1993, din acesta nu se poate deduce nicio consecință cu privire la legalitatea creditelor fiscale în litigiu.

330 În plus și în orice caz, astfel cum a arătat Tribunalul în hotărârea privind schemele de scutire din 1993, niciunul dintre elementele de fapt și contextuale prezentate de reclamant și de intervenientele în susținerea lor, privind atitudinea Comisiei față de scutirile fiscale din 1993, și reiterate în prezenta cauză nu este de natură să demonstreze că această atitudine a Comisiei ar fi constituit o circumstanță excepțională care să fi putut determina încrederea lor legitimă în caracterul legal al scutirilor fiscale în discuție în aceste cauze (Hotărârea Tribunalului din 9 septembrie 2009, Diputación Foral de Álava și alții/Comisia, T-30/01-T-32/01 și T-86/02-T-88/02, nepublicată încă în Repertoriu, punctele 278-317).

331 Prin urmare, atitudinea Comisiei față de schemele de scutire din 1993 nu poate constitui o circumstanță excepțională care să fi putut determina în vreun fel încrederea legitimă în caracterul legal al creditelor fiscale în discuție în prezenta cauză.

332 Pe de altă parte, în ceea ce privește creditul fiscal de 25 % invocat de reclamant în cauzele T-227/01-T-229/01, chiar dacă se presupune că acesta poate fi considerat comparabil cu creditele fiscale de 45 % în discuție în prezenta cauză, reclamantii nu susțin în niciun mod argumentul potrivit căruia procedura condusă de Comisie, și, prin urmare, atitudinea sa privind măsurile de scutire din 1993, ar fi vizat și creditul fiscal de 25 %.

333 Rezultă că argumentul întemeiat pe schemele din 1993 și pe atitudinea Comisiei în privința acestora nu poate fi primit.

— Cu privire la argumentul întemeiat pe durata procedurii

334 Confabask, reclamant în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, invocă încălcarea principiului protecției încrederii legitime din cauza „duratei nejustificat de mari a procedurii”. Reclamantii în cauzele T-227/01-T-229/01 invocă, la rândul lor, încălcarea aceluiași principiu din cauza duratei procedurii oficiale de investigare.

335 Trebuie amintit că, potrivit articolului 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999, în cazul unui eventual ajutor ilegal, Comisia nu este obligată să respecte termenele aplicabile în materie de

ajutoare notificate.

336 Caracterul rezonabil al duratei procedurii de control în materia ajutoarelor de stat, fie c? este vorba despre etapa examin?rii preliminar, fie despre procedura oficial? de investigare, este apreciat în func?ie de circumstan?ele proprii fiec?rei cauze ?, în special, de contextul acesteia, de diferitele etape procedurale pe care le?a urmat Comisia, de comportamentul p?r?ilor în cursul procedurii, de complexitatea, precum ?i de miza cauzei pentru diferitele p?r?i interesate (Hot?rârea din 15 iulie 2004, Spania/Comisia, punctul 167 de mai sus, punctul 53; în leg?tur? cu procedura examin?rii preliminar, a se vedea Hot?rârea Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid ?i Federación Catalana de Estaciones de Servicio/Comisia, punctul 115 de mai sus, punctul 122; în leg?tur? cu procedura oficial? de investigare, a se vedea Hot?rârea Tribunalului din 27 noiembrie 2003, Regione Siciliana/Comisia, T?190/00, Rec., p. II?5015, punctele 136 ?i 139).

337 În prezenta cauz?, etapa examin?rii preliminar de 38 de luni (a se vedea punctul 300 de mai sus) a luat sfâr?it odat? cu deschiderea procedurii oficiale de investigare la 17 august 1999 (a se vedea punctul 22 de mai sus). Comisia a adoptat apoi deciziile atacate la 11 iulie 2001. Procedura oficial? de investigare a durat, a?adar, 23 de luni, iar durata procedurii considerate în ansamblul s?u este de 5 ani ?i 1 lun?.

338 Din examinarea motivului întemeiat pe înc?lcarea principiului securit??ii juridice (a se vedea punctele 301-307 de mai sus) reiese c?, ?inând cont de circumstan?ele spe?ei, procedura de examinare preliminar? nu s?a prelungit în mod nerezonabil.

339 În leg?tur? cu procedura oficial? de investigare, rezultat din elementele dosarului c?, în urma scrisorii Comisiei 17 august 1999, prin care Regatul Spaniei era informat despre deschiderea procedurilor oficiale de investigare, acesta a prezentat observa?ii, înregistrate la Comisie la 12 noiembrie 1999. În cadrul observa?iilor lor, autorit??ile spaniole au considerat c? nu era necesar s? r?spund? la întreb?rile Comisiei, formulate în cadrul deschiderii procedurii oficiale de investigare, privind deciziile de acordare a creditelor fiscale în cauz? (punctul 43 din Decizia 2002/820; punctul 39 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894; a se vedea punctul 24 de mai sus).

340 Pe de alt? parte, alte organisme ?i?au prezentat observa?iile în martie ?i în aprilie 2000 privind Álava, ?i în ianuarie 2000 privind Biscaya ?i Guipúzcoa. Aceste comentarii au fost comunicate de Comisie autorit??ilor spaniole în martie 2000 în privin?a creditului fiscal din Biscaya ?i Guipúzcoa ?i în mai 2000 în privin?a creditului fiscal din Álava. Autorit??ile spaniole nu au prezentat observa?ii ca reac?ie la aceste comentarii, de?i acestea au introdus o cerere de prelungire a termenului în acest scop (punctul 52 din Decizia 2002/820; punctul 60 din Deciziile 2003/27 ?i 2002/894; a se vedea punctul 26 de mai sus).

341 Din cele ce preced? reiese c? autorit??ile spaniole au contribuit, cel pu?in în parte, prin comportamentul lor, la prelungirea procedurii de examinare.

342 În lumina acestor circumstan?e ?i ?inând cont de context, de complexitatea m?surilor în discu?ie ?i de miza cauzei, durata procedurii de investigare în ansamblul s?u nu poate fi considerat? nerezonabil?.

343 Reclaman?ii în cauzele T?227/01-T?229/01 invoc? Hot?rârea RSV/Comisia, punctul 287 de mai sus, potrivit c?reia o întârziere a Comisiei în a decide c? un ajutor este ilegal ?i c? trebuie desfiin?at ?i recuperat de c?tre un stat membru poate, în anumite circumstan?e, s? determine, pentru beneficiarii ajutorului men?ionat, o încredere legitim? de natur? s? împiedice Comisia s? solicite statului membru respectiv s? dispun? restituirea acestuia. În Hot?rârea RSV/Comisia, punctul 287 de mai sus, Curtea a estimat, astfel, c? termenul de 26 de luni necesar Comisiei

pentru a adopta decizia în această cauză ar fi putut să determine o încredere legitimă a reclamantilor de natură să împiedice instituția să solicite autorităților naționale vizate să dispună restituirea ajutorului în cauză.

344 Cu toate acestea, circumstanțele cauzei care au determinat pronunțarea acestei hotărâri erau excepționale și nu prezintă nicio similitudine cu cele ale prezentei cauze. Astfel, ajutorul în cauză fusese, chiar dacă după plata sa către beneficiar, obiectul unei proceduri de notificare oficială către Comisie. Ajutorul privea costurile suplimentare legate de o operațiune care fusese deja obiectul unor ajutoare autorizate de Comisie. Ajutorul privea un sector care, începând din 1977, primise de la autoritățile naționale ajutoare autorizate de Comisie. Examinarea compatibilității sale cu piața comună nu necesitase o cercetare aprofundată. Curtea a dedus de aici că, în aceste condiții, reclamanta avusese motive să creadă în mod rezonabil că ajutorul nu va întâmpina obiecții din partea Comisiei (Hotărârea RSV/Comisia, punctul 287 de mai sus, punctele 14-16).

345 Astfel de elemente diferențiază în mod fundamental această cauză de prezentele acțiuni. Astfel, creditele fiscale în cauză nu privesc un sector specific și nici, *a fortiori*, un sector specific beneficiar al unor ajutoare autorizate. Acestea nu au fost notificate și nu se situează în prelungirea niciunei scheme de ajutor anterioare autorizate de Comisie. Dimpotrivă, acestea au făcut obiectul deciziilor Comisiei în cauzele care au determinat pronunțarea Hotărârilor Demesa și Ramondín, punctul 43 de mai sus, anterioare deschiderii procedurilor oficiale de investigare (a se vedea punctul 43 de mai sus), nelăsând nicio îndoială asupra faptului că era contestată compatibilitatea lor cu piața comună.

346 Prin urmare, circumstanțele particulare ale cauzei care au determinat pronunțarea Hotărârii RSV/Comisia, punctul 287 de mai sus, amintite anterior, sunt total diferite de cele ale prezentei cauze. Reclamanții și intervenienții în susținerea lor nu pot, așadar, să se prevaleze de această hotărâre în mod util în prezenta cauză.

347 În concluzie, durata procedurii în ansamblul său nu are, ținând cont de circumstanțele specifice, un caracter nerezonabil și nu constituie o circumstanță excepțională de natură să justifice încrederea legitimă în caracterul legal al ajutoarelor.

— Cu privire la argumentul întemeiat pe lipsa menționării, în deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare, a obligației de suspendare a aplicării dispozițiilor fiscale în litigiu și a riscului de recuperare

348 Reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 invocă o încredere legitimă în legalitatea schemelor de ajutor în litigiu datorită absenței, în deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare, a obligației de a suspenda aplicarea dispozițiilor în litigiu.

349 Or, reiese din deciziile de deschidere a procedurii oficiale de investigare, care au făcut de altfel obiectul unor acțiuni care au fost respinse de Tribunal (Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus), că, potrivit Comisiei, creditele fiscale în cauză constituiau ajutoare noi care puteau fi considerate ilegale. O asemenea calificare implică faptul că efectul suspensiv care decurge, în privința ajutoarelor noi, din articolul 88 alineatul (3) ultima teză CE, nu a fost respectat. Prin urmare, faptul că obligația de suspendare a măsurilor în cauză nu a fost amintită în mod explicit în deciziile de deschidere a procedurii oficiale de investigare nu poate constitui o circumstanță excepțională, de natură să determine în vreun fel o încredere legitimă în legalitatea măsurilor în cauză.

350 Pe de alt? parte, reclaman?ii invoc? lipsa men?ion?rii riscului de recuperare a avantajelor care rezult? din creditele fiscale în deciziile de deschidere a procedurii oficiale de investigare.

351 Or, Tribunalul arat? c? invita?iile de a prezenta observa?ii, publicate în Jurnalul Oficial (a se vedea punctul 25 de mai sus), amintesc, în cadrul rezumatului deciziilor de deschidere a procedurii oficiale de investigare, c?, potrivit articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999, orice ajutor ilegal poate face obiectul unei recuper?ri de la beneficiarul s?u. În plus, ?i în orice caz, reiese dintr?o jurispruden?? constant? c? eliminarea unui ajutor ilegal prin recuperare este consecin?a logic? a constat?rii nelegalit??ii sale (Hot?rârea Cur?ii din 21 martie 1990, Belgia/Comisia, punctul 198 de mai sus, punctul 66, ?i Hot?rârea Cur?ii din 15 decembrie 2005, Unicredito Italiano, C?148/04, Rec., p. I?11137, punctul 113).

352 Prin urmare, lipsa men?iunii explicite a riscului de recuperare nu poate constitui o circumstan?? excep?ional? de natur? s? determine încrederea legitim? în legalitatea m?surilor în cauz?.

353 Din toate cele ce preced? rezult? c? reclaman?ii ?i intervenientele în sus?inerea acestora nu au demonstrat existen?a unor circumstan?e excep?ionale care pot împiedica recuperarea ajutoarelor în cauz?.

Cu privire la motivul întemeiat pe înc?lcarea principiului egalit??ii de tratament

354 Cámaras Oficiales de Comercio e Industria arat? c?, în cauze foarte similare, Comisia a luat în considerare din oficiu elementele constitutive ale unei încrederi legitime ?i a renun?at s? solicite recuperarea ajutoarelor. Acestea invoc? înc?lcarea principiului egalit??ii de tratament.

355 Trebuie s? se constate c? acest motiv, întemeiat pe înc?lcarea principiului egalit??ii de tratament, nu a fost invocat de reclaman?i ?i nu are leg?tur? cu obiectul litigiului astfel cum este definit de ace?tia. Prin urmare, motivul trebuie declarat inadmisibil, potrivit jurispruden?ei amintite la punctul 292 de mai sus.

356 În orice caz, chiar dac? ar fi fost admisibil, acest motiv nu ar fi întemeiat.

357 Respectarea principiului egalit??ii de tratament ?i al nediscrimin?rii impune ca situa?ii comparabile s? nu fie tratate în mod diferit ?i ca situa?ii diferite s? nu fie tratate în acela?i mod, cu excep?ia cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (a se vedea Hot?rârea Cur?ii din 26 octombrie 2006, Koninklijke Coöperatie Cosun, C?248/04, Rec., p. I?10211, punctul 72 ?i jurispruden?a citat?).

358 Or, intervenientele nu demonstreaz? faptul c? situa?ia privind schemele de ajutor în litigiu ar fi comparabil? cu situa?iile în cauz? în deciziile pe care le invoc? ?i în care Comisia a considerat c? recuperarea nu trebuia s? fie dispus?.

359 Astfel, în aceste decizii, Comisia a ar?tat c? nerecuperarea ajutoarelor era justificat? prin împrejur?ri de natur? s? determine încrederea legitim? în legalitatea schemelor examinate, de care aceasta a ?inut cont. Comisia a luat în considerare în special faptul c? inexisten?a ajutorului fusese constatat? în mod expres în alte decizii privind m?suri analoge schemelor examinate în aceste decizii, justificând astfel nerecuperarea ajutoarelor (Deciziile 2003/81, 2004/76, 2003/438 ?i 2003/512; a se vedea punctul 288 de mai sus). Comisia a ?inut cont de asemenea, în anumite cazuri, de faptul c? durata procedurii în cauz? nu era deloc imputabil? statului membru respectiv (Decizia 2001/168; punctul 288 de mai sus) sau de faptul c? singurului beneficiar al schemei în cauz? nu i?a fost acordat avantajul în litigiu ?i c?, prin urmare, nu se impunea recuperarea

(Decizia 2003/81; a se vedea punctul 288 de mai sus).

360 Nu aceeași este situația în deciziile atacate, în care Comisia a subliniat că, dimpotrivă, condițiile dreptului de a invoca protecția încrederii legitime nu erau îndeplinite (punctele 74 și 75 din Decizia 2002/820, punctele 81 și 82 din Deciziile 2003/27 și 2002/894), ceea ce a fost admis de Tribunal (a se vedea punctele 310-353 de mai sus). Deciziile Comisiei invocate de interveniente privesc, așadar, măsuri și situații diferite de cele din prezenta cauză.

361 Prin urmare, motivul întemeiat pe faptul că deciziile atacate, prin dispunerea recuperării ajutoarelor în cauză, ar fi încălcat principiul egalității de tratament nu poate fi primit.

362 Prin urmare, acesta trebuie respins ca fiind inadmisibil și, în orice caz, nefondat.

363 În sfârșit, reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 arată că obligația de rambursare a ajutoarelor ilegale ar fi trebuit să fie limitată la investițiile realizate ulterior datei publicării în Jurnalul Oficial a deciziilor de deschidere a procedurilor oficiale de investigare.

364 În măsura în care acest argument, invocat în privința principiului protecției încrederii legitime, vizează proporționalitatea recuperării, acesta va fi discutat în cadrul examinării motivului privind proporționalitatea deciziilor atacate (a se vedea punctul 366 și următoarele de mai jos).

365 În concluzie, motivul întemeiat pe un viciu de procedură, pe încălcarea principiilor securității juridice, buneii administrări, protecției încrederii legitime și egalității de tratament trebuie să fie respins în totalitate.

F – Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității (cauzele T-227/01-T-229/01)

1. Argumentele părților

366 Reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 susțin că obligația de recuperare este disproporționată. Aceștia arată că recuperarea ar fi trebuit să fie exclusiv în privința întreprinderilor care produc numai pentru piața locală și în privința celor care operează într-un sector închis concurenței. Deciziile atacate ar fi trebuit de asemenea să limiteze obligația de rambursare la ceea ce depășea limitele maxime ale ajutoarelor regionale admise în țara Bascilor din Spania.

367 În plus, aceștia arată că obligația de rambursare a ajutoarelor ilegale ar fi trebuit să fie limitată la investițiile realizate după data publicării în Jurnalul Oficial a deciziilor de deschidere a procedurilor oficiale de investigare.

368 Pe de altă parte, alternative mai puțin constrângătoare decât recuperarea ajutoarelor ar fi permis restabilirea situației anterioare. În consecință, Comisia nu ar putea impune recuperarea ajutorului dacă statul membru consideră această alternativă mai constrângătoare decât o altă măsură. Potrivit reclamanților, articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999, care prevede recuperarea ajutoarelor incompatibile cu piața comună, privește subvențiile și nu poate fi transpus în mod automat în privința ajutoarelor care constau într-o normă fiscală selectivă.

369 În sfârșit, pentru a permite statului membru să aleagă alternativa cea mai potrivită, Comisia ar fi trebuit să precizeze aproximativ pragul minim al investiției care ar fi evitat calificarea drept ajutoare de stat pentru Normas Forales în cauză.

370 Articolul 3 din deciziile atacate ar trebui, prin urmare, să fie anulat.

371 Comisia solicită respingerea acestui motiv.

2. Aprecierea Tribunalului

372 Potrivit unei jurisprudențe constante, eliminarea unui ajutor ilegal prin recuperare este consecința logică a constatării nelegalității sale. În consecință, recuperarea unui ajutor de stat acordat în mod ilegal, în vederea restabilirii situației anterioare, nu poate, în principiu, să fie considerată drept o măsură disproporționată în raport cu obiectivele dispozițiilor tratatului în materia ajutoarelor de stat (Hotărârea din 14 ianuarie 1997, Spania/Comisia, punctul 311 de mai sus, punctul 47, și Hotărârea din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-298/00 P, punctul 111 de mai sus, punctul 75).

373 Prin restituirea ajutorului, beneficiarul pierde avantajul de care beneficiașea pe piață în raport cu concurenții săi, iar situația anterioară plății ajutorului este restabilită (Hotărârea Curții din 4 aprilie 1995, Comisia/Italia, C-350/93, Rec., p. I-699, punctul 22). Rezultă de asemenea din această funcție a rambursării că, în general, în afara unor circumstanțe excepționale, Comisia nu poate încălca puterea discreționară de care dispune, recunoscută în jurisprudența Curții, atunci când solicită statului membru să recupereze sumele acordate cu titlu de ajutoare ilegale, întrucât aceasta nu face decât să restabilească situația anterioară (Hotărârea din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, punctul 142 de mai sus, punctul 66, și Hotărârea din 7 martie 2002, Italia/Comisia, C-310/99, Rec., p. I-2289, punctul 99).

374 Desigur, principiul proporționalității impune ca actele instituțiilor comunitare să nu depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru a atinge scopul urmărit, fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare (Hotărârea Curții din 17 mai 1984, Denkavit Nederland, 15/83, Rec., p. 2171, punctul 25, și Hotărârea Curții din 11 iulie 1989, Schröder HS Kraftfutter, 265/87, Rec., p. 2237, punctul 21).

375 Cu toate acestea, recuperarea ajutoarelor ilegale, din moment ce vizează restabilirea situației anterioare, nu poate, în principiu, să fie considerată drept o măsură disproporționată în raport cu obiectivele dispozițiilor tratatului în materie de ajutoare de stat. O asemenea măsură, chiar dacă este pusă în aplicare la mult timp după acordarea ajutoarelor în cauză, nu poate constitui o sancțiune neprevăzută de dreptul comunitar (Hotărârea CETM/Comisia, punctul 148 de mai sus, punctul 164).

376 În lumina acestor principii, niciunul dintre argumentele invocate de reclamant în prezenta cauză nu demonstrează că obligația de recuperare ar prezenta un caracter disproporționat în raport cu obiectivele tratatului.

377 Mai întâi, în măsura în care autoritățile spaniole au considerat că nu era necesar să răspundă solicitărilor Comisiei, formulate în cadrul deschiderii procedurilor oficiale de investigare, privind deciziile de acordare a creditelor fiscale în cauză (a se vedea punctul 24 de mai sus), nu se poate imputa Comisiei faptul că nu a exclus anumite întreprinderi sau anumite sectoare din obligația de recuperare.

378 În mod similar, afirmația reclamantilor potrivit căreia deciziile atacate ar fi trebuit să limiteze obligația de rambursare a creditelor fiscale la cele care privesc investițiile realizate după publicarea deciziilor de deschidere a procedurii oficiale de investigare, respectiv după 4 decembrie 1999 pentru Biscaya și Guipúzcoa și după 11 martie 2000 pentru Álava, nu se bazează pe nicio justificare, din moment ce ajutoarele în cauză sunt ilegale *ab initio* și nu a putut fi dovedit, în prezenta cauză, nicio împrejurare excepțională de natură să permită evitarea recuperării (a se

vedea punctul 353 de mai sus).

379 În legătură cu schemele de ajutoare transsectoriale, și în absența unor informații mai precise furnizate în cadrul procedurii administrative, deciziile atacate nu pot fi considerate disproporționate pentru motivul că acestea nu au delimitat mai mult obligația de recuperare a ajutoarelor în cauză. În această privință, trebuie arătat că deciziile atacate, ale căror dispozitive trebuie să fie interpretate, dacă este cazul, ținând cont de motivele care au condus la adoptarea lor (Hotărârea Curții din 15 mai 1997, TWD/Comisia, C-355/95 P, Rec., p. I-2549, punctul 21), menționează expres „posibilitatea ca ajutoare individuale să fie considerate, în totalitate sau în parte, compatibile cu piața comună pe baza caracteristicilor lor proprii, fie în cadrul unei decizii ulterioare a Comisiei, fie în aplicarea regulamentelor de exceptare”.

380 Pe de altă parte, contrar celor afirmate de reclamant, articolul 14 din Regulamentul nr. 659/1999 nu distinge după cum măsura de ajutor în cauză este o subvenție sau o scutire fiscală, iar jurisprudența aplică aceleași principii, inclusiv în materie de recuperare a avantajelor fiscale (Hotărârea Unicredito Italiano, punctul 351 de mai sus, punctul 113). Recuperarea ajutoarelor ilegale prin intermediul rambursării sumelor în cauză constituie, așadar, în prezenta cauză, modul cel mai adecvat pentru a neutraliza efectele denaturării concurenței provocate de creditele fiscale în litigiu și pentru a restabili situația concurențială anterioară.

381 În sfârșit, nu revine Comisiei sarcina de a stabili, în cadrul deciziilor atacate, pragul minim al investiției care ar fi evitat calificarea drept ajutor în prezenta cauză. O asemenea problemă se referă mai mult la dialogul dintre autoritățile spaniole și Comisie, în cadrul notificării schemelor în cauză, care ar fi trebuit să aibă loc înainte de punerea lor în aplicare.

382 Prin urmare, motivul întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității trebuie să fie respins ca nefondat.

383 În consecință, acțiunile trebuie respinse în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

384 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

I – Cauzele T-227/01-T-229/01

385 Întrucât reclamantii, respectiv Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco, au cerut în pretenții în acțiunile T-227/01-T-229/01, se impune ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, să fie obligată și suporta și cheltuielile de judecată efectuate de Comisie și de Comunidad autónoma de La Rioja, conform concluziilor acestora din urmă.

386 Confebask, Cámaras Oficiales de Comercio e Industria, interveniente, suportă propriile cheltuieli de judecată.

II – Cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01

387 Întrucât Confebask a cerut în pretenții în acțiunile T-265/01, T-266/01 și T-270/01, se impune ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, să fie obligată și suporta și cheltuielile de judecată efectuate de Comisie și de Comunidad autónoma de La Rioja, conform concluziilor acestora din urmă.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a cincea extins?)

declară și hotărăște:

1) **Cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01 sunt conexate în vederea pronunțării hotărârii.**

2) **Respinge acțiunile.**

3) **În cauzele T-227/01-T-229/01:**

– **Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya, Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa și Comunidad autónoma del País Vasco ? Gobierno Vasco suportă fiecare propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisie și de Comunidad autónoma de La Rioja;**

– **Confederación Empresarial Vasca (Confebask), Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya și Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa suportă fiecare propriile cheltuieli de judecată.**

4) **În cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, Confebask suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisie și de Comunidad autónoma de La Rioja.**

Vilaras

Martins Ribeiro

Dehousse

Šváby

Jürimäe

Pronunțat astfel în ședință publică la Luxemburg, la 9 septembrie 2009.

Semnături

Cuprins

Cadrul juridic

I – Reglementarea comunitară

II – Reglementarea națională

A – Credit fiscal instituit prin legislația fiscală din Territorio Histórico de Álava

B – Credite fiscale instituite prin legislația fiscală din Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa

Situația de fapt

Deciziile atacate

Procedura

Concluziile părților

I – În cauzele T-227/01-T-229/01

II – În cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01

În drept

I – Cu privire la admisibilitatea acțiunilor

A – Cu privire la admisibilitatea acțiunilor în cauzele T-227/01-T-229/01

1. Cu privire la admisibilitatea acțiunilor în anulare în cauzele T-227/01-T-229/01

a) Argumentele părților

b) Aprecierea Tribunalului

2. Cu privire la admisibilitatea intervenției Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01

a) Cu privire la admisibilitatea cererii de intervenție a Confebask

b) Cu privire la admisibilitatea memoriului în intervenție al Confebask

Argumentele părților

Aprecierea Tribunalului

B – Cu privire la admisibilitatea acțiunii în anulare formulate de Confebask în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01

1. Argumentele părților

2. Aprecierea Tribunalului

II – Cu privire la temeinicia acțiunilor

A – Cu privire la motivul întemeiat pe inexistența unui ajutor de stat în sensul articolului 87 CE (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)

1. Cu privire la primul aspect, întemeiat pe inexistența unei reduceri a încasărilor fiscale

a) Argumentele părților

b) Aprecierea Tribunalului

2. Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe absența unei denaturări a concurenței și a unui efect asupra schimburilor intracomunitare, precum și pe nemotivarea deciziilor atacate

a) Argumentele părților

b) Aprecierea Tribunalului

3. Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe caracterul general al măsurilor fiscale

a) Argumentele părților

b) Aprecierea Tribunalului

4. Cu privire la al patrulea aspect, întemeiat pe justificarea măsurilor fiscale prin natura și prin structura generală a sistemului fiscal

a) Argumentele părților

b) Aprecierea Tribunalului

5. Cu privire la motivul întemeiat pe inaplicabilitatea articolului 87 CE măsurilor în cauză

B – Cu privire la motivul întemeiat pe pretinsa compatibilitate a Normas Forales cu piața comună (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)

1. Argumentele părților

2. Aprecierea Tribunalului

C – Cu privire la motivul întemeiat pe abuzul de putere (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)

1. Argumentele părților

2. Aprecierea Tribunalului

D – Cu privire la motivul întemeiat pe caracterul existent al ajutoarelor în cauză (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)

1. Argumentele părților

2. Aprecierea Tribunalului

E – Cu privire la motivul întemeiat pe un viciu de procedură și pe încălcarea principiilor securității juridice, buneii administrări, protecției încrederii legitime și egalității de tratament (cauzele T-227/01-T-229/01, precum și T-265/01, T-266/01 și T-270/01)

1. Cu privire la motivul întemeiat pe un viciu de procedură

a) Argumentele părților

b) Aprecierea Tribunalului

2. Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice și bunei administrări, a principiului protecției încrederii legitime și a principiului egalității de tratament

a) Argumentele părților

b) Aprecierea Tribunalului

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice și bunei administrări, din cauza duratei examinării preliminare

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime

– Cu privire la argumentele întemeiate pe Decizia 93/337

– Cu privire la argumentul întemeiat pe schemele din 1993 și pe atitudinea Comisiei în privința acestora

– Cu privire la argumentul întemeiat pe durata procedurii

– Cu privire la argumentul întemeiat pe lipsa menționării, în deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare, a obligației de suspendare a aplicării dispozițiilor fiscale în litigiu și a riscului de recuperare

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului egalității de tratament

F – Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității (cauzele T-227/01-T-229/01)

1. Argumentele părților

2. Aprecierea Tribunalului

Cu privire la cheltuielile de judecată

I – Cauzele T-227/01-T-229/01

II – Cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01

* Limba de procedură: spaniolă.